1952 25 (97)

ابو معشر جعفر بن محمد بن عمر البلخي

ABŪ MAʿSHAR Jaʿfar ibn Muḥammad ibn ʿUmar al-Balkhī *known as* ALBUMASAR

Abū Maʿshar (787–886) was the most important and prolific writer on astrology of the Middle Ages. He was a contemporary of the famous philosopher al-Kindī and quarrelled with him. According to Ibn Nadīm, Abū Maʿshar lived by the Khorasan gate in Baghdad and studied the Traditions (*ḥadīth*) of the Prophet and his companions before turning to astrology at the age of 47. Drawing on an extraordinary range of sources, Abū Maʿshar created a synthesis of astrological learning that was fundamental to the development of the science in the Islamic world. He was 'the teacher of the people of Islam concerning the influences of the stars', according to Ibn al-Qifṭī in his biographical dictionary, *Ta'rīkh al-ḥukamā'*. In Europe, Albumasar left a profound impression. His *Kitāb al-Mudkhal al-kabīr* ('Great Introduction'), as translated to Latin by Johannes Hispalensis and again more concisely by Hermann of Carinthia, was the most popular astrological text in the West.

7 ALBUMASAR. Introductorium in astronomiam ... octo continens libros partiales. [colophon:] Venice, Jacobius Pentius de Leucho for Melchior Sessa, 1506.

8vo, with fine woodcut vignette on title of a black-faced astronomer in a landscape reading the stars with an astrolabe and dividers, 43 small woodcut emblems of the planets and signs of the zodiac in text, 3 astronomical diagrams in text, numerous fine woodcut initals, printer's device at colophon; without the final blank; modern vellum.

'The Great Introduction', *Kitāb al-Mudkhal al-kabīr*, the most important work of the Arabic astrologer most frequently quoted in the West. It contains an astrological theory of the tides (Abū Maʿshar's justification of astrology resting on the manifest influence of the moon in this connection) which was the principal source of the Middle Ages for speculation on the subject (see Duhem, *Le système du monde*, II, pp. 369–386). This is the concise translation of Hermann of Carinthia, made in 1140 and first printed by Ratdolt in Augsburg in 1489. The title vignette in this edition is one of the best known Renaissance representations of an astronomer.

On Hermann, see: Charles Burnett, 'Arabic into Latin in twelfth-century Spain: the works of Hermann of Carinthia' in *Mittellateinisches Jahrbuch*, 1978, pp. 100–34.

Adams A566; Carmody p. 90; IA 102.833; Lalande p. 32; Essling 525; Sander 214: three locations are recorded in NUC, Columbia University, New York, and the Universities of Michigan and Minnesota.

Introductorium in astronomiam Albumasaris abalachi octo continens libros partiales.

¶ Incipit liber introductorius in astronomiam Albumasaris abalachi.

Pud lãnos artium principiis que ars extrinseca prescribi solet librorum in initiis: non scripto ullo autentico quod ego mea lingua invenerim: sed doctorum tantum sua cuiusque sententia paratur. Apud arabes contra duorum siquidẽ primum nec advertisse videntur unquam: tametsi particulariter unquam ac sparsim assumant: nostro tamen iudicio non parum necessarium. Secundum vero Cõmerticium quidem illis nec scripto dignum visum est tanquam egregium aliquod invente scripture cõmendarunt. Ab hoc igitur secundo genere huius operis auctor incipiẽs: septem inquit sunt omnis tractatus in initiis auctoris intentio: operis utilitas: nomen auctoris: nomẽ libri: locus in ordine disciplinũ: species inter theoricam et practicam: partitiones libri. Que apud nos quinque partito sufficiẽs operis videlicet titulo: auctoris intẽtione finali causa: materia tractãdi: et ordine que oẽs fere tam tractatus quam materie omnis exordio et necessaria et sufficere videtur: suam tamẽ singulis reddit causam. Que cum ego prolixitatis exosus et quasi minus cõtinentia: cum et hunc morẽ latinis cognoscerem preterire volens animo ipso potius tractatu exordiri pararem. Tu mihi studiorum omnium specialis atque inseparabilis comes: rerumque et actuum per omnia consors unice mihi memores obviasti dicens. Quanquam equidem nec tibi pro amore tuo mi Hermãne nec ulli consulto aliene lingue interpreti in rerum translationibus abiecti sententia quãdam nullatenus advertẽdum sit: ita tamen alienum iter sequendum videtur ne precuras. Prestior nõ qui librum hũc in arabica lingua legerit si in latina nõ ab exordio suo qua primum legẽtis intuitus incidit inceptum videat nõ industriam sed ignorãtiam putans: et operis forsitan integritatẽ detrimenti: et nos decurie digressionis arguat. Parui quidem est ipm etiam laborẽ tuo potissimum instinctu aggressus sim: ut si quid ex hoc nostro studio latine copie adiiciatur: nõ mihi maius quam tibi merita repẽdatur. Cum tu quidẽ et laboris causa et operis iudex et utriusque testis certissimus existas: expertus quippe nihilominus: quod grave sit ex tam fluxo loquẽdi genere quod apud arabes est: latine modi cõgruum aliquid cõmutari: atque in his maxime que tam artam rerum imitationem postulant. His habitis ne longius differatur ab ipsius verbis tractatus initium sumamus. Intentionis inquit expositio rei summam breviter et absolute proponens: discentis animũ attentum parat et docilem. Utilitatis promissio laborem alleuans interdum animi quendã affectum adaptat. Auctoris nomen duabus de causis necessarium est. Tum ut opus autenticum reddat. Tum ne alii dum vagum et incerti sit nominis in incerto ascriptũ iniustam parat gloriã. Libri nomen intentionis testimonio

accedit. Locus in ordine discendi animū discentis: quo lecto quid legendū sit instituens ad disciplinarum intellectum non inconsulte dirigit. Scientie genus partici omniumq; numerus: et ex ipso attentum iter reddit et docilez. Quoniaz ergo inter oēs huius artis scriptores nullus actenus inuentus est qui vel cōtradicentibus responderet: vel approbātibus argumentuz daret: adhuc necnullus qui plenarie scriberet artem. Nostra quidem in hoc opere intentio et illis resistere et his firmamentum dare et integraz diuino auxilio artem tradere. Unde non hanc vtilitatem consequi manifestū sit: ne qui deinceps operam huic artificio dederint: quia diuersa ex diuersis operibus aminicula necessaria sint vel desistant vel deficiant. Quoniam igitur opus certis: et auctoris et libri nominibus confirmare necessarium duximus hunc titulum prescribentes dicimus. Introductoriū in astrologiā Albumasar abalachi. Qua de causa et post astronomiā in astrologiā primo loco legendus sit in theoricam. s. huius artis partem principaliter atq; generaliter: editus octo partitionū numero descriptus: quaq; suis differentijs subdiuisa. Partitiōis prime capitula quinq;. Primū de inuentione astrologie. Secunduz de siderum motus effectu. Tertium de effectus qualitate. Quartū de confirmatione astrologie. Quintum de vtilitate astrologie. Capitulū primum.

PRimum itaq;: que causa: qua ratione hoīem in terra positum ad celestis ꝯsilia decreta scrutanda primū excitauerit: deinde prouexerit exponendū videretur. Nec enim motu quoq; inprouiso aut repentina quorūlibet impulsione tantū iter arreptū: nec sine summo studiorū impendio transcursum videtur. Partimur igitur omne siderum stellarumq; scientiā gemina specie in motū celestium ac motuū effectus. Prima quidē species mathematica vniuersalis sapientia vocatur. Integraz etenim perfectamq; tradit scientiā quantitatis et habitudinis circulorum motuumq; celestiū in se eiusq; primū: deinde ad alios tamen vsq; ad terre globum. Terre siquidē corpus rotūdum globosum: circulus supremus diuina virtute perpetuo ambiens ceteros infra ꝯtentos suis cuz speris die noctuq; ab oriente per occidentem integro circuitu ꝯuertit. Unde ☉ per diuersas terrarum partes diuersis nationibus nunc eleuari simulq; occidere: alijs nunc ꝯuerso sicq; alijs diem alijs interim noctem esse necesse est. Circulorum etenim inter supremū et terrā motus alijs cum summo: alijs ꝯtra. Stellaris vō motus omne genus fere contra. Supernorum vō motuum quantitatis et qualitatis pars humanis sensibus patuit. Unde oēs scientie primordium partē rationi tribus ex locis cōputo proportione et mensura: argumentū necesse materia infert vbi qui huic sapientie non ꝯcedant: et sensu debiles: et rōnis alienos esse: ꝯsequens fit. ¶ Hanc igit vniuersalē sapientiā Ptholomeus post hamum quēdaz tradit in libro suo almagesti postq; et ego ait Albumasar in talibus nostris maioribus in fine richene elchebir celestiū discursus persecutus sum: nos quoq;. Secunda vō naturalis in suo quidē genere non minus vniuersalis stellarum corporum naturas et proprietates in se primo tunc

accidentium inferioris mundi ducatum partim crebris quibusdā experimē tis partiꝫ naturali speculatione qua dū insequit. Ex eo siquidez qui varios stellarū discursius diuerse elementoꝝ in rebus elemētatis alternatiōes solito certaqꝫ lege ꝯsequunt. Id non sine aliqͦ naturali illaꝝ in his motu fieri necessariū videt argumētū. Est igit huius sciētie pars que per se ꝯstās partē minus manifestā ratio nature quodaz ductu ꝯsequit: vt qui huic scientie ꝯdicant: nec multe eos in his experiētie ⁊ rerū nec parū ꝯscius esse cōstet.

¶ Partis igit manifeste lumina principaliter vbi oīum celestiuꝫ notabiliora sunt certa gerunt signa: ac p̄mo loco ☉: nemo siquidē ignorat anni tēporū legitimos successus elemēta mūdi vsitatis alterationib⁹ afficiētes ordinatos ☉ per circuli quadrātes itus atqꝫ reditus cōsequi. Deinde per singulos etiā dies atqꝫ horas non nihil noui varijqꝫ motus in rerū accidētibus ☉ sequi videmus. Quib⁹ siquidē oritur assentit: descēdit occidit: aīantibus: graminib⁹ metallis per singulos motus aerē terrā aquā: ipsorūqꝫ naturas ⁊ stat⁹: frigore calore siccitate humore inter generationis ⁊ corruptionis: augmēti decremētiqꝫ alternationes alterat. ¶ Usqꝫ adeo quidē motus etiā tam hoīum ꝙ ceteroꝝ aīaliū primuꝫ ☉ iter sequant. ☉ siquidē oriente surgere: ⁊ progrediunt ascendente cursu addunt: descēdente minuūt: occidente reuertunt. Ac tāqꝫ motus absente duce quiescūt: ad exitū illius iterū exituri. In graminibus quoqꝫ ☉ virt⁹ manifesta quoꝝ generationes incrementa maturitas ☉ maxime cōmitant apparet in quibusdā manifestius: vt in obsequio ⁊ elmofar herba ꝙ arabes herba thelancianila latini necesse apiū vocāt. nā nec metalle naturā hāc euadunt. Quedā enim absentia ☉ coagulant. quedā radijs ꝯfortant cuius virtus manifesta in eliodropia gēma necnō quibusdam. v. nominibus ac margaritis. In his igitur huiusmodi vis ⁊ effectus solaris manifestius.

¶ Post solez ☽ reꝝ testimonio accedit. Nonnullis enim vel de vulgo haut dubium est lunares accessus ad ☉ ⁊ recessus ortus. s. ⁊ occasus: incrementa ☽ ⁊ decrementa aurarū mariū in aīalibus ⁊ graminibus ⁊ metallis qualitatum ⁊ quātitatum motus comitari in mēstruis aīalis subest humoꝝ incremētis ⁊ decrementis marisqꝫ quottidianis: seu per

septimanas lunationis accessibus ⁊ recessibus. Nõnulli etiam numerosis obtinent experimentis ex diuersis ☽ mansionib⁹ diuersa tēpora varijs qualitatibus affici: vt ex hac vetero℞ ex illa nubiũ ex alia pluuiarum atq; id genus. ¶ Post ☉ ⁊ ☽ stellaruʒ oīum tunc quidã affectus certi sunt. preter q̃ȯ vulgo nõ adeo sunt vbi luminũ vt⁹ approbati: nequaq̃ tñ vel vulgo ignotum est qualitates tempo℞ inter augmẽta ⁊ decremẽta stellarũ quadã in ☉ ⁊ ☽ participatione alterari: quo℞ motuum nisi hec participatio causa existeret: nec estas estate calidior nunq̃ fieret: nec hyems hyeme frigidior. Certum igitur est quibusq; nationibus per oĩa climata reruʒ generationes ⁊ corruptiones tempo℞ alterationibus moueri. Alterationũ autē huiusmodi causam existere ☉ ⁊ ☽ stellarũq; aminicula. Primo quidē antecesso℞ longeue vite vigilisq; indaginis experimẽtis vsq; ad postero℞ memoriã reseruatis. Secũdo ex eis que cõstabat ad ea que minus paterent cognata reruʒ collatione ingenium ꝓuehente. Cum itaq; rõnem quidē ingeniuʒ promptius cõcedat: experimento℞ etiã causas in rerum indagine non ineptas esse astruendum videt̃. Habet enim omne artificiũ in suo genere de translactis ad ea que sequunt̃ experimento℞ fidem. Sic equideʒ agricola: sic pastor: sic naute suo quolibet officio ex quarundã stellarum locis horas cõmodas vel incõmodas. Agricola quidē sementi ⁊ insitionibus pastor cõmiscendis gregum armentorũq; sexibus: ad ꝯceptus stabiles atq; partus sanos. Nauta nihilominus ventos amicos atq; inimicos preterito℞ experimentis ꝓuidet: quibus omnibus stabilis ⁊ seriose indaginis per elementorum motus temporum alterationes ☉ ⁊ ☽ atq; stellarum cursus experimenta fidem faciunt. In insitione siquidem ex hora temporumq; insitionis prenoscit agricola inter arborum genera: has incremento addere: illas fructus accellerare: alias fructibus indulgere: alias aliter atq; aliter. A quo si tanq̃ argumenti locuʒ exquiramus experimentorum vsum nihil ambiens pretendit. Hanc secus obstetricum vaticinijs: quibus experimenta fidem gerunt. Presciunt siquideʒ experto primum vtrum ne grauida sit. Secundo sexum discernunt: deinde ⁊ ex pmogenitis quos partus virginales vocant. Utruʒ ne amplius ea mater paritura sit preuidentes ipsos etiam partus futuros prenumerant. Habita năq; suspitione pregnantis cum id experimento discernendam fuerit mammillarum capitella notant. Que si suffusa ⁊ amplexata videntur: ipsamq; colore variato: oculis profundis: acie oculorum acuta: albugine plena atq; turgida: grauidam esse ratam habent. Ad sexum discernenduʒ. Utrum pregnantis tractant quem si plenum rotundũ abilem duruʒ senserint: ipsumq; colore mundo masculũ predicant: oblonguʒ laxum inептuʒ ipsamq; colore maculato feminã testãtibus mãmillarum capitellis in masculo ad rubium in femina ad fuscum colorem ꝯtrahentibus. Alio quoq; modo accepta eniʒ inter digitos lac pregnantis si spissum viscosumq; sentitur masculi signum rarum ⁊ liquidum femine. Item alio: lac năq; pregnantis speculo ferreo superfusum: sicq; ad radios ☉ equabiliter locatum. Si per horam confluit in similitudinem vnionis masculum fert: diffluens ⁊ expansum feminam. Pa

riente vero q̄ primum proles supra terram decidit ad caput infantis respiciunt: q si pilorum congeriem quasi cirritim videant masculum deinde pariturum presciunt. Sicq geminis cirris gemellos. Nam et domini fortune prospere signum apud illas: quotiens cum folliculo sano partus egreditur deinde future generationis numerum metientes folliculum infantis primo geniti vulue matris inherentem anteq̄ soluatur pertractant: in quo quot tanq̄ nodos seu quasi calculos inueniūt: tot partus futuros numerāt: quibus non inuentis nihil deinde parituram prenoscunt: nihil in hoꝝ aliquid dubitantes nisi forte prius aborsu confusa fuerit. Ad hunc itaq modum cū vulgaribus ingenijs experimentorum vsus tante sit auctoritatis: tū apud medicos etiam experimentorum certitudine firma cure sue prouidentia est. prouident hi quibus firmior eius artis experientia est inter naturalia et circa naturam: per anni tempora: terrarum climata: quoddam humorum genus in corporibus humanis. Ceteris autem cui ceteroꝝ parti vsq ad quantum preualeat: deinde quid cui salubre quid noxium ipsius etiam incommoditatis corporee augmenta detrimenta statum alterationes: iuxta quod cuiusq naturam eorum que nature contraria sunt passiuam vident non naturalium inter vtrūq genus mediante collatione: certis terminis metiunt. Id autem est per ipsas alterationes elementoꝝ motus: alterationum motusq causas vires stellarum: non motuum experto memorantes vim ☉ calorem: vim ☽ humorem: motus vtrorumq stellarum et siderū cum his permixtionem. Hoc ergo artificioꝝ genus quanto vulgaribus dignius: tāto huic nostro ꝓpinquius. Est aūt medicine in parte dignior officium. Primo corporum materias elementorum scz naturas subtiliter perspicere: deinde in corporibus seruata proportionabilitate cōmiscere: cō mixtionū demū ex naturali necessitatis accessu atq recessu accidētiū motus tractare. ¶ Officium autē astrologie in parte secūdaria ex motu stellaꝝ elementoꝝ motus tēporumq alterationes atq tum mundi ipsius tum partium eius: hic generaliter: hic specialiter metiri accidentium motus. Ut igitur medicus sensibilibus primū experimentis instructus: deinde ad nature ꝓprietates ꝓuectus specieꝝ hanc calidā hanc frigidā siccamq vel humidā morboꝝ huic vel illi ratum habet accōmodā: sic astrologus ex sensibili quadam experimentoꝝ institutione ad naturales celestiū corporū prouectus. Solem calidam: lunā humidā: sicq stellarum et siderum cuiusq vim et naturā effectuum ratione certam habet. Itaq vulgaria quidem artificia particularia. Medicina vō et astrologia magis vniuersalis videretur. eo q sui queq generis integritatem amplectitur: nisi q astrologiā tanto altiorē quāto materie dignioris est estimamus. Medicina siquidem in elementoꝝ naturis et in alterationibus corporūq ex eius compositione statu et accidentibus exercitat: astrologia vō in celestium corpoꝝ motu et naturis atq per mundum inferiorē effectibus tota consumit. Medicus quidem elementoꝝ alterationibus operam dat. Astrologus stellarum motus sequit elementarie ad alterationis causas. Sic igit et omnibus artificijs siderum stellarū sciētia. quantū celestia terre

nis prestant et genere nobilior et dignitate celsior invenit. Que cum ita sint quid terreat sapientem vel stellarum motus sectari vel motuum effectus speculari ubi cum antecessorum crebris experimentis philosophorum acutis assertionibus stellarum motus iuxta naturas earundem mundi accidentia consequi ratum habeat. Quando ex celestium consiliis rerum generationes sive corruptiones imminere videat tanquam aliqua reverentia retenta vel credere non audeat quod certum habet vel enunciare vel palam monstrare potest. Quemadmodum enim elementorum motus temporumque alterationes atque generalia mundi accidentia celeste consilium palam sequuntur. Sic singulos etiam quorumlibet individuorum per omnem mundum inter generationes et corruptiones augmenta et detrimenta omniumque alterationum motus ex eadem origine ordinari familiaris totius ad partes cognationis ratio habet. Que omnia experimentorum primum fundamento posito: cognata collatrix studiosa indago tandem consecuta est: ut si quando vel his intercitat error non artis integritas: sed artificis ignorantia potius seu negligentia arguatur. ¶ Restat enim artis professor quotiens artificium susceperit ut stellarum siderumque motibus locis per gradus et puncta naturis etiam et affectionibus omnino instructus accedat: nihil intermittens de rerum naturis qualitatibus ordinibus habitu locis temporibus: aptitudine stellarum habitudini apportionata. Quibus siquidem defuerit imperfectum aliqua in parte labi nihil mirum est. Hic igitur error unde caveri possit insinuemus. Videtur enim duabus de causis principaliter incidere: tum ex parua cognitione rerum habitudinis in quibus iudicandum est quid rerum an siderum ascribatur. Cum ex minus sana celestis consilii conceptione: unde plerumque permixtio confusioque ducatum accidit ne leviter elegi possit quem pre ceteris sequamur. Que cum ita sint nec in hoc nec in aliis artificiis que ad providentiam pertinent qui omnia consequi non potest pars quam obtinuerit relinquenda est. Modice namque scientie non modica plerumque fruges est maxime in eventuum providentia. Videmus autem et medicos et alios id genus in suo quosque artificio nonnunquam decipi. Nec tamen ideo vel opem ipsorum recusari vel artem displicere: quanto quam aliorum artificum error quam astrologi in curia ad perniciem perniciosior. Medici siquidem fallacia mortis sepe causa fit: sub audi naute interius astrologi errorem ad maximum sepe in scientia reprehensio consequitur. Cum igitur ex artis huius et veritate maius commodum et fallacia minus incommodum sequatur. Nec displicere cuique artem convenit: et professoribus summopere studendum ne ob culpam cuiusque ars innocens infesta reddat.

¶ De siderum motus effectu. Capitulum. 2.

Nunc astrorum effectus speculari convenit premisso quod in omni tractatu fieri debet ut inter initia disponatur id de quo agat. Sequimur a primordio tractatus stellarum ducatus per mundum inferiorem ad omnem rerum generationem et corruptionem succedit speculatio sideree nature omnisque habitus et affectionis. Cohercemur autem quatuor terminis om-

nium rerum scientiam circunstantibus. Primus quidem quo queritur in-
uentum ne est ꝙ tractat nec ne. Secundus quid. Tertius quale sit. Quar-
tus quare. Omnis ergo inuẽtionis origo prima sensuũ est: monuit enim sensus
opinionẽ. Unde ad rõnem intellectu dicto fit ascẽsus. Est ergo vt docuimus
inuẽtionis astrologie prima causa visus. secunda ratio cõsecuta est vt hinc
etiã ad alium quẽdam celestis secreti intellectuz artis perfectio conscendat.
¶ Omnis vo phie superneqꝫ indaginis auctoritate ⁊ rõne constat substã
tiam stellarium corpoꝝ nec ex aliquo elementoꝝ huius mundi effectã nec
ex pluribus vel oĩbus cõgestam. Si enim ex his elementis esset eaz elemẽ
tarie prolis necessitates ꝯsequerent: generatio corruptio augmẽtatio dimi-
nutio resolutio ceterecꝫ id generis alterationis: que cum illic aliena sint taz
circuloꝝ celestium ꝗ̃ stellariũ corpoꝝ substantiã ex quinta quadã alia na-
tura ꝯsistere ratio ꝯcludit. ¶ Qualitas autem eoruz corpoꝝ in forma est.
Sunt enim corpora sperica perlucida naturali motu degentia. Quoꝝ mo
tuum eam necessariã intelligimus causam vt superioris essentie motus in-
feriores naturas agẽdo misceret. Que cõmixtio ad omnẽ generationẽ ne-
cessaria erat. vnde phs tandem intellexit inferiorẽ mundũ superiori necessi
tate quadam ligatũ qui naturali quodã motu voluit: habẽtez hunc trahe
ret. Superior etenim mundus inferiorẽ perpetuo ambiens cum sibi alliga
tum trahat motus mũdi materias agitans actus ⁊ passiones miscet gene-
rationum omnium causas. ¶ Motus autem celestibus non nisi circularis
aptus erat. Nec enim perfectus est nisi circularis qui cum causa principio
quã fine careat: nescio qua parte quietẽ admittat: aliis nãqꝫ motibus cum
sic principiuz ⁊ finẽ habent quo cum ꝑueniant sistere necesse sit. ¶ Inferio-
ris autem mundi corpoꝝ duo sunt motus alter rectus finem habens quo
cum perducant sistant vt ignis ⁊ aeris sursum terre ⁊ aque deorsum. Alter
vo circularis qui resolutiões atqꝫ alterationes ex alteris in altera rursusqꝫ
ex illis in hoc circumagant. Hunc itaqꝫ motum ambientes mundi motus
trahens in reruz generationes ⁊ corruptiones agit. Sunt enim generatio-
nes in elementis .i. potentialiter potentia resolutio vo ex alteris in altera ge
nituram actu instaurat. verbi gratia. In ligno fumus potentia quem ignis
in lignum agens actu ipso generat. aut secus generatio quidem ⁊ corru-
ptio in elementis potentia quas motus siderum elementa alterando in in-
uicem resoluens in rem ipsam producit. Omniũ autem huius mundi cor-
porum alterius in alteꝝ actus bipartitus reperit: aut amboꝝ contactu: aut
inter vtrũqꝫ mediante aliquo. Cõtactu quidẽ vt ignis in materia exustio-
nem: facit mediãte vo alio tripartitus. Primus arbitrio vt cum mouet al-
terum ab altero per mediũ vtrũqꝫ extremoꝝ simul contingens: aut inter
vtrũqꝫ intercedẽs. Secũdus natura: vt cum ignis aquã mediante calore ca
lidam reddit. Tertius intrinseca ꝓprietate quadam: vt. s. lapis magnes fer
rum trahit per mediũ aeris interuallũ: eo ꝙ lapides id agendi virtus inest
⁊ ferri natura eius actionis passiua qḋ nihilominus fit vel alio corpore in-
terposito vt lamina cuprea atqꝫ id genus: sed ⁊ contactu accidit ꝙ dum la-

pis ferrum trahit et materiam aliam plerūq ferro coherentem trahit: hicq modus alterum in alterum nature ꝓprietate quadā agendi in multis tam herbis q lapidibus inuenit vt colofoniū ignis oleū. i. ebñtoꝝ olitē nouit. Hoc igit modo celestis essentia in inferioris mūdi naturā agere omnino videt. Quoniā et illius nature nec huiusmodi virtus inest et huius natura eiusmodi virtutis receptiua ex quo actu et passione mūdi natura pmixtio fit generationū oium mater. Cum igit astra generationis rerū causa sint: ea generationis eiusdē ducatum obtinere ꝯsequens est. Sunt vo nōnulli qui qđ ab alio quodcq ꝓpter aliud sit idem putāt nec quicq ab alio per distā tiam interuallū fieri posse autumant esse quos sunt huiusmodi motuū tres diuersitates. Primum q facit: secundū q faciente fit: tertiū q ex aliquo con sequit. Facere vo duobus modis arbitrio et natura: arbitrio vt ire stare se dere. Natura vt ignem vrere. Fieri quoq similiter arbitrio item et necessita te: arbitrio vt litterā scribere. Necessitate vt materiā igne aduri: qđ vo pro pter aliud fit ab his diuersum. Nec enim faciēte alio fit: sed alio precedente nec quadā cognatrice consequit verecūdia ruborē: timorē pallor. Musica modulamina animi corporisq motus consoni: ad hunc ergo modū cele stia corpora cum super hunc mundū motu naturali ferunt consequunt alli gati sibi inferioris mundi elementoꝝ motus naturales: generationes rerū et corruptiones ꝓducentes: exēpli gratia. Sole primi circuli quadrantem per agrāte elemēta calidis et humidis qualitatibꝰ tēperari videmus. Sicq terrā et arbores herbis et folijs vestiri: floribus adornari: rerūq aliaꝝ cor ruptiones aliarū generationes atq ad hunc modū: nō ex solis aliqua de liberatione: sed diuinitus iniuncto officio eundi per circulū rerūq natura eiusmodi motibus adapta est. Postremo philosophi sermonē subiungi mus: quoniā circulus mouet causam mouentē habere necesse est: quā nisi intelligamus ad infinita deducemur: circuli vero motus infinitus quapro pter virtutem mouentem infinitam esse cūq infinitā et incorporeā. Sic igit causam omnis alterationis et corruptionis extraneā esse ꝯsequens est.

De effectuum qualitate. Cap. 3.

Quatuor sunt genera extra que nulla inferioris mundi rerum species quibus expositis facile pateat qđ siderum vires de huius mundi accidentibus elegerint. Sunt autē hec: forma: materia: compositio: cōpositum. Utemur igit loquendi apud phos visitato mō quo formam humanā dicunt eam qua omne huius speciei indiuiduum hoc dicit equina equus. Materia vo seu natura quaterna: terra: aq: aer: ignis. Cōpositio autē elementoꝝ in corporibus armonia. Cōpositum vo q huiusmodi cōpositione effugit qualia sunt oia aiantium germinum metallorūq corpora. In oibus igit corporibus his que sentimus quatuor hec genera inueniunt. primū q cōpositum est. secūdum cōpositio. tertiū na tura. quartū species: his ita cōpositis cum phi sermonē subiungimus: ois geniti genitricē eam antiquiorē esse. genitūq ad esse deprehēsionē ducere.

verbi gratia. Sustento sustinēs antiquius vt terra terrenis corporib⁹. Sic ergo cōpositis tūc materie antiquiores sint. Erūt quidē genera ꝛ spēs animaliū germinū metallorꝝ in natura potētia: actu vo tandē vt cōpositio successit. Nec vo cōpositio nisi cōponente aliquo cūcꝫ modo veticū ne cōpositū sui cōponens aut sibi materia sit que cum ita sint est habere genitorē: omne genitū omneqꝫ cōpositū cōpositorē discernentē inter genera ꝛ spēs oium. Hinc ergo cōstat opificē genitorē ꝛ diuersitatis: deinde sideris motibus nature ducatū cōmendasse. Celestis siquidē motus vtutem cōpositionis huiusmodi atqꝫ differre causam esse ex antedictis collectū est: solo ꝙ in cōpositione indiuiduarꝝ atqꝫ differētijs specierū ꝑpotēte vtpote aie corporisqꝫ specialiter armonia ꝯciliante. Cū igit omne cōpositū ex forma ꝛ materia ꝯstat. Forma tn̄ prior quasi cōpositis adaptā sibi materiā exquirit: vnde in phia forma quidē artifici: materia vo instris cōparat. Ut enim diuersi artifices suis quiqꝫ instris operant nihil alienis egentes. Opus autē non instris sed artifici ascribit sic diuerse forme nec hoc belua: auis ꝙ enim de natura homini aptū alienū est belue. Sicqꝫ aliud belue aliud aui. Assumit enim humana forma de naturis calidū humidū sicqꝫ de ceteris ꝙ subtilius aptumqꝫ recipiēde aie rōnali motibusqꝫ erecte stādi sedēdi atqꝫ id genus. Forma vo calidum siccum vnguibus dētibus barbatibus atqꝫ asperitati aptū: bestie forma frigidū siccū calci vngulis atqꝫ tibijs idoneū. sicqꝫ ois forma ꝙ sibi de materia patiēte ꝯgruū est trahit. Ita ergo omne cōpositū nō materie: sed forme auctoritate ꝑncipaliter ascribit. Hac igit vt cognitis oibus que in rebus cōpositis hmōi principia pariūt facile intelligat quid aliūde obueniat ꝙ stellarū vtuti relinqui necesse est. ¶ Primo materiarū quatuor ꝓprietates trib⁹ differētijs distinguimus. ¶ Prima est qualitatū ꝯrietas vt caloris ꝛ frigoris. ¶ Scda est alterius in alterū resolutio: vt terre in aquā aque in aerē: aeris in ignē: sicqꝫ ecōuerso. ¶ Tertia est augmēti detrimētiqꝫ receptio. Est enim aeris pars parte humidior: terre pars parte siccior. ¶ Forme quoqꝫ tres alie proprietates ab his diuerse. ¶ Prima ꝙ nulla forme inest ꝯrietas nec hō in eo ꝙ rōnalis mortalis ē rōnali vel mortali ꝯstat ꝯrius. ¶ Scda ꝙ nō resoluit altera in alterā: vt homo nunꝙ fit asinus. ¶ Tertia ꝙ nec augeri nec detrimēti capax: nec eni hō hoie magis minusue rōnalis vel mortalis: his igit omnia oibus corporibus ex his in esse principijs cognoscimus ꝙ in rebus contrariū resolutoriū crescens decrescens reperit. vt homo nūc calidus nunc frigidus nunc ex calido in frigidum trāsiens nunc magis nūc minus calidus vel frigidus ex materia est. ꝙ vero oppositū his in suo genere ex forma est: ꝙ itaqꝫ nec ex materia est nec ex forma inest: tamen quia nihil est cuius ortum legitima causa ꝛ ratio non precedat nec preter hoc in inferiori mundi parte quicꝙ ꝙ cause locum obtineat superstes id celestē potentiā cōsequi necesse est. Id autē est vt generis a genere speciei a specie indiuidui ab indiuiduo diuisio ꝛ distantia vt anime corporisqꝫ armonia aliaqꝫ accidētia īnumera: vt sexus: discretio forme: ꝛ habitudinis decor vel turpitudo stature inequalitas: varij colores: di

Materie

forme ꝓp

uersi mores: atq id genus. Omne igit individuum ex tribus principijs cōstat ꝓprietatibus forme ꝓprietatibus materie siderū effectu. Ea ergo que ſm effectū adueniūt: diuersos eorū ducatus sequunt: alios ꝓprios alios cōmunes: vt sol dux singularis vite generalis oīum animantiū: mercurius hois. Cum itaq stelle rerū singularis ducatus ꝓcessum: tñ in coībus officijs aliarum participatione assumit vt hois vnius generalē substantiam sol singulariter ducat specialē. Mercurius tñ in cōmunibus perficiēdis ceterarū consilia assumit. Erit ergo solis in vno homine proprius ducatus substātie animalis. Cōmunis vo cordis & cerebri. Mercurij singularis ducatus substantie humane cum participatione vero oris & lingue. Cum ceteris in participatione assumptis: saturno splen: ioui epar: marti sanguis: sicq cetera ceteris ꝓcedunt sic in oībus corporibus suas quiq partes omnesq proprietates & accidētia gemino ducatu vendicant: que si ex diuerso ducatu non consisterent nec ex diuersis ea partibus qualitatibus ꝓprietatibus aut accidentibus ꝯstare possibile esset. Nunc autē in rerum ducatu est stellarum: alij genus: alij species: alij indiuiduū temporū alijs atq alijs qualitatū quantitatum ceterorūq accidētium aliud atq aliud ꝓcedat. Hinc est ꝙ ꝯtemplationum etiā in indiuiduis ipsarūq naturaliū ꝓprietatū alias alijs preesse videmus: ꝙ nequaꝙ materialis formalisue potētie sed sideree vtutis intelligit. Nō ꝯnaturalis sibi alicuius seminis origine: sed archane cuiusdā ꝓprietatis motu. Sunt enim qui putāt nihil nisi ex nature sue seminis resolutione ꝓcreari cōtra quos est bipartita ꝓcreandi lex. Cum enim omne corpus ex quatuor elemētis cōpositum ꝯstat: aliud tamē ex genere sui semine origine sumpta in natura sua ꝓcreat vt homo ex hoīe in hoīe. Arbor ex ramunculo insita: arista ex grano recepto: aliud ex aliquo sui semine genereue suo: sz materie coeuntes pariunt gramina arbusta idq genus. Gemme quoq ceteraq metalla que ex diuersis vaporibus congelant. Animaliū etiā nōnulla tam ex aeris tam ex aquaticis & terreis: vt sunt musce: rane: pulices: atq id generis que omnia elemētorū quosdam motus temporūq vicissitudines non ex aliquo genere sui in natura sua semine procreata sequunt.

De confirmatione astrologie. Cap. 4.

His ad hunc modū ordinatis nunc in astrologia ratio danda simulq contradicentibus respondenduz videtur. Sunt enim qui sidereis motibus vim & efficaciam negant decē sectis dissidentes. Prime quidē sentētia in illum penitus stellis ducatuz esse ad vllos effectus: aut corruptiones rerū mundi sublunaris quibus oīs antiqua auctoritas rñdet. Ois siquidē sube gemino impulsu agitare motū naturalē in re altera cognatis vinculis ipsi alligata naturalē resolutionē faciat necesse est. Qꝛ cum ita sit cum motū eius resolutionis causam ipsamq eius cause effectum esse ꝯñs est: hoc eteniz modo ignis motus naturalis in materia cognate receptiōis: naturalē resolutionē facit exustionē dico. Est igit ignis quid exustionis causa: exustio vo huius cā effect⁹. Ad hūc itaq modū corpora cele-

stia cum mundum inferiorē gemina ambiant naturalē eorꝫ motū in elementis huius mundi naturaliter illis annexis circularis alterius in alterū resolutio generationis oīs ⁊ corruptionis nam nature ꝯsequit cum itaqꝫ motus celestis elemētarie resolutionis causa sit. Hec autē resolutio effectuū ⁊ corruptionū eosdē etiā effectus ⁊ destructiones ꝑuios celestis motus cōsequi necesse est. Qđ enim alterius corruptio idem alterius est generatio: ligni siquidem exustio carbonis effectus est: carbonis corruptio cinerez generat vnde apud phos verbū vsitatū stellarꝫ naturalis ꝑpetuus: nature effectus perpetuus. ¶ Secūde secte opinio: stellas ducatum habere ad res generales atqꝫ vniuersales: vt genera ⁊ species rerꝫ: vt temporꝫ alterationes: vt elementorꝫ resolutiones atqꝫ id genus: nō autē ad indiuiduas res ve singulares earūue partes aut ꝓprietates singulas. Contra quos ꝗ in omni phia ventilatū est. Quoniā omne huius mūdi corpus ex quatuor elementis cōpositum ꝯstat. In omni siquidē corpore sentiunt stellarū motus cum illis prefuerint ⁊ his preesse habent. Cum enim motus celestes elemētarie resolutionis causa sint: resolutio vō generationū easdē generationes eorꝫ etiā motuū effectū esse cōsequens est. Item quoniā nihil generibꝰ aut speciebus cōuenit ⁊ indiuiduis alienū sit cum ꝯcedunt aialis hois ve substantiā proprietates ⁊ accidētia ducatū necesse habēt ⁊ socrÿ ⁊ tulÿ substātie habitudini colorꝫ habitudo affectioni ducatū prebere. cū ad oium genera ⁊ species ducatū erigant. ¶ Tertia secta subtilioris opinionis: vel argumentorꝫ similitudine quadā omnē astrologie efficaciā eripere laborat ꝙ ex parte assumēs stellis ad vtrūqꝫlibet effectū negat. Id ergo cum assequi nequeat euenit vtroqꝫ: in festo tanti labore fatigata deficiat. Nos enim exposita primū opinione eorꝫ quilibet negāt eidem statim opinioni ꝯtradicentes vtrumlibet affirmabimus deinde stellarum etiā motus ad vtrumlibet ducere demōstrabimus. Aiunt enim qui vtrumlibet assumētes astrologiā inanem reddere conant. Quoniā omniū huius mundi rerum tres modi sunt necessarÿ vt ignē esse calidū impossibile vt esse frigidū: vtrūlibet vt hoiem scribere. Nec stellarū effectus vnquā visibilis esse potest. Astrologie officiū superuacuū ⁊ inane. Huic ꝓpositioni cū nonnulli astrologorꝫ primi secundi ob minus firmā nisi cognitionez satis respōdere non possent ꝯclusionis in cōmodū: diffugiētes inducti sunt: vt nihil vtrūlibet crederēt. Sicqꝫ dum minus fugerēt in maius inciderunt. Cūqꝫ alterum alteri causa esset: gemino aggere erroris cumulus accreuit. Uisum est igitur illi ⁊ duos tantū esse modos necessariū ⁊ impossibile. Quicquid enim vt aiunt fic vel futurū est inter fic ⁊ non est. Sic vō ad esse non autē ad non esse: esse igit necessariū est ⁊ non esse impossibile: esse nāqꝫ ⁊ nō esse contradictoria circa idem simul nunꝙ vera: sed alterū semper verū alterum semper falsum. Qđ ergo sic est necessariū est ꝙ non impossibile. Unde nihil hominum deliberationē relinquit sed vel ex necessitate coactos facere vel impossibilitate ꝓhibitos non facere. ¶ Quibus phs obuiās primū verbositate eorꝫ validis argumētis ꝯfutata argumētosam vtrūlibet affirmationez subiūgēs ait. Omne vtrūlibet aut necessariū quidē aut impossibile ꝯsequi.

Cuius in vtrūlibet ꝯfirmationē hec argumentatio prima: quoniā oīs neces-
sarij ꝛ impossibilis cognitio naturalis: tribus tēporibus discernet presenti
preterito futuro. Ut ignez fumus ꝛ semper fuisse calidū ꝛ esse ꝛ futurū esse:
nec frigidū fuisse vnq̄ nec vnq̄ futurū. Accidētales vō nō ita: scimus enim
hoiem scripsisse vel scribere: nō vō scripturū scimus: fieri nāq̄ȝ potest scriptu-
rum: fieriq̄ȝ non scripturū: id ergo nec impossibile nec necessariuz: fieri nāq̄ȝ
pōt ꝛ non fieri. Est igit vtrūlibet. ¶ Scḋa argumētatio est: necessariū ꝛ im
possibile in omni genere ꝛ specie equaliter sunt. Oēs siquidē hoies equali-
ter mortales totusq̄ȝ ignis equaliter nō frigidus: vtrūlibet vō non ita vt hō
ambulās: hō non ambulās. Itē nec necessariū nec impossibile alterat: vtrū-
libet vō mobile vt de motu ad quietē ꝛ ecōuerso. ¶ Tertia argumentatio
est: quoniā in his que ꝓponunt quisq̄ primū cogitat ac consulit vtruȝ ne fa
uet aut vitet. Deinde qn̄ qualiter vbi atq̄ȝ id genus. Omnia primū cogita-
tione atq̄ȝ imaginatione prescripta: tum demū actu ipso deliberationē aucto
ris ꝯsequit. Necessariū autē ꝛ impossibile nec ꝯsilij nec deliberationis eget.
Nihil enim vllo studio adijciēte. natura ipsa dat certū ignē cremare nec vnq̄
frigere vtrūlibet esse ꝯn̄s est. ¶ Quarta ratiocinatio est q̄ oium necessario
ꝛ īpossibili vna tantū vis ꝛ simplex. Alteri quidē esse tantū. alteri vō nunq̄
esse. Rebus autē q̄ plurimis vim geminā videmus vt esse vel non esse: ꝛ ita
esse aut nō ita: vt aura nunc calida nunc frigida: nunc magis nunc minus est
igit vtrūlibet. Quod ergo phs diffinit. Omne vtrūlibet necessariuz vel impos-
sibile ꝯsequi huiusmodi est. Quoniā omne q̄ in arbitrio ꝛ deliberatione est
vt ire ꝛ non ire: anteq̄ fiat possibile est. Factū vō necessariū: impossibile vō
in parte altera similiter. Cum ergo ꝯstet vtrūlibet ꝯstabit etiā sidera trib⁹ re-
rum modis ducatū prebere necessario ꝛ impossibili vtrūlibet: vt eniȝ omne
huius mūdi corpus ex quatuor elemētis cōstat in omni siquidez vt deinde
est inueniunt. Omne vō elementū ꝛ ex altero ꝛ in alterū resoluit ꝛ augmēti
atq̄ȝ detrimēti capax esse necesse. Etiam ipsa corpora hoibus esse resolutiua
augmēti atq̄ȝ detrimēti receptiua. Cum ergo sidera elemētorum motibus pre-
sint ꝛ corporum alterationes ducere ꝯn̄s est: vt cum hec ex anima rōnali ꝛ na-
turis quatuor ꝯstet stellarūq̄ȝ substantia vt phs intellexit vna ex aīa rōnali
motuq̄ȝ naturali legem habent sui generis animas ꝯfirmatas armonia sibi
corporibus aptare in vtrorūq̄ȝ genitoris instituto. Itaq̄ȝ vis aie rōnalis ar
bitriū ꝛ deliberatio. vis vō corporis ad vtrūq̄ȝ procliua. Cum ergo sidera
anime corporisq̄ȝ armoniā moderent tam necessariū ꝛ impossibile q̄ vtrū-
libet ducere ꝯn̄s est. Ut postremū hois fatum vt ipsum volatibus ineptum
vt nunc sanum nunc egrum: atq̄ȝ idem q̄ astrologie officiū maxime prestet.
Nec enim astrologus prouidēdum assumit vtrum ne moriat homo: certuȝ
enim habet id esse ineuitabile: sed vtrum ne cras aut pridie. Cum igit siderū
ducatus rerū ꝓuentus p̄cedant: ante quidē in sideribus potentia sunt. Post
euentū ad necessarij vel impossibilis terminos ꝓcedūt vt in igne anteq̄ vrat
vrere quidē potentia. deinde necessariuz. Quod igitur vtrūlibet bipartitū est in
deliberatione anime rationalis ꝛ in nature compositione per temporum con-

tinuationem:mundi vero elementa huius secundi receptiua: cetera omnia tam animantium q̄ germinum metallorum ve corpora: ad hoc secundum spectant: solus homo vterqȝ aptus ex primo idest deliberatione rationalis anime corporisqȝ adapti motu secundum vel consequetur, vel euitat. Nam nec sidereis corporibus licet rationalis anime deliberatio vel ad consequendum aliquid q̄ egeant vel ad effundendum q̄ timeant necessaria. ¶ Quarta secta gradus celsioris ex his videlicet qui vniuersalis scientie operā dant: plane autumant sideris motibus rerum huius mundi in illos esse ducatus exceptis temporum alterationibus quo cum inconsulte proferant nec secus ipsi stare vident. Quis siquidē vim sideream tēporum alterationibus prostituere possit. dum eam eis que tēporum alterationes cōsequent eripere conantur dicunt absurdum est. Certum nāqȝ ex nature conscius: temporuȝ alterationes elementarie resolutionis vomitem esse ꝛ causam. Illam vero generationum omnium ꝛ corruptionum auctorē. Sic ergo sidereos motus a temporibus ad elementa: ab elementis ad rerum prouentus continuari necesse. Preterea q̄ in omni phia post primaȝ illam hec celestis sapientie species vsitata est: vniuersi quidem philosophorum sententia prime illius omnē fructuȝ in hac secūda reseruatū. Quid enim aiunt prodest stellarum circuitus variosqȝ discursus insequi nisi ad quid tendant. Quo ne ducāt assequamur vnde huiusmodi honores recte assimilari vident eis qui preciosas radices ꝛ semina rerūqȝ species vtiles inutilesqȝ seruant bono qd̄ habēt vti nesciant. Qua de causa in modica eos in scientia reprehēsio ꝯsequitur. Quo cum due scientie cōtinue vnuȝ totum cōponant alteram seminant: alterā ignorant. ¶ Quinta secta eiusdem ordinis de eis. vȝ. qui priori scientie studerent hanc ex toto inficiantur: id in argumentū assumentes: quoniam nihil ratum cuius experimentorum vsus: fundamentum mihi sepius iteratum: idqȝ in sidereis motibus humane vite impossibile est. Nullam enim stellam vt nunc in hoc loco reperiri possibile est: ergo astrologie studium inefficax ꝛ inane. Contra quos q̄ antique solertie indago non hūc ope siderum vires experta est. Est enim celestis ducatꝰ alter particularis manifestus: ꝛ alter vniuersalis. Particularis quidē vt ☉ in calore ☽ in humore: stellarūqȝ in quottidiana aurarum variatione. Uniuersalis vō vt in reuolutione annorum nati diuersitatuȝ ducatus inter elementorum qualitates: earumqȝ temperiem: atqȝ mundi accidentia inter sanitatem ꝛ egritudinem: fortunasqȝ hominis que licet minus ꝓstantia potuit: tn̄ phs inter accidētia mūdi hoīumqȝ negocia breuiori spacio experirī in varijs stellarum discursibus per signa ignea terrea aerea aquatica. Sic enim agebant ꝛ in eorum parte qui stellarum motus secuti sunt. Nullus quippe stellarum reditus ad. M. vel. D. annos expectabat: sed qui vite suo spacio stellarum loca obseruauerat: scripto posteris relinquebat. Trāsactis deinde aliquot annis: tēpus etas alia atqȝ alia stellarum loca reperiret inter vtrosqȝ q̄ locorum tam temporum terminos dimensio habita est. Sic enim Ptholomeus acceptis stellarū locis atqȝ motibus tpe quodā pariter cum inueniendi ratione ꝛ suo ipsi stellarum motus atqȝ loca rōnabilibus artificijs

renouauit: et postere etati cum probata sequēdi deinceps viam parauit. Sic ergo plus Ptholomeus aliorūue quilibet accepta stella in certo loco: circulo retrogradationis partē in loco notato circuli ex centris sicq dimisso expectaret donec ad eadem pariter vtriusq circuli loca redirēt: cum in tantum studium instauraret: nihil vnq perfectum esset nec deprehensi esset diuersi stellarum circuli circulorumq diuersitatis absides videlicet digressiones: retrogradationes atq id genus. Ad hunc itaq modū in nostra quoq parte ex locorum per signa ipsarumq stellarium virium parte: ipsum continuatione nō nabili ordine ad totam scientiā peruentū est. Cum etenim antecessorum experimenta nonnulla ad posterorum memoriam scripta perduceret postea etas. Quoq tempore stellarum vires experiens paternumq inuentum adaugens sequenti secūdo nemorūq inuenta relinquens. Si quid vtrisq defuerat preparata via facile cōplendum relinquebat. ¶ Sexta secta suo ipsius errore in astrologie errorē seducitur. Sunt enim homines stellarum compoto dediti qui dum a via almagesti libri qua vniuersalis sapientie veritas integra continetur deuiantes ex particularibus stellaruz collocationē sumpta ex aliis atq stellarum alia atq alia loca reperiunt errore proprio in geminam astrologie blasphemiaz inducunt. Altera quippe q aiunt vera stellarum loca raro posse inueniri: propterea q vnde eorum collatio sumitur tam in mediis stellarum q rectitudine secundarum atq tertiarum sequentiumue minutiarum augmenta siue decrementa longo tempore non paruz sub crescentia stellarum loca vel posse relinquet vel promouet. Altera vero astrologici veritatem iudicii non nisi ipsa stellarium punctorum veritatē consequi. Hi ergo proprie iustitie errorem arti innocue deputant quibus gemina ratione respōdemus. Primo loco q astrologus ex stellarū proprietatibus signorum naturis: domiciliorum affectionibus: cōmunia rerum accidentia iudicat. Gradus autē singuli ad proprios magis singulariū rerum habitus specie punctorum seu gradus etiam integri error et non multum impedit. Secundo q iudiciis quidem ex eo q hec vel illa stellarum in hoc vel in illo circuli vel signi fuerit loco id vel illud de rerum accidentibus consequi. Eo vero loco certa veritate deprehensa trahere compotiste officium est. Unde cum astrologus pro locorum naturis stellarum affectus in rerum iudiciis sequitur: si interdum fallitur non astrologi sed astronomi culpa videt. Quod hinc nimirum accidit q hominum eius studii nonnulli generalis sapientie veritate omissa cum ad particularia diuertuntur contenti plurimūq fiunt compoto quolibet debilis radiciis: vnde ex longo tempore longum etiam erroris impendium accrescere consequens sit. Ut hanc stellarum collocationem sumpta vel per signorum loca certa: vel per coniunctiones aliquarum determinata instrumētis veracibus: vel etiam visu aliter esse deprehendat. ¶ Quapropter et ipsis astrologis iniūgimus vt omissa vaga atq incerta particularis cōpoti autoritate stellarum tam errantium q stabiliuz loca integre sapientie veritate qua almagesti certis dimensionibus atq artificiosis instrumentis firmat q studiosissime sequantur. ¶ Septima secta scientiam

hanc ea de cā infestant ꝙ cum ipsi eius officio studuerint nō omnes statim qđ affectant assequi valeant. Cumq̄ desperati desistant artis studio dediti inuidiose detrahentes eos ꝙ ipsorum inconstantie atq̄ imperitie defuerāt a studij efficacia elongant. Jd igitur ꝙ obiciunt cum rationez approbandi non habeant: vacuis sermunculis respondere: ⁊ superuacuū est ⁊ indignū videtur. ¶ Octaua secta medicorum non eorū medicorū qui multaz eius artis experientiam habeant. Jlli siquidez in arte sua non paruā astrologie necessitatem experti: eam ipsi studio sponte preferunt: sed plebei quidez medicine professores: quibus vt Juliano verbo vtamur facilius qs medicinā adiuuat ꝙ astrologiam concedat. Hi ergo aggresti ducti nihil expetendū preter opum sarcinas omnino annunciantes: dum astrologiā degradare laborant omne studiū lucrandi ⁊ conseruandi facultatibus postponunt. Unde proprio testimonio tribuunt tam artis sue ignaros ꝙ ceteris omnibus scientijs alienos mentisq̄ inanes: more iumenti ad esuz pro infortune voti deditos. Si enim in arte sua quam profitētur noti essent: nec astrologie sūmam opem ignorarent: quod ypocras attestans in libro quodam. Post cetera que diximus inquit de aerea mutatione de astrologia sunt. Nec eniz astrologia paruam in medicina obtinet: partem qua sententia phisicorum artificio a ditos instruit temporum alterationes motusq̄ naturarum: siderreos cursus cōsequi: vt precipuū sit medicis astrologie fore participes quatinus artis sue fundamentū ⁊ principium recognoscant: cui quantum astrologia prestet perpendi potest. Cum enim preuiderit astrologus cui medendum sit: ⁊ quare ac quantum: demum medicus vtiliter accedit. eiusdem siquidem prouidentia similiter ⁊ laborem inutilem precauet: adeo nanq̄ siderum virtus in medicina prepotēs vt etiam creticos dies quibus omnis egritudinis variatio deprehendit omnino ☽ vendicet. vnde taz ypocrati ꝙ Galieno ꝙ ceteris fere oībus philosophis compertum: astrologiā plane phisice ducatum obtinere. vt qui astrologiam damnet phisicam necessario destruit. ¶ Nona secta vulgus est: qui quoniaz omnia sapientia alieni sūt astrologie dignitati detrahere presumunt. Nec enim apud eos beatum est nisi opibꝰ: affluere: nec sapere nisi lucraturi. sicq̄ maior pecunie dignitas ꝙ sapientie: qui nisi tam obscena comparatione abuterentur inter fortune lubrica ⁊ naturalis celerrimi bonum cum omnē sapientiam infestet: nec astrologiam nimiruz preterit. Eiusmodi agnosce hoīum genus nec responsione dignum esse quibus id primum occurrit: qm̄ compatio rei extra genus suū inepta est. Qꝛ ergo int̄ opes ⁊ scientias compatione̅ faciant: qꝛ nihil miruz videri debet: cū eiusmodi rerū discretio intentionis eoꝝ ꝓpria sit: cum ergo fortunā sapiē ꝓferant: nobis qd intersit exponendū videt. ¶ Fortuna qdez ceca nec probū nec improbū nec vllaz hoīs dignitatē aut ordinez discernit sed se vel citius ꝑuersis moribus aīoq̄ ignobili qppe ad votū eius ꝓcliui ori cōcedit. Sapīa noīata nec enim iners ingeniū animiue degenerē patiens vix sūmo studio curijs atq̄ vigilijs perpetuis consequendaz prestat se illa quidē in pte affectionis. Fortuna: sapīa hic in ambitū ꝓcedit ad hoc qđ est

cũ multis in rebus bestijs inferiores sum⁹ hoc solũ maxime excellimus ꝙ sapim⁹. Quantũ ergo homo a sapia recedit tantũ ab hoīe aliena f͛ nate bestiarũ ꝓximatus. Quāto autē sapientiā sequit͛ tantũ a brutis elōgatus in homis natura excellit. Multo ergo magis ea sapie pars appetēda q̄ hominem etiā supra hoīem efferens: supe n̄is ꝙ ꝓximũ reddit. Hanc autem astrorũ cognitionē esse plane intelligēdũ. materie dignitas ⁊ ordo tribuit.

¶ Decima secta ceteris aliquāto iustiorē causaꝫ habere videt͛. Ex eo siqdē ꝙ plerosq̄ huius artis professores minus peritos in officio suo nonnunꝙ errare vident: artificis culpaꝫ arti īponunt q certe minus culpādi viderent nisi tam ineptā facerēt trāslationē hoc itaq̄ remouēdũ: tantũ culpe ipsa erroris causā exponere sufficiat. Sũt eniꝫ nōnulli huius hoīum generis qui debilis ingenij tenuis ītellectus cũ sese huic arti addicũt tā tedij laboris ꝙ ingenij inopia cōpetētibus: tũ pp nomis reuerētiam: tum emolimēti specie responsa negare nō audeāt. plerũq̄ vel plus quesiti ꝓmittētes falliunt ⁊ fallũt. Qui ergo rerum iura sano iudicio tractauerit: nequaꝙ huiusmodi erroris culpam arti innocue ascribendum censebit.

¶ De vtilitate astronomie. Cap. 5.

Actenus diuersos hoīum errores astrologiā calumniantes ꝙ breuiter potui redarguisse opinor. Nũc quātā humanis necessitatibus frugeꝫ h̄ artificiũ ferat asserēdũ videt͛. Sic eni q ꝯdicētes aiunt tāetsi verax firmũq̄ astrologicũ artificiũ certa scꝫ rerũ ꝓuentibus iudicia tribuēs. Quid tñ interest futura p̄scire anteꝙ fiant. Si enim bonũ futurũ est quid addit p̄scientia ꝙ diu nō sit. Si vero malum ⁊ ante aduentũ mali p̄sciētia ledit: atq̄ hos quoq̄ domesticus error inuoluit vt tantos fructus prouidentie ignorent: cui tantũ operam dare non desistunt nomenq̄ rei non rem ipsaꝫ distillant. Omnis enim homo rationis cōpos naturaliter habet vt prouidentie rerum operaꝫ det: quas si vtiles prescierit prouido consilio cōmodum plerũq̄ adauget. si aduersas prouida cautela noxā nōnunꝙ ibi minuit. ¶ Sũt igit͛ huiusmodi ꝓuidentie tria genera. Primũ experimētis qđ vulgare est. Scđꝫ tēporꝝ alteratiōe qđ medicorꝝ est. Tertiũ effectu siderũ qđ astrologus ministrat. Omniũ cōmunis cura vt euenturis bonis ac cōmodis reddant aduersis cautos. Uulgaris itaq̄ prouidentie nō paruā vtilitatē videmus que cum sepius exꝑto elemētorꝝ qualitates successusq̄ prenotarit: contrariorꝝ ope anteꝙ superueniāt p̄munit vt ꝯtra frigus locis atq̄ vsib⁹ calid⁹ cuiusmodi quottidian⁹ est hoīb⁹ vsus vt preuisa plerũq̄ morbosa ante pluuiā ad tectoria ꝯfugiũt: vt pre audito nonnunꝙ hostium insultu ac superuētu: aut ad repellendos preparant͛ aut saltē effugiunt. Habitaq̄ prouidentia nequaꝙ rem ipsam impellit aut mutat: sed cautela data rei vim quideꝫ aut prohibet aut saltem alleuiat: hocq̄ genere omne vulgus vt nauta pastor agricola in suo quisq̄ officio fungit͛. ¶ Medicorum quoq̄ prouidentia nō negligēda: vtilitas q̄ est ex tpm alteratiōibus naturarũ motibus: humorũ in corporibus: generatiōes corru

3 prouidentie genera

ptiones: augumenta decrementa certis in terminis consequi prescribit naturalez preperat opem: que iam influentibus: obuians: superfluos iminuens deficientes augens: tpatos medio statu pseruans: dissolutione repulsa naturā psolidat. Hinc est q̄ neruali bus formacijs aduersus estiuas febriculas: hinc fleubotomo: hinc ventosis contra sanguinis putredinez atq̄ apostematuz molestias vtimur: atq̄ ad hūc modū multa phisice puidentie in pseruāda sanitate vtilitas est. In egritudine quoq̄ prouidere inter vitaz ⁊ mortem discretionis non minus est comodum. Que cum ita sint in his: tamē ⁊ in astrologica puidētia vl multo maior atq̄ certior apparet vtilitas. ¶ Astrologie vero prouidentie quinq̄ sunt spēs. ¶ Prima quidē est que cuz futuros rerum euentus pterminat poterit eorum noxa repelli poterit nō repelli: vt bellum publicū: generalis fames: vniuersal terremot⁹: exustiōes: eluuiones cōmunis hoium siue bestiaruz pestilētia. Cuius prouidentia locus annorum seculi reuolutiōes. Hui⁹ igitur hec manifesta vtilitas qđ cuz pscierit homo pestiferum aliquod huiusmodi regimē seu puidētie toti⁹ futuri poterit aliqñ vel locorum mutatiōe: vel aliqđ id genus in genio pestez curare: quē si penit⁹ effugere nequeat psulto saltem interim ⁊ consolato: preuisi superuentus tollerantia multo leuior est q̄ his quos improuisus atq̄ repētinus terror pcutiens non solum psilij sed plerūq̄ mentis animeq̄ inanes reddit. Secunda species de priuatis prima eiusmodi rerum euentus pscribit quorum noxa ex toto vitari potest vt egritudo vt hostis hisq̄ similia. Cui⁹ prouidētie loc⁹ igenezia. Annilibus autez questionē talis fere vtilitatis qualis in vulgari medicorumq̄ prouidētia exposita est. ¶ Tertia species sunt rerum euent⁹ quos cum pscierimus partim vitare poterimus quales sūt egritudies que iam ex toto vitari nequeunt: prouiso tamē eorum tempore preparaturvt ⁊ minus sentiant ⁊ citius terminent sicq̄ d similibus icōmodis. ¶ Quarta species rerū euentus ineuitabiles. sed transitorios metitur vt de morbo: itē aut de carcere ineuitabili cuius magnū hoc proficuū quidem cum ⁊ ipsum ⁊ terminum eius pscierimus ⁊ ad tollerandū id prepamur nec de termino eius desperam⁹. ¶ Quinte speciei sunt postremi reruz euentus generaliter ineuitabiles vt de morte hominis cuius prouidentie vtilitatem perdendā relinquimus. Oium igit cōmunis vtilitas q̄ subitorum ⁊ iprouisorum casuuz occasionē phibeant. ¶ Est eniz ois vehementis ⁊ in prouisis aduersitatū euentus terroris turbationis atq̄ tribulationis occisio vt eiusmodi psusio nōnunq̄ mortis repentine causa existat atq̄ euentuū psequentia ipsis euentibus plerūq̄ sint grauiora. Hec ergo futurorū prouidentia si euent⁹ ipsos prohibere nequit: saltem euentuū psequentia pellit. Sidera nanq̄ cum ad euentus ducant: ducunt etiaz ad ingenium q̄ euētuum noxaz vel phibeat: vel saltez alleuiet. Utemur itaq̄ sermone vulgari intellectu ppinquo in eos qui futurorum prouidentie non solum vtilitatem negant: verum etiam grauium curarum occasionē imponunt. Si enim vitande cure ⁊ deliberatiōis causa hominum futurorum prescientiam negligere conuenit: eadem de causa nihil inquirendū: nihil penitus aggrediendum restat. Si eniz iter institua

pergrandi cura: vie timor reditus expectatio sequunt: sicq3 in ceteris id genus quapropter nec sperandū vnq̄ aliquid cu3 spei cōmuniter accidentia sint cupiditas gaudium amor dolorq3 vt in res conducit: vt sine omni prudentia ꝛ ꝯsilio nihil deliberatiue agente: fortune ad omnes casus exponas sicq3 ratione cassa nihil hominum super bestie naturam relinquatur. Item in eosde3 qui huic prouidentie fructū adeūt ex eo q̄ curas spei vł timoris afferāt. Si enim omne qđ curam affert quodq3 cu3 passiones consequunt fugiendum est: nec voluptatum aliquid vnq3 oblectamentum appetendu3 relinquitur. Si enim musici modulaminis dulcedinē intro conceperis vi3 passionis consequi necesse est. Ex eademq3 de causa pocula nec sapida nec dapes lautas nec formosa mulierum corpora cultuq3 venusta vel attingere vnq̄ licet nec cum vsus defuerit dolor consequatur necesse fiunt que de termino de victu quaq3 spurcissima venere potius vtendum: que cu3 defuerit nec cura3 sui posse relinquat. ¶ Quod cum nature hominis insit vt ratiōe ꝛ consilio vel euitare studeat quod timet: vel assequi quod sperat summe necessarium ꝛ astrologie prouidentiam opinor si euitandum presciret timor cessat si assequendum gaudium certitudine accumulat. At vero si vel ineuitabile non assequendu3 illic tollerantia hic dolor tanq̄ consulto ꝛ ꝯsolato tanto leuior est quanto adhibitarū frustra facultatū penitētia accumularet.

¶ Secundus liber nouem habet capitula.

PRimum de numero stellarum ꝛ inequalitate atq3 nominibus nūeroq3 imaginū vniuersi celi. ¶ Secundū quare .12. imagines inter oēs alias rerum ducatu3 obtinuerūt. ¶ Tertium quare he imagies nūero .12. sint. ¶ Quartum de compositione harum imaginu3. ¶ Quintū: q̄re ab ariete ichoent. ¶ Sextum de tropicis firmis ꝛ bipartit[is] ¶ Septimu3 de quadrantibus circuli causaq3 mobiliū ꝛ firmorum ꝛ bipartitorū: causaq3 nūeri signorū: ac q̄re ab ariete ichoēt signoꝝ quoq3 naturis ꝛ trigonis iuxta q[uo]de3 Hermetē post abidemō. ¶ Octauu3 de signis masculinis ꝛ femineis. ¶ Nonū de signis diuturnis ꝛ nocturnis

¶ De numero stellarū ꝛ inequalitate atq3 nominibus numeroq3 imaginū q3 vniuersi celi. Capitulum primum.

INter oēs antiq̄ auctoritatis viros qui ptholomeo prīcipe celestis orbis dimensiōes qualitates ꝛ habitudines prosecuti sunt plano constans est eu3 circuitū terre globū vndiq3 versum ambientem medio conclusū coherce re: illumq3 ita constipatum sicq3 inmotum celestis circuli q̄si centrū existere. ¶ Qđ qui perdiscere voluerit Almagestū

legat. Inter supremum autem orbem terreqꝫ globum medios alios circu
los stelliferos contineri que stelle cum innumere sint electe sunt ex omni in
latitudine notabiliores.1029.e quibus septem velociores cursusqꝫ dissimi
lis ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ suisqꝫ circulis feruntur. Quapropter he erratice dicte
sunt. At vero.1022.stabiles quoniam omnes vnius motus eiusdemqꝫ cir
culi singulos gradus cētenis fere peragunt annis. Omnes igitur he.1022.
per sex ordines disposite sunt. Que nāqꝫ reliquis omnibus lucis sue quā
titate notabiliores extiterunt. In primo resident ordine suntqꝫ numero.15.
bis minus lucide. In secundo ordine.45. infra has. In ordine tertio.208.
In quarto.474. In quinto.217. In sexto deinde.49.e quibus preter has
5.nebule similes vnde ꝛ nebecule dicuntur: due tenebrose quarum vna ob
longa tanq̄ caudata. ¶ Ad hunc modum ordinate omnes he.1022. De
mum.48. imagines omne celum permeantes composite sunt quas greci
latiniqꝫ fabule diuersis nominibus assignauerunt. Arabes vero nihil in
fabulas sperantes: nec de nominibus in se disceptantes rem ipsam ample
ctando: eas a via ☉ tres eorꝫ terminos inter vtrumqꝫ polum disterminan
tes hoc ordine disponunt. Ex omnibus.1022.stellis.360.a via solis ad bo
ream sumpte figure.21. constituunt. E quibus primo loco due sunt artas
mediusqꝫ draco tertius: quartus flammiger quem zephcum dicunt quem
arabes dominum solis: quinta casiopera: sexta corona: septimus hercules
cum pelle leonis ꝛ claua quam formam greci eugonasin dicunt: arabes el
geciale rulxbachei.i.genu flexum: octauus ledens olor qui ꝛ vultur cadēs:
nona gallina: decimus quem arabes pastorem vocant artofilax seu boetes:
vndecimus perseus almirazagul.i.deferens caput gorgonis: duodecimus
auriga qui ꝛ ophuiltus: tredecimus auguiteneus: decimusquartus ipse an
guis: quindecimus orfercalim: sedecimus aquila qui ꝛ vultur volans:
decimusseptimus delfin: decimusoctauus primus equus: decimusnonus se
cundus equus: vigesimus andromena: vigesimusprimus trigonus quem
greci delton vocant. His ordinatis ipsa via ☉ circa medium limitem infra
geminos terminales circulos.346.stelle circunducte.12.signa perducunt
♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ his vijs ☉ per mediūꝫ sectis: tum hinc ad
austrum relique.316.segregate.15.figuras perficiunt: quarūꝫ primus est ma
gnus cetus: secundus gladio succinctus orion: tertius nilus eridanij fluuius
cui cauda quasi cauda piscis: quartus lepus: quintus maior canis: sextꝰ mi
nor canis: septimus argosnauis: octauus ara.9.crater libri patris: decimus
appollineus coruus.11.chiron centhaurus.12.ydra.13. thuribulum.14.au
strale sextum.15.piscis australis. Nominum itaqꝫ rationem formarum que
effigies ꝛ fabulas vt Albumasar arato: sic nos ꝛ arato ꝛ ignio relinqui
mus a quibus etiam q̄ stelle singulas componant imagines exquiratur.
¶ Apud nos nō tātopere necium qui celestis potētie ducatū per īferioris
mundi accidentia siderumqꝫ non causas comenticias verum effectus neces
sarios insequimur: presertim cum imaginatio potius q̄ res ipsa celum hu
iusmodi formis impinguat: illud tamen pretermittendum non est quod in

sequentibus dicturi sumus quando de signorum proprietatibus tractabimus: quid harum imaginum in singulis signorum decanis oriatur: vndeque earum stelle quos signorum gradus occupent per astrolabium inueniatur naturis et effectibus earum alias tractandis.

¶ Quare. 12. signa in zodiaco pre ceteris ducatū obtineāt. Ca. 2.

His admodum hunc ordinatis consequens est vt qua ratione ex omni celo. 12. signa rerum ducatus pre ceteris obtineāt exponamus. Quanq; etenim vt dictū est. 48. imagines omne celum perficiant. 12. tamen que celi terreq; medium ambiunt contractis aliarum viribus ad se iure ceteris potentia prestiterunt. Sunt enim qui dubitant que ratio inter omnes alias harum. 12. potentiam tanq; nihil agentibus ceteris prestiterunt quibus ita sufficienter respondere opinor q; nemo huius artis auctorum vel ceterarum vllam. Omnis in mundo officij prorsus imunem vel autumat vel asserit: sed has. 12. vniuersales cōmunesq; rerum ducatus obtinere cetera in singularibus quibusdam et priuatis rerum proprietatibus a cliues qd pluribus diuersisq; rationibus constat. ¶ Primo quidē loco quoniam circulus signifer mundum ambiens quottidiana conuersione cētrum eius .i. terre globum medium circuit quē circuitum indies rerum generationes et corruptiones consequi videmus ceteris imaginibus in vtrālibet partem ab hoc mundo semotis vel iure. 12. obtinere videntur ceteris iuxta circuitus sui modum non prorsus imunibus in singularibus tñ: nam illis vniuersalis rerum cura concessit. Est enim vl'e qdem vt in cōibus generum specierūq; accidentibus. Singulare vō vt in singulorū indiuiduorū proprietatibus. ¶ Scdo loco qm ☉ ortus et occasus rerum accidentia sequunt. ☉ autē iter p hec. 12. tantū vie ☉ pncipatū ceterarū celi partium viribus eodem scripto cōmendarunt. ¶ Tertio quidē ☉ circulū hunc perambulantē anni circulus pagitur. Per anni vō tēpora rerum gñationes et corruptiones ceteriq; motus perpetuo ptinuant: vt per singula etiā signa ☉ gressus seu status mūdi accidētium causas alternet. ¶ Quarto qm et ☽ cetereq; vage eandem ☉ viam sequētes nec preter latitudines alias diuertentes per singula item signa tēporū alterationibus rerumq; accidentibus nō nihil adijciunt. ¶ Quinto nullius aliarū imaginū nisi pportionabilis sibi signi: cui quodāmodo appēditia est psortio producente ducat⁹ apparet. His itaq; de causis hisq; rationibus cum circulus hic ex omni celo generales ducatus principaliter obtinuerit. Primū equalibus. 12. interstitijs que signa vocamus ceteris nō ita sectis deinde 360. quos gradus dicimus eqs partibus diuisus est. Succedētibus alijs atq; alijs partiū sub diuisionibus in arte necessarijs. Signum quippe. 30. graduum: gradus. 60. punctorum. Punctum. 60. secundorū. secunda. 60. tertiorū. sicq; per quarta quinta sexta vsq; ad decima et duodecima vel eo amplius quantitates generum alteri⁹ detrimentum alterius augmentum infinitū succrescit. Inter numeros eteni 12. 30. 60. atq; 360. facillime quaslibet sectiones admittunt. Ut trientem

quadrantem quincuntem sextrantem & deinceps que stellaris cursu computo: per hunc circulum insequendo necessaria erant.

¶ Quare he imagines numero .12. sunt. Ca.3.

Nunc quare nec plures quam .12. necessarie nec paucio- res ad rerum ducatum sufficere videant exponendum est. Ad quā primo arati accedit auctoritas. Qui cum 48. celi figuras describeret: inter cetera solis signa .12. signa discernit. ¶ Preterea vt in phia legitur qm̄ quicquid in hoc mundo nascitur & occidit ex .4. elementis compositum constat quibus interstitijs deductum principio medio fine que tria in ea quatuor ducta .12. producunt quibus .12. ea signa signorumq3 numeris ducatū prebent. Cum igitur ei numero signoꝝ numerū respondere conueniret .12. fore conueniebat. Presunt siquidem hec signa quatuor elemētis eorūq3 tribus interstitijs signa quippe stellarum sunt loca non sua seorsum substātia generationes rerum & corruptiones mouentia: sed oriendo occidēdoq3 super mundum inferiorem stellasq3 discurrentes recipiendo: sic etiā elementa non per seipsa resoluunt rerumue generationes aut corruptiones produnt sed temporuꝫ alterationes elementorum resolutiones generationum cause consequentur. Sic itaq3 circuli signi mundi .4. elementis eoꝝq3 trib9 interstitijs vt re & numero conuenire necesse erat q꜄ exponere planius constabit: preest enim aries igni: taurus terre: gemini aeri: cancer aque: deinde initio repetito leo item igni: virgo terre: libra aeri: scorpius aque. Jteq3 repetito ordine: sagittarius igni: capricornus terre: aquarius aeri: pisces aque. Primus itaq3 signorum ordo elementorum primum sortitur interstitium .i. geniture initium. Secundus ordo secundum .i. vite medium. Tertius tertium. Sunt ergo de signis tria quidem ignea tria terrea: tria aerea: tria aquatica. Preest enim aries calido sicco vegitatiuo ad vitam ad incrementum atq3 nutrimētum animantium & germinum apto: leo minus temperato maturantiq3 rerum status. Sagittarius nociuo corrumpenti dissoluentiq3 animantiū atq3 germinantium compageꝫ. Taurus frigido sicco geniture amico vt agro fertili germinumq3 & animantium nutrimētis. Uirgo inutili & inepto vt sunt agri steriles & id genus. Capricornus nociuo & dissolutiuo quale est scenū & terra grauis. Gemini calido humido temperato suam rerum genituram formentisq3 adepto: quales sunt odores suaues & confortatiui. Libra grosso & turbulento vt sunt venti & vapores pingues. Aquarius graui & corrupto vt vaporibus fetidis grauiq3 aere. Cancer humido frigido temperato dulci nihilominus rerum nature & nutrimentis idoneo quales sunt humores sustentatiui. Scorpius minus abili quales humores salsi animantium germinumq3 nature inutiles. Pisces corrupto distemperato & dissoluto vt paludes lacume obscene. Quatuor ergo rerum generationibus presunt .4. medio inter generationem & corruptionem .4. corruptionem habentq3 ita singula .12. suas queq3 vires & proprietates in diuersis rerum accidentibus ex quatuor elementorum tribus interstitijs.

De compositione harum imaginum. Cap. 4.

Einceps signorum naturam tractare conuenit. Mirantur enim nonnulli de his qui naturali scientie operam dant. Cur inter signa naturali ordine intermisso post signum igneum non statim aereum: sed terreum succedit: quibus huiusmodi ratio non inepte respondet quoniam elementa simpla: calor: frigor: siccitas: humor: ipsa quidem corpora non sunt: sed vt omnium corporum sic horum que vulgo elementa dicunt terre aque aeris ignis substantialis compaginis origo sunt quorum quodque licet ex pluribus illorum congestum sit: singula tamen in singulis exuperant sicut in igne quamuis calidus siccus: calor tamen superat: sic in terra quamquam frigida sicca siccitas: tamen sic in aqua frigus humor in aere preponderat. Sunt igitur elementorum calor et frigus actiua: siccitas et humor passiua: actiuorum autem vt contraria sunt. Calor quidem rerum generationem agit: frigus corruptionem. Passiuorum vt ipsa opposita sunt: siccitas tamen magis est actionis receptiua. Cum igitur elementorum huiusmodi virtus sit et modus quare in signorum compositione ab igne sumat initium omnibus rationibus constat. Primo quidem loco quod quoniam calor in igne superat: nec generatio motusue animantium nisi ex calore est vel iure extremitatum primam obtinuerit. Alteram autem aqua in qua frigus preest. vt enim generationem vitamque aialem calor aministrat sic contrarium et ei frigus genituram corrumpens vite internicies est. Secundo loco: quia calor generationis elementum: frigus autem corruptionis primaque in rebus generatio: postrema corruptio merito primam extremitatem ignis aqua secundam sortit. Tertio quoniam omnes aialis vite passiones inter principium et finem sunt actiua principii et finis extremitates passiua medium obtinere debuere locum. Quarto quod cum ois in hoc mundo generationis celestia corpora causa existant: eis autem corporibus in ordine elementorum ignis primus: primum esse debuit elementum caloris: frigoris autem quod contrarium erat vltimum. Cum igitur actiua calor et frigus extrema sint: passiua siccitatem scilicet et humorem in medio relinqui necesse erat. Quoniam vero vt in igne calor sic in terra siccitas habundet. Post signum igneum statim terreum succedere duabus de causis oportet. Prima est elementorum cognatio. Est enim siccitas caloris cognatione quadam coniunctus. Secunda est ex vtriusque principalitate: vt enim inter actiua calor sit inter passiua siccitas virtute quadam precellit. Cum igitur in signorum ordine primum locum ignis: quartum aqua possideat post ignem autem secundo loco terra succedat aeri tertium relinqui necesse est: his ergo de causis in signorum compositione primum est igneum: secundum terreum: tertium aereum: quartum aquaticum vnde est quod arietem calidum siccum. Taurum frigidum siccum. Geminos calidum humidum. Cancrum frigidum humidum dicimus atque ad hunc modum per ordinem.

Quare ab ariete inchoent. Cap. 5.

Einde quare signorum ordo ab ariete icipiat insinuandum est in qua parte eis respondet qui quoniam circulus nec principium habet nec finem non magis ab ariete quam vndelibet inchoandum putant. Primum igitur exponemus necessarium qui-

dem aliquod circuli principiū fuisse deinde idipsum pre ceteris. Cum enim elemēta simpla corpor℞ omniū principia sint cōposita partim generationē partim corruptionē agunt. Generationū aūt ꝛ corruptionū spacia diuersa ex diuersis anni tēporibus metimur. Quapropter ad tēpor℞ ꝯtinuationez metiendam que solis iter sequit̄ a certo aliquo circuli loco inchoare necesse erat. Aptius autē a nullo alio ꝙ a quo tēporis fit initiū elementa generationum mouent. ¶ Utrūqꝫ siquidem actiuorū vtrilibet passiuo℞ permixtū: generationem agit aut corruptionē: vt calor cum humore nature compaginem motum vitalem: generationem ꝛ incrementum. Idem cum sicco nature solutionem viteqꝫ corruptionem ꝛ internitiem. Item frigus cum humore nature consentaneū cū sicco inimicum que omnia non sine legitima temporum vicissitudine continuantur. A solis etenim in primum arietis punctum introitu. Tempus ex calido ꝛ humido temperatur ad omnem genituram aptum inchoans persequentia tria signa arietis tauri geminoruz cōtinuatur vt diei incremento terminato: sole ad principium cancri migrante ex aerea temperie in igneam calidi ꝛ sicci naturam temporis fit alteratio primiqꝫ quadrantis incremento diei: decrementum equalitate per ordinem rependens vsqꝫ ad finem virginis succedit. Qua equinoctio transacto sole in libram transeunte frigidum ꝛ siccum tempus succedens noctis incrementū vsqꝫ ad finem sagittarij perducit. Unde in capricornum descendente sole frigidum ꝛ humidum tempus consequens hinc augmento hinc decremento diei noctis vicissitudinem ad equalitatem redactis in fine piscium equinoctium celebrat. Emersis itaqꝫ sexaginta gradibus in tricentis. 65. diebus ac quadrante minus. 360. parte diei vt visum est Ptholomeo annuz peragit quem solarem diximus duodecim mensium iuxta. 12. circuli signa. Nam ꝛ ad circuli cognationem quadripartita est. Est enim ver aeree qualitatis calidum humidumondituras producens nutrimenta prestans. Estas ignee nature calida sicca geniture minus apta rerum statum ad corruptionem inclinans. Autumnus frigidus ꝛ siccus geniture inimicus. Hyems aquatica vernalium partium fomentum suntqꝫ singulis tria interualla: principium: medium: finis: per singula circuli signa deducta. Ex signis siquidem in quibus temporis alteratio fit initium sumitur. Ex secundis medium: ex tertijs finis: ergo necesse erat circulum certuz habere principium idqꝫ preceteris: qꝛ caput esset temporis generationum momenta momentis.

¶ De tropicis firmis ꝛ bipartitis. Cap. 6.

Onsequens est vt signa vnde temporuz interualla distinguuntur certis nominibus atqꝫ proprietatibus discernamus. Cum enim quatuor circuli quadrantibus. 4. anni quadrantes ordine respōdent vtqꝫ circuli quadrantes trinis signis sic anni quadrātes trinis interuallis numerantur singula singulis respōdere necessario videntur: sit enim temporis initium cum sol principiū quadrantis ingreditur. Quapropter id signum tropicum vocatur: sequens vͦ o quo eiusdem tē-

poris status firmatur firmum: tertium bipartitum cuius prior medietas eius temporis est. Secunda ad sequentis qualitatem vergens. Sunt igitur aries cancer libra capricornus tropica. Taurus leo scorpius aquarius firma. Gemini virgo sagittarius pisces bipartita.

¶ De quadrātibus circuliq3 mobiliū τ firmoꝝ τ bipartitoꝝ. Ca. 7.

Locus hermetis sentētie post abidemon de circuli quadrātibus. Signoꝝ formis numero initio naturę trigonis. Cuius ipsius verba ad integritatē in medio adducimus. Qm̄ scimus inquit vlem particionem particulari antiquiorē rerūq3 principiū accedens τ crescens. finē autem recedentem τ decrescentem res postulabat. Signoꝝ primo numerum determinare: deinde naturas tractare q̄ne sine ratione fieret: certū omnium principium ante omnia necessariū erat. ¶ Primum igitur omnē circulum equidistantibus quatuor punctis equaliter intersignamus. Quo facto prima occurrunt equinoctialia duo quoꝝ altero in fine piscium trāsacto cum sol in primum arietis gradum descendit: ascendens in circulo incrementum diei prefert altero in fine virginis sol ad libram transiens descēdit noctis incrementum preferens. Qm̄ ergo solis ascensum lucisq3 augmentum reru3 accessus atq3 incrementa descensus aut recessus τ decrementa sequi videmus ab ariete circuli principium instituimus. Consequenter autē circulum per quatuor designata puncta tempora anni. 4. distinguimus: per singula vō tempora tantum luminum coitus terne forme: terneq3 vicissitudines opposite diuersitatis: id autem est diei mutatio: digressionis alternatio: temporis alteratio: diei quidem mutatio: ab incremento ad decrementum τ econuerso digressionis alternatio ab ascensu ad descensu3 τ econuerso temporis alteratio a principio ad medium: a medio ad finem. Itaq3 forma inquam cum sol intrat tempus in aliam qualitatem conuertit tropica vocatur. Inquam vō eiusdem statum firmat: firma. Nam bipartita est prior medietas eius temporis sequens sequentis. Quoniam itaq3 singulos quadrantes. 4. terne forme terneq3 vicissitudines numerant ex. 4. ternis. 12. cōfici necesse erat. ¶ Determinatio igitur signorum numero tum demum naturam tractare consequens est. Qꝛ vt ordine fiat conuertimur ad quadrantium circuli rationē. Quorum qm̄ primus calidus humidus: secundus calidus siccus: tertius frigidus siccus: quartus frigidus humidus. In medio secundi in. 15. leonis gradu fortissimus calor maxima siccitas sentit. Deprehensus est igitur leo calidissimus omniū τ siccissimus cuius naturā arietem τ sagittarium idem trigonus socia cognationē astringebat: nihil autem calidius τ siccius igne. Sunt igitur aries leo sagittarius ignea. Quonia3 vō vt temporum. 4. primum calidum τ humidum: postremū frigidum humidū est. primus trigonus l3 igneus sit: postremum. i. cancri scorpionis pisciu3 trigonum aquaticam obtinere naturā conueniens erat. Ad hunc modū ariete τ cancro eorūq3 trigonis perspectis: ad thauri τ geminorum naturam tractandam transimus. Quoniā ergo nihil calidum idemq3 frigidu3 nec duo

eiusdem nature contigua esse possibile est. taurum eiusq; trigonum frigidū siccum esse consequens erat. Quibus ita dispartitis quartum: quarto relinqui necesse est. Sunt autem nonnulli de huiusmodi artis studio qui arietē calidum humidū potius fore debere ex huiusmodi ratioc inatione assumūt. Cum enim postremū anni tempus frigidum humidū sit postremū quoq; diei quadratis necessitate ꝯsequi videtur primi tempus anni cuius caput est aries primiq; quadrantis diei rationem potius calidum humidum fore totius circuli caput. Contra quos duobus ex locis argumentamur. Primo quoniā ordo compositionis signorum si a primo anni tempore inciperet & a primo diei quadrante id quidem ita conueniret. Nos autē non huic sed a medio secundi temporis atq; a medio die omnibus climatibus. Idem est quoq; per omnium signorum motus idem siderce nature ordo est inchoamus a die nāq; incipiendum erat qui rerum omniū motus agitat. Secūdo q cū in vere humor exuperet si in ariete calorē minus abūdare videremus id itaq; cōcedi posset. Or cum aliter sit que dicta sunt inuicta relinquunt.

¶ De signis masculinis & femininis. Ca. 8.

His itaq; pertractatis: deinde signa masculina & feminina distinguenda. Cum enim quicquid in hoc mundo sit maris & femine coitu conceptum nascitur omnium vo generationum signorum virtus principium & causa existat necesse erat inter signa tanq sexuum huiusmodi diuersitatem distinguere. At vo quoniam actio masculi est: passio vo femine: atq; inter elementa superiora duo ignis & aer actiua. inferiora vero duo passiua sunt: ignea atq; aerea signa masculina: terrea vo & aquatica feminea fore conueniebat. hac itaq; ratione aries masculinum: taurus femineū: sicq; gemini masculinum cancer femineum est: atq; ad hunc modum per ordinē. Sunt vero nonnulli qui discretionem inter orientia adhibent: vt oriens masculinum: secundum femininum: tertium item masculinum ac quartum femineum dicant sicq; deinceps. Nos vero quoniam sexus discretio in rerū natura non accidentalis est eam non per accidentalem signorum motum: sed per naturalem ordinem deducimus.

¶ De signis diurnis & nocturnis. Cap. 9.

Postremo est signorū inter diē ac noctē discretio: cū enim signorū ordo quottidiana ꝯuersiōe mundum ambiens diei noctisq; vicissitudines alternet: dies quoq; calide nox vo frigide sit nature: dies quoq; pcedat nox sequat: sempq; nullo medio vicissim cōtinuo sese comitent arietē diurnū: taurū nocturnū: geminos itē diurnū: cancrū nocturnū esse ratio postulabat sicq; deinceps per ordinē. Sunt aūt qui signa quatuor arietem cancrum leonem sagittariū diurna, quatuor his opposita nocturna quatuor reliqua indifferenter putant i. die diurna nocte nocturna. Qui quoniam quedam masculina diurna quedam feminea nocturna atq; idipsum sine oium ponunt ratione nec responsione dignum videntur.

Rimum quare septē stelle cōes rerum ducatꝰ p̄ceteris optineāt simulq; de singulaꝝ effectu in q̄tuor elētis. 2m de terminis astrologie atq; astrologi. 3m de ꝓprietate ducatꝰ solis in tēpcrie aerea ꝛ nāe compōne ac stellaꝝ cū solis participatione. 4m de ꝓprietate ducatꝰ lune i mariū accessu ꝛ recessu. 5m de causa accessus ꝛ recessus. 6m de augmēto ꝛ decremēto aquaꝝ. 7m accessuȝ ꝛ recessum maris lune poa: nō maris nāe: q̄tuor ex locis ꝯfirmās. 8m de ducatu lune in marib' ꝛ forma eoꝝ que accedunt ꝛ recedūt ꝛ eoꝝ que nō nec ij effectu solis in aeri. 9m de ducatu lune in aialibꝰ ꝛ germinibꝰ ꝛ metallis augmēto atq; modrmēto.

De stellis fixis ꝛ planetis. Cap. I.

e

Ter omni sideꝝ numero. 12. signa cōes reꝝ ducatꝰ p̄ceteris obtinere demōstratū est sic qua de causa ex oi stellaꝝ multitudine septē planetas gn̄ales reꝝ ducatꝰ p̄ceteris sortiant exponendū videt. Sūt enim qui mirant cū tāta nature ꝛ affectꝰ cognatione cetere his septeȝ coīcent: mouent etenim de signis ad signa oriunt ꝛ occidūt super mūdū inferiorē. Orīetales etiā fiūt ꝛ occidētales variaꝝ etiā hee cōplonuȝ. Qr tanq̄ nihil agētibus ceteris has septē in reꝝ ducatu p̄ferat. Cuius antique auctoritatis vniuersa de stellaꝝ effectu rō ita plane rn̄det. Cū enim qcqd in hoc mūdo nascit ꝛ occidit signoꝝ stellarūq; motum tanq̄ efficientē causam sequat. Signoꝝ aūt ordo vt in scdo libro approbatū est elementoꝝ nature p̄esit stellas per ea signa dispositas eisq; elemēta gn̄ant preesse: ꝯn̄s esse erat excepto q̄ interest qm̄ hee septē cum per ea signa celerius varioq; discurrētes crebrius eant atq; redeant ad reꝝ motus ꝛ effectus promptiores erant. Unde his q̄ gn̄alis rerū ducatus ꝯcessit illis pro modo suo priuatati reruȝ officij nequaq̄ imunibus q̄ huic etiā ꝯstabat q̄ ipsaꝝ discurrētiuȝ quanto quelibet velociori motu ꝛ vario distrahit tanto pluris in reꝝ effectu officij repit. Unde est q̄ luna oīum citissima inter oēs reꝝ effectibꝰ frequētiꝰ satagit. Nam stelle firme ad priuatas stabilesq; vel tardas singulariū rerū proprietates ducūt. Deinde q̄ cum celestis circulus cuȝ oībus stellis mundum hunc ꝑpetuo circuitu ambiat de q̄bus stelle stabiles per eundē circuluȝ eodem fere motu tardo eadēq; a terre globo distantia ferunt: septeȝ vō multe diuersitatis multe velociores suo queq; circulo suoq; motu diuerso quale est iter rectū: nūc statio: nunc retrogradatio: ascēsus: descēsus: augmentū: cursus ꝛ decremētū atq; vt nunq̄ planetaꝝ hmōi cursus desistit: sic nunq̄ mundus a generatione ꝛ corruptione rerūq; alteratione cessat intellectū est tan-

tam mundi accidētiū varietatē tante planetaꝝ motuū diuersificatū: merito magis appēditiua vt nō iniuste cōmunē reꝝ ducatū priuilegio quodā ob tinere videant̄ discreta singuloꝝ vt sibi cū naturali elemento approꝛpriata: Sol eni ꝛ mars ignee nature accliues: saturn⁹ ꝛ mercurius terree: iupiter ꝛ caput aeree: ven⁹ ꝛ luna atqꝫ cauda aquatice. Est aūt ꝛ int̄ ipsos ꝯplices q̄dā discretio: q̄uis eni sol ꝛ mars ambo calidi ꝛ sicci solis tn̄ caloꝛ vitalis martis coꝛruptiu⁹. Sic frigus ꝛ siccitas mercurij natura ꝯsentanea: saturni inimica iouis quoqꝫ tempies nature fomētū capitis cōplexa nō satis amica: ven⁹ etiā ꝛ luna geniture accōmoda: cauda minus apta.

De terminis astrologie atqꝫ astrologi. Caplm̄. 2.

His itaqꝫ positis cū hmōi celestiū viriū scie ifinita fere mā videat̄ ꝛ artem determiare ꝛ artifici suos pꝛescribere termios ꝯuenit vt ex vtroqꝫ vtriusqꝫ finis facili⁹ atqꝫ certi⁹ itelligat̄. Qꝫ vt rōne fiat ipsa pꝛimū etiā noībus discernam⁹ hmōi nāqꝫ scie astrologie doctū aūt astrologi nomē adoꝛnat. Est igit̄ astrologia scia viriū stellaris mot⁹ ad tēp⁹ definitiū atqꝫ ad cōsequēdū illud. Est eni scia gen⁹ astrologie cetera differre ei⁹ ab alijs ei⁹ gn̄is specieb⁹: nāqꝫ stellaris mot⁹ vires cōmemoꝛam⁹ ꝯ eos est q̄ nulli⁹ rei extra se ducatū aliquē cōcedūt vt vulgura ꝛ tonitru⁹ signa quidē pluuie nō tamē ipsa pluuie sunt fumus ignis nō ipse ignis est sicqꝫ huiusmōi. Ad hunc itaqꝫ modū stellarū motus ad reꝝ effectus longe a se distātiū ducunt. Ideo vō ad definitum tēp⁹ atqꝫ consequēs illud dicim⁹ qm̄ calidi⁹ astrolog⁹ in pꝛimis reꝝ ꝓuēt⁹ in suo tpe spectat: deinde reꝝ finem metit̄. ¶ Astrologus autē cuꝫ sidere potentie viriūqꝫ stellarium sapiens demonstrat. Cū sideree stellarūqꝫ motus singulos omnium huius mundi accidentiū ducatus ꝑbeant: humanū tamē ingeniū ꝛ studiū aut ad omnē singuloꝝ integritatē cōsequendaꝫ sufficiat stellaꝝ ducatus tribus terminis discernamus. Pꝛimo quidē sūt res siue actus in sidereo ducatu adeo subtiles ꝛ pꝛofunde q̄ nec ipsos stellarum ducatus cōsequi. nec quo ducāt peruenire humana facultas sufficiat. Secundo sidereos ducatus vsqꝫ ad rem ipsam quidē cōsequimur sed ante quantitatē emensaꝫ ꝛ qualitates depꝛehensas deficimus. Tertio sunt res ꝛ act⁹ quos ꝛ ipsos ꝛ q̄titates atqꝫ q̄litates eoꝝ celesti ducatu cōsequimur. Itaqꝫ ꝑmi termini vt integra oīum specierū sub cūctis generib⁹ oīumqꝫ indiuiduoꝛuꝫ sub quacūqꝫ diuisio vt arene maris numerus calculorūue ruris vt quottidiani momētaneiue mēsura incrementi siue decrementi singuloꝛum coꝛpoꝛum vt omniuꝫ motuū atqꝫ accidentium differentia per singula indiuidua qua cum eiusdem generis vnius etiam speciei sint singula tribus tum intersticijs differunt vt cum duo vel plura indiuidua albedinum vel nigredinum longitudine seu breuitate vultu simo vel aliquo oculoꝛum coloꝛe ꝛ figura oꝛis amplitudine aut angustie anhelitus odoꝛe animi coꝛpoꝛisue sanitate vel asperitate hisue similibus inimicoꝛum quoꝛum neqꝫ generalis aliqua neqꝫ specialis habetur differentia: Singulis igitur omnium interuallis licet sydera du-

catum prebeant non tamen omnia consequi humane facultatis est. ❡ Secundi termini defectus est vt numerus inter populos duaruz pluriumue ciuitatum licet vtraqz pars a maiori sit ex stellarum ducatu certum habeamus vt numerus granorum frumenti per agrum determinatum vt desertorum longitudinis atqz latitudinis insulam. In his igitur hisqz similibus licet rationez stellar[um] ducatus habeamus ad quantitatem eorum ⁊ qualitates non tamen facultas nostra ad eas consequendas sufficit que omnia quia nature humane po[ss]ibilitatis est neqz vsus humani nec astrologi ne[cess]aria sunt. ❡ Tertij termini facultas est certus siderum ducatus ad genera ⁊ species humane inuentionis ad anni temporum alterationes ad motus elementorũ mundi ⁊ resolutiones rerumqz generationes ⁊ corruptiones quãtitates ⁊ qualitates vsus humani multeqz similitudinis. Q[ui]r vt breue faciã dico stellarum siderumqz diuersos motus ⁊ vires ad singula quidem rer[um] omnium accidentia ducem. Uerum huiusmodi ducatus pars constans in rebus humani intellectus pars excedens in rebus adeo subtilibus ⁊ profundi q[uod] ad impossibilitatez humani secedant. Que quoniam hominem effugerunt nec indago eorum astrologo necessaria est. Uerbi gratia: solis per circuli quadrãtes itus atqz reditus diuersa reducere t[em]p[or]a varijs elemẽta motibus efficere constans sed ⁊ per signa gradusue singulos solares gressus vsitatos temporum motus consequi certum est alienum autem ab hominibus intellectu vt quidem solis motum seu proprium seu circularem per secundam vnam aut tertiam aut decimam faciat temporum aut elementorũ varietates aut a[n]i[m]alium seu germinũ affectus cõsequitur sicqz de ceteris stellis. ❡ Determinatis itaqz tam artis natura q[uam] artificis officijs demum. 6. omnis huius artificij circunstantie disponende sunt. Artis videlicet initiuz radix: rami: argumẽtum: fructus: finis. Est igitur artis initium studium sciẽtie rerum prouentus: radix celestium motuum scientia. Rami ex celestium corporum motibus rerum imminentium motus iudicia. Argumentum iudiciorum vsitatus effectus. Fructus rerum consequentium prouidentia. Finis huiusmodi prouidentie vtilitas.

❡ De p[ro]prietate ducatus solis in temperie aerea ⁊ nature cõpositione: ac stellarum cum solis participatione.

❡ Cap[itu]l[u]m tertium.

Unc a sole incipiẽtes p[ro]prietates ci[us] nature temperie ⁊ cõpositione stellarum quoqz participatione cum ☉ tractabimus. In qua parte primum eis respondendum videtur: qui nature temperiem rerumqz compositionez so

lari stellarumqꝫ virtuti negantes propria quadam substantie sue vi coalescere putant. Nec minus ꝛ his qui ex causis quidem extrinsecis reruꝫ compositionē mutant: verūtamen solis virib⁹ stellarum negāt. Primū igitur illis occurrit qm̄ nihil compositū sine componēte compositū est. Impossibile vero aliquid a seipso componere. Si eniꝫ id ita esset non elemētoꝝ aliquod in aliud resolueret sed in se quodqꝫ imutatum semper maneret. Uidemus autem ea in inuicē resolui: in rebus siquidem compositis reperiunt. nec eniꝫ qcꝙ seipꝫ resoluit. Itē si res non aliunde mote seipsas generarent: cōueniret nempe vt ex quo res queqꝫ nata esset deinde finituram. Nihil enim est qd̄ proprie nature contrarium seipsum destruat. quod cum absurdum sit patet genarationis atqꝫ corruptionis rerum alias extra se causas existere rerum nature capaci assentaneos. Deinde dicaꝫ quidem consequens esse ꝙ ☉ stellas cum ☉ naturarum temperiei rerumqꝫ compositioni factor omniuꝫ deus tanꝙ efficientes causas ꝯstiterit. Ut enim ignis propria virtute vrit causa exustionis est: sic diuinuꝫ lumen ☉ lucis ꝛ caloris vl'is auctor naturalis rerum compositionis diuinitus data virtute efficiens causa existit: quod effectus ipse probat. loca nanqꝫ terrarum quibus ☉ plus equo vel accedit vl' elongatur omnino tam animantium ꝙ̄ germinum sterilia manent. verbi gratia: loca terrarum ab estiuo ☉ tropico in septentrionem. 66. gradibus distantia cui numero toti ☉ digressione. i. gradibus fere. 24. abiectis. 90. fiunt: hec inquam loca longinqua ☉ digressione perpetuo gelu ꝯcerta: omne tam germinum ꝙ̄ animantium alimentum negant. Ex quo nāqꝫ ☉ in australia signa descēderit per sex integros menses: ex loca eius ortu carent: vnde totis aquilonum viribus exposita: tam estate ꝙ̄ hyeme insolubilia rigent. quod ꝛ armenicum mare firmat: ꝙ a ♋ tropico gradibus. 21. remotum: adeo quidem est ventis validis feruidum aurarumqꝫ obscuritate cecum ꝙ nec nauim vnꝙ̄ patiatur ꝙ ꝙ̄ꝙ̄ multo propinquius: brunalis tamē error intractabile reddit. i. boreales armenie termini testantur. Qui quādiu ☉ australia signa graditur in vnum mole obruti per integros sex menses non apparent: vt infra eos sex menses ꝛ multa eorum animalia frigore intolerabili pereant: ꝛ pleraqꝫ volatilia in nidis suis per integros quatuor menses frigoris metu a medio mundi conclusa maneant: quanꝙ̄ ab equabili linea non multo plus. 15. gradibus distant: aut secus ꝛ super mare a principio ♏ vsqꝫ ad caput ♓ absentia ☉ succedēte frigoris flatu nauigiuꝫ negant atqꝫ idem quod ad boream atqꝫ austrum vero infra. 20. ad equabilem lineam vicine ☉ vie intollerabili estu locis ciro exustis nec animalium nec germinum alimenta relinquentur. A quinto siquidem ♍ gradu vsqꝫ ad oppositum in ♓ solaris super ea loca gressus continuo thaurorum est cuncta sub terra fuerunt vt siccitate steriles: harene inter quas nilus occultatur: vt ethiopicum mare nec nauigium patiens: nec animalium ferat vicino desuper ☉ ortu subtiliores eius aque partes naturali tinctu hariente. Ut quidem reliquit concepto valido calor adeo densum atqꝫ amarum vt effectum atqꝫ intractabile maneat: vnde media inter ☉ accessus

atque recessus nāe cōpositis et alimentis tēperies apta relinquat. ¶ Ex his itaque patet quod si ☉ usque ad nonam speram sublimatus esset vel usque ad lunarē orbem humiliatus vel inde frigore vel hinc calore nimio mundū stare nō posse. Quābrem prouidus auctor oium deus: ☉ tanquam vlem corporee vite vomitē in media mundi regione mediū posuit. Inuenit aūt et in ipsa habitabili bona terrarū loca prout accedūt ad ☉ et recedunt multa dissilitudine variata ut sate vel parte quo a solarum circuitu ceteris remotiores sunt multa niue validoque frigore in ea terre parte superantur: quia humidū multū vult carnē frigus aūt albedinem habitudine carnosa calor albedinis capillis prolatus anio inimici ingenio obtuso ceteris differunt. Ethiopes aūt siue mauri qm eas terrarū partes habitant super quas fertur ☉ in ♈ ♉ et ♊ nimio calore et siccitate in nā eorum superante colore nigro capillis crispis habitudine tenui memoria debili animo leui ceteris distant. Medij vero ut q̄rti et quinti climatis et cōtigue hic in diuinatiōes ut que mediocri accessu ☉ atque recessu fruunt natura tpata: habitudie apta: pulchro colore: mobili animo: subtili ingenio: sana memoria ceteris presunt. Quis in his proprietatibus generalr cōmunicassent. Sunt autem et inter ipsas pro locorum diuersitate speciales quedam differentie usque adeo quo a singulis etiā ciuitatibus et prouincijs licet propinquis et ptiguis non nihil tā iformis hoium quam moribus et habitu atque usu diuersitatis intersit tam pro ☉ accessu et recessu quam pro stellarū stabiliū natura et habitudine super eos orientiū. Quod aūt he ipse proprietates singulis annis inter augmenta et decrementa ceterasque alteritates variant cum hic nec a ☉ quidē neca stellis ullis esset pprio motu speciali intuitu compertū est huiusmodi variationū ☉ nūc cum errantibus nunc cū stabilibus puenturis ipsasque in inuicem pmixtiōes causas existere: unde intellectū est ☉ stellas i rerū natura et componere. generūque et specierū diuisione communicare: nisi quidē principalr ☉ rerum nature aiantium et vite geriminū metallorumque generationibus pest Stelle vero magis singularum prouinciarū priuatis morbius atque tenore cōmunicant: tpant vero aerea: nam aeris illuminatio luminū est quorū ortum accedendo: occasum recedendo sequit. Ut vero ☉ aerem calefacit purgat attenuat: sic pro modo suo ☽ et stelle. unde Ypocras in libro climatum. Nisi ☽ et stelle inquit nocturnā densitatem attenuarent elementa impenetrabilis aeris pinguedine corpum oium vitam corrūpent. ¶ His itaque de causis cum ☉ vlis rerum omniū necessitatū solus sufficeret requirere: associauit creator deus stellas ministras officio solari secūdaria virtute cōmunicātes. ¶ Quoniam igit ☉ per 12. signa gressus tpum alteratiōis causa est: tpum aūt alteratio elemētarie resolutionis elementaris: demum resolutio generationū oium et corruptionū eūdē solaris per ea signa gressū oium causam esse pseques est: que certis tpibus discreta ☉ motū cōmitant Alia quidē annis alia mēsarnis alia diurnis: ut in vere gramina herbe et arborū folia atque pleraque aialia: in estate frumēti grana et arborum fructus in autumno vernaliū: in hyeme estiuorum generationum corruptio que cum discretis tpibus continuent: discreta etiam ☉ loca consequunt. Quod ergo nō

omnibus annis omnia eadem qualitate et quantitate succedunt cum ☉ singulis annis per eadem loca redeat stellarum cum ☉ participatio causa est. Si eni solus per se cuncta ministraret: nec hyems hyemi: nec estas estati vnq̄ dissimilis foret. Que vero quottidiano successu per mundum aministrantur vt quottidiani hominum et animalium conceptus partus incrementa magis sibi vniuersalem totius mundi superioris ambituz alligant sibi huc inferiorem naturali motu agitantis consequentur.

¶ De proprietate ducatus lune in mariū accessu et recessu. Ca. 4

Ost aercam solaris effectus tēperiez consequēs est lunaris in aquarū motuz mariūq; alternis accessibus atq; recessib' ducatus vt apud phos constat lumina duo quatuor elementorum ordinem ita partiuntur: vt ☉ ignem et aerem: ☽ terram et aquam ducat. Duabus enim de causis et fortior et manifestior in hoc mundo luminuz q̄ stellarum ducatus est. Prima quidem ☉. ☉ quidem omniū stellarū maximus. ☽ vero celestium omnium terreq; minima. Secunda q stellis quidem lumen inest non vt radij effectusq; earum in motu magis. Luminibus autem radij non parum in hoc mundo efficaces que motu suo mundi superioris vires collectas inferiori mundo per radios transmittunt: naz et ypocras celestium atq; inferioris mundi corporum mediatricem ☽ illorum vires his mediando transferre asserit. Ut ergo ☉ in nature temperie rerumq; compositione preualere: sic ☽ in aquarum motibus corporumq; statu et accidentibus germinibus fructibus odoribus idq; genus vis efficacior: quorum enumerationem ab alternis marium accessibus atq; recessibus exordimur: quorum vt diuersa sint augmenta et decrementa ita diuersas diuersis nationibus opiniones generant. Sunt enim qui a separatione luminum vsq; ad oppositionem accessum asserunt: hinc vsq; ad conuentum recessuz. Omnibus vo certum singulis etiam diebus ab ortu ☽ maris cui oritur accessuz eam vsq; ad medium eius regionis celum indeq; recessum vsq; ad occasuz eius sequi. Cuius indorum persarumq; mari qua versus ethiopiam accedit necnon in emisperijs occeani insulis quottidianis vsus. Alterna vo accessuum recessuuz continuo succedentiū spacia huiusmodi sunt. Cuius nāq; maris bibonti ☽ primum emergit eius statim accessus incipiens eam vsq; ad celi cardinem crescendo sequitur quaz lineam vbi transcendit ad occasuz vergens recessus succedens: eam quo ad occumbat decrescendo comitatur: vel cum occasum statim accessus iter incipiens vsq; ad cardinez terre crescit: a quo recedente ☽ recessus item vsq; ad orientem succedit. Fiunt itaq; singu

his diebus gemini accessus geminiq3 recessus temporibus ꝓut diurnus ☽ cursus varietas per diuersas marium partes diuersis lunaris ambitus cardinibus subiectas. Cum enim ⁊ terram globosā3 maris fumosus orbis circumfusus ambit: sic lunares ambitus quottidiani .i. ☽ concircueant: semp ☽ aliquibus tam marium ꝙ terrarum partibus in aliquo cardine est alijsq3 pariter in alio vt eadem hora vnoquoq3 momento his in oriēte illis in occasum alijs in celi sūmo alijs sit in cardine terre: vnde etiam eodem pariter momento alijs accessum maris alijs recessum esse consequens est: nō tamē omnibus vno modo: illis etiam qui medium equoris pelagus interim nauigio sulcant accessus initium vno quodam vndarum feruore sentitur: qui funditus ebuliens valido aurarum impulsu procellosas flatus agitans omne pelagus contristat: cuius relaxatione recessum sentiūtur. Multo aliter hi qui littora interim habitāt. Nec enim hmōi flatus aut feruor sed aquarum tm̄ tumor ⁊ exundatio quedā vsq3 ad eos peruenit: tantaq3 est inter ea loca horꝫ motuum diuersitas: vt nec ☽ hmōi causam motuu3 esse existimēt nōnulli. Nec eni3 incipit accessus nisi in loco ꝓfundo ⁊ amplo multas ac densas aquas continenti fundi asperi ⁊ montuosi atq3 lunari vie propinquo. Unde cum sup se orientis ☽ in naturali ꝯcitatu reperiunt ꝯtiguas primu3 impellit aquas: exījtq3 paulatim aquarū impulsus quousq3 extremis littoribus inundet: quo incipientis momēto statim peruenire impossibile erat.

¶ De causa accessus ⁊ recessus. Cap. 5.

His habitis causas accessuum atq3 recessuum scrutari conuenit. Dicimus igitur ꝙ nunquā huiusmodi accessus ⁊ recessus nisi trium rerum co nuentu gignitur loci videlicet natura aquarum habitudinem motu ☽. Loci natura est vt aquarum locus profundus longus ⁊ latus vix temporis impēdio transfretandus montuosus asper ⁊ durus qua leui quolibet motu acriter repcusse multe vnde tumidos fluctus concipiant. Aquarum habitudo est tantas in huiusmodi loco longo ex tēperie aquas esse confusas vt nec in fluxu fluminum nec ex collatione fontium augeri ue minui sentiat̄. Que quanto tpe condensate salebre calefacte densos vapores agitent qui terre vaporibus permixti agitandis vndis aspirent. Motus autem ☽ desuper orientis atq3 occidentis sepius repetitus cognata virtute eiusmodi aquas trahit: qm̄ tractum sponte sequēs quousq3 illa accedit: accedunt vsq3 adeo quoad diffusius eferuētes loco suo minus contempte extremis inundēt littoribus. Nec enim ante locus tener mollis planus propter aquarum discursum: nec aque discurrentes vt flumina ⁊ amnes ꝓpter subtilitatē minus densis vaporibus aptāt hmōi ꝯueniūt officio. Causa vō ab occasu vsq3 ad terre cardinē sicut ab oriēte ad sūmu3 .i. cardinem ☽ accessus sequat̄ triplex. Primo ꝙ oriētis ⁊ occidentis linee eque distātes sunt quantūcunq3 ab ortu ad sūmum sumit̄ tm̄ ab ocidente ad terre cardinē illi eque distans est: sicq3 totus oriētalis quadrās toti cedit oriētali eque distat: estq3 vterq3 accedēs. Scdo ꝙ mūdi climate signorꝫ ꝑ celi terreq3 cardines ortus

recti circuli ortibus equales sunt. Ut enim ortus atqꝫ occasus sic ꝛ hoꝝ cardinum linee eque distantes sunt. Unde in quoto⸗ graduuꝫ numero signum qꝺlibet oriat̃ in toto oppositũ eius accũbere necesse est. Tertio ꝙ est ab orizonte semꝑ ad celi medium ☽ accessus: a medio vero circuli ad orıẽtem recessus sequat̃: sicqꝫ ꝛ occasus ☽ silr orizontẽ ꝛ terre cardo silr celi mediũ cõueniẽs est vt in oriẽtali sic in occidẽtali quadrãte accessuꝫ: sicqꝫ in ceteris duobus recessus ꝛ accessus lunares accessus ꝛ recessus cõmitari. Sunt aũt quibus nihilominus in ꝗbusdam etiam aquis dulcibus accessus hmõi atqꝫ recessus videat̃ vt apud quasdã ethiopie: quasdam ẽt gallie seu germanie ciuitates maritimas quos vicinia maris occipit. Hec siqdem atqꝫ mari influẽtes ꝛ marinis vndis ꝯtigue cum maris accessu exundãte repulse pleno alpheo illabant̃ accedere vident̃. Est aũt accessus ꝗdem aque calidior ꝛ recessus frigidior. In accessu nãqꝫ ex imis abyssis ebulliunt in recessu forinsecus expãse infrigidant̃. In accessu igit̃ aque ☽ cõmitant̃: in recessu vero ꝛ si nõ cõmitantur ☽ naturaliter vnde venerunt ad maria reuertunt̃: Statiꝫ vero ꝙ naturaliter ☽ tam suꝑ terram ꝙ̃ sub terra precedẽti accessui sequẽtem recessuꝫ tp̃is spatio coequat. sed qm̃ ☽ suꝑ terrã arcus nunꝙ̃ sub terraneo eq̃lis est: ne hi qui suꝑ terram fuerit accessus atqꝫ recessus sub terraneis vnꝙ̃ equales eẽ pñt. Quotiẽs ergo metiri placuerit horas accessus aut recessus emisperij superioris notãdum erit primus gradus cũ quo oriet̃ ☽ deinde cũ quo occidit nec latitudine eius neglecta: deinde sumẽdum quãtum interest ab ortus gradu vsqꝫ ad gradũ occasus ꝑ eius dimatis ortum totũqꝫ ꝑ ꝗndenos gradus diuidẽdum. Quota igit̃ diuisio fuerit tot erunt eq̃les hore totius tp̃is vtriusqꝫ spatij. Si ꝗd vero. 15. minus suꝑstes fuerit ꝑs hore est: totius itaqꝫ numeri dimidiũ alterutrum tp̃is spaciũ est naturalis videlicet accessus siue recessus ☽ supius emisperium obtinẽte. Sub terra nãqꝫ ꝯuerso ab occasus gradu ad ortus gradũ sub terraneus arcus: accessus scꝫ ꝛ recessus inferioris per spacium more sumit̃: que qui certius deprehendere studuerit: latitudinẽ terre certam habeat: certumqꝫ in ea latitudine signorum ortum.

¶ De augmento ꝛ decremento aquarum. Cap. 6.

Inter supradicta assertum est ꝙ naturali ꝗdem in accessus ꝛ recessus vtriusqꝫ emisperij in sua quaqꝫ parte more equales sunt. Nunc ꝙ accidẽtaliter interdum non nihil inequalitatis intercidit disserendum. Uidet̃ enim inequalitas alterius emisperij accessuꝫ ꝛ recessum in equali tẽporis quãtitate metiatur vterqꝫ tamẽ vnius pariter vterqꝫ alterius simul tẽporis spacio coequatur: vt quanto emisperij superioris accessus sequente recessu longiores breuioresue more funt: tanto inferioris accessus superiori recessu longior fit vel breuior. Est enim huius more inequalitas inter augmenta ꝛ decrementa circa horam vnam plus minusue vt si multa sit aquarum abundantia accessus more supra numerum recessus hora paruo plus vel minus accrescat contrario similiter. ¶ Tota igitur hec inequalitas octo ex locis sumit̃. Primo ꝗdem est ☽ ꝛ ☉ distãtia luminisqꝫ augmẽtuꝫ

& decrementum. Secundo rectitudinis ☽ quando medio cursui additur ad medium eius adiectio & subtractio. Tertio loco ☽ in circulo ecētrico. Quarto locus in circulo digressionis. Quinto inter austrum & aquilonez. Sexto dies quos marinos vocant egyptij & occidentales dies augmenti & decrementi aquarum qui locus non lunaris proprietatis est. Septimo longitudo diei vel noctis aut breuitas qui locus solaris proprietatis. Octauo loco est quantum ventorum vis addicit. Sunt itaqꝫ lunaris a ☉ destere. i. quatuor loca inter augmenta & decrementa discreta. Primus ☽ cum ☉ conuētus. Secundus est primus tetragonus cum est diatontos. Tertia est oppositio qua plurium luminum fit. Quartus est tetragonus. Est igitur in conuētu luminuz maris accessus validus & spaciosus recessus esse: addit enim ☉ coniunctus in his ☽ vicibus. Est enim & ☉ in accessu maris nonnulla vis. sicqꝫ quotiens ☽ stellis humidis iungitur. Hora siquidem qua ☽ ☉ coniuncta succumbit vt rerum vomitem rerum semina concipiens conceptus vires statim in subiecti elementi motus. i. maris a tactu manifestius demonstrabat longe nanqꝫ efficacior est ☽ cum ☉ q̄ cum stellis naturali ☽ in ☉ priuilegio conuentus. Ab hac ergo conuentus hora quantū recedit ☽ vis accessus decrescit: recessus v̄o augetur vsqꝫ ad primum tetragonum: hic decremento finito versa vice accessus augmentum vsqꝫ ad plenilunium peruenit: hinc vsqꝫ ad tetragonum decrementum: indeqꝫ ad conuentum: item decrescentiam recessu accessus incrementum: excepto q̄ iter quod in oppositione id est plenilunio vis ☽ tanq̄ maturos conceptus primus edentis efficacior: sicqꝫ in tetragono primo q̄ secundo. Ut igitur infra mundi conuersionem id est diem vnum cum diurno lune progressu gemini accessus geminiqꝫ recessus: sic infra ☽ reditum id est mensem vnum geminaqꝫ decrementa fiunt illic inter celi hic inter lune a sole cardines. Secundo loco prima luna collocanda est. Quo facto quādiu rectitudo lune medio eius adijcitur vis accessus preualet. q̄ diu v̄o detrahitur vis recessus prepotens idqꝫ victa rectitudinis quantitatem. Cuz autem nec additur quicq̄ nec detrahitur nec accessus nec recessus vis hac ex parte crescit vel decrescit. Hi v̄o motus etiaz in aquis dulcibus fluuijs ac fontibus hos ☽ ducatus precedente sequuntur. Tertio loco q̄ diu ☽ abside circuli sui ex parte. 200. gradibus destituerit vis accessus preualet infra. 90. recessus. Quarto loco q̄ diu ☽ in latitudine sua ascendit accessus vis augetur q̄ diu descendit recessus. Quinto loco q̄ diu signa borealia ☽ graditur borealium marium accessus auget australium recessus: q̄ diu vero in australibus est commutata australiuz accessus preualet: borealium autem recessus quantum ad hos genus attinet. Magis autem inter hec pariter post primum tetragonum ☽ compoto addente atqꝫ in inferiori circuli sui parte ab orizōte: maris enim gente in signis humidis cum stellis humidis atqꝫ decentibus: his enim omnibus adunatis non solum marium accessus abundant: sed etiā amnes ac fontes accrescūt. Sexto loco sunt dies lunaci oīuz quos marinos appellamus. Est eniz lunationis mensis dierum. 29. ac fere dimidiū quibus quadripartito diuisis

singulos quadrantes dies septem ac fere dimidij complent. Igitur a. 27. mē sis die vsq3 ad quartam dimidium sequētis mensis dies diminutim nuncu pantur: sequētes vero quatuor ꝛ dimidius augmētatiui: propterea quidez accessus detrimenta quedam in his vero augmēta sentiunt atq3 ad hūc mo tum sequentes duo quadrātes inter hos duos motus vsq3 ad. 27. dies vi cissim succedunt. Id igitur hoc modo egyptijs atq3 occidentalibus comper tum. Orientalibus omnibus maris affectionum peritis totū totis his qua drantibus per augmenta ꝛ decrementa visuz est hoc modo alterari: sed in ter septem dies quos illi diminutiones dicunt vnum vel duos detrimenti inter augmentationes totidem esse incrementi dies constant tamē apud mē siticos inter hos lunationum quadrātes etiam aquarum dulciuz inter aug menta ꝛ decrementa quidem altionum motus. Nonnulli vo de maritimis lunationum dies inter augmenta ꝛ decrementa tripartito numerantes pri mis. 7. aut. 10. diebus accessus incrementum vltimis. 10. decrementum: me dijs vero medium sentiri statum. Septimo loco est quantum ☉ etiam ad miniculum huiusmodi motibus viribus addit. Licet enim ☽ quidem ꝓ pius sit accessuum ꝛ recessuum ducatus: in augmentis tamen ꝛ decremētis eorum nonnihil tam ☉ quam stelle adijciunt. Compertum enim est per di uersa maria in quibus hi motus apparent certis anni tēporibus inter dies ꝛ noctes horum motuum inter augmenta ꝛ decremēta vim alterari ꝙ a ☉ inter signa australia ꝛ borealia accidere videtur: quādiu namq3 dies nocte longior est diuturnus maris accessus nocturno preualet: conuerso similiter horum itaq3 motuum quoniā ad hoc genus attinet ad puncta equinoctia lia vtriusq3 equalitas: ad solstitialia vero alterius augmentum alterius de crementum maximum sentitur. ¶ Est huius horum motuum alterationis causa duplex. Prima est quantum sol inter diei noctisue vicissitudines adij cit. Cum enim dies nocte longior est sol diutius super terram aquas calefa ciens caloris viribus eximis abyssis vndas euocat: vnde diuturnos aqua rum motus nocturnis preualere necesse est. Secundo loco est quātum lune longior in superiori hemisperio mora tm̄ supaddidit cum enim nox die lō gior est luna nocte super terram: quia diutius orientia signa retinet noctur nos motus diurnis more spacio preficit. Hinc igitur vt per singulos dies bi ni recessus: sicq3 per singulos menses bina vtrorūq3 augmēta: binaq3 decre menta fieri supradictum est sicut nunc: ꝛ per singulos annos eorum motuū totidem augmenta ꝛ decrementa fieri apparet similitudine quadam illis cō cordantia: vt enim nocturnus accessus luna super terram sole in sagittario existente eorum conuentus accessuum similitudinum imitari videtur sic op positionis accessum diurnus sole geminos luna superius hemisperium oc cupante sicq3 ceteri de annuis ceteris mensurnis incremento non vero equa litate ꝙ cōmetiri facile. Hec itaq3 testimonia si quando omnia conueniant valida ꝛ spaciosissima aquaruz incrementa consequentur atq3 omnia illo rum numero qnantitatis horum mensura succedit. Sunt igitur hi. 7. duca tus naturales. Nā octauus accidentalis quantū videlicet aquarū motibus

venti magni per mare coacti pelagus omne concitantes adiciunt. Uentorum ergo omne pelagus agitantium duo sunt genera: alterum quidem quod alte maris unde supernum ad motum scopuloso fundo repercussum: vimque ad supera efferuentes eximis: vt supra dictum est: abyssis in amnis eueniunt. Alterum verum per auras coactum terreque marique quem desuper irruens: ac marino illi in equore conueniens furibundos pelagi motus exagitant. Primi ergo generis species gemini tantum equoris confinea permeantes raro vsque ad litoria perueniunt. Secundi vero flamma ex diuersis locis spirantia inter terrarum orbem peruolant: alijs namque loca principalia sunt: alijs secundaria ac principalia sunt in .4. mundi cardinibus. Secundaria vero inter 4. hec media. In his igitur quantum huic attinet negocio id principaliter attendendum quod cum lune motu ab ortu ad occasum maris recessus committetur: venti quidem orientales accedendi viribus fauent occidentales obsistentes recedendi vires promouent: sicque inter meridionales conseptentrionales quique suis partibus aspirantes contrarijs obstant. Quod ergo supra dictum est naturale vtriusque hemisperij accessum consequenti recessui more spacio equum esse id quidem ita est nisi quantum ex accidenti: vt dictum est: inequalitatis intercidat. Huius ergo accidentis duo sunt genera: alterum proprium: cuius quas descripsimus .7. cause sunt: alterum alienum quod scilicet ventorum vis adicit. Ex his igitur .8. locis omne accessuum et recessuum augmentum atque decrementum variatur: de his autem accessibus et recessibus sententia hec vniuersalis quod accessus quidem primus motus effectu lune naturali effectu sequitur. Recessus vero naturalis aquarum vnde ad maria exierant reditus. Cum ergo accessus mora longius producat augmenti fere quantitate sequentis recessus spacium breuiatur. Conuerso similiter accidit preterea nonnihil inequalitatis ex littorum interdum importunitate. Cum enim accessus exterius inundat littoribus si forte vel rupium concauis vel vallibus aut foueis altis influat parte relicta minus redire necesse est. Sic etiam qua contra fluuios mari influentes accessus nititur, ex recentis aquis recessum preualere necesse est.

Capitulum septimum.

His explanatis nunc huiusmodi causam lune asserendam opinor quam ratam relinquatur si contradicentium opinionem infirmemus. Aiunt enim nature maris inesse non aliqua lune potentia vt vno feruore quodam vndas exagitet: hisque defluentibus accessum fieri. Si enim desuper ambiendo maris accessum agit. Cur non amnium etiam et fontium aquas eisdem de causis eisdem motibus exagitat. Quibus quatuor ex locis respondemus. Primo quidem quod si accessum maris nulla vis aliena sed proprie nature vigor amministraret nunquam aliquid inequalitati assumens eodem semper modo eodem tempore eademque spacij quantitate fieret. Nec enim proprium nec opus aliquod alienum patiens ab eodem nec suo habitu ad alterum aliquando vnquam recedet. Uidemus enim hec quantitate qualitate locis et temporibus semper alterari: alterationes vero lunares motus inane comitari.

¶ Secundo vero loco quod cum aque diffluentes ad extrema discurrent maiori nimirum quam qui continet loco opus est. Si ergo mare ex seipso in ampliora loca diffluit: qua iterum vi ad non sufficientem locum sibi repellitur. Id enim in natura non est vt quare nequis aliquid sponte consistere velit. ¶ Tertio loco quod cum aque natura deorsum semper atque in profunduz tendat: quid est quod in accessu aquas non deorsum sed contrario motu efferri in alterum atque ad superiora conscēdere videmus. Quod cum in natura aque nō sit: extrinsecam rei causam aliquam esse necesse erat: que preter lunam nulla alia reperitur. ¶ Quartus locus rationem obuiat eorum qua eisdem de causis eosdem motus: etiam dulcium aquarum transire sibi videntur. In quo loco maris atque dulcis aque differentia sufficit: sed ad maris aque conflue dense salebre fluminum atque id genus difflue subtiles dulces. Que cum ita sint non omne quod alteris acciderit: alteri consequi necesse est.

Capitulum octauum.

Cum igitur in natura maris tanta sit lune virtus: consequens videtur vt inter ipsa maria: eorumque lunarem potentiam sequuntur: a ceteris fiat discretio: vt eniz apud philosophos constat luna quidem in nullo maris prorsus inefficax est: sed eius vis et efficatia alias quidem manifesta magis alias minus non equidem ipsius aliquo impedimento: sed maris habitu minus adapto. Est igitur omnis marium habitus triformis. Sunt enim marium alia quorum nec accessus fit nec recessus: alia in quibus quidem hi motus sed nō apparent. Alia vero in quibus et fiunt et apparent. Primorum itaque duum generum trine species. In primo genere prime speciei sunt aque ille que in primeuo confligi: nec longi temporis condensate nec salebre: sicque nec ventorum eos motus incitantium feraces hoc officium proprie nulla impotentia recusarunt: vt lacus atque paludes que ex aliqua eluuione in aliquo receptaculo in similitudine maris confuse hyemali tempestate accrescūt estiuo torrore decrescunt. Secunde speciei sunt mariū intrantiū a lune circuitu remota vt vsque ad ea lune vis pertingere nō possit. Tertie speciei sacri quarum fundus mollis atque labilis qui cum aquarū impulsibus cedat nihil est quod eas repercussas in accessum cogitat quod circa pro muretoria et insulas frequenter accidit. In secundo genere prime speciei sunt maria quorum littora seu tanta abinuicem latitudine distant sui in tantum ab hominū habitationum remota sunt vt licet accedant et recedāt non adest qui motus illos indicet. Secūde speciei sunt maria quorum littora abinuicez latitudine distant nec inhabitabilia sunt sed a deo sunt et infesta et sublimia persusque planitie carētia vt licet cetera moueantur non habent quo effluant. Tertie speciei sunt aque aliis influētes hi namque accessus hora quibus influunt accedūt. Tertii generis sunt maria primeui fluxus vix tēporis impēdio transfretādo lunari circulo propinqua quorum fundus altus asper scopulos et littora piana et habitabilia vt fretū indicum: persicū: scintū: gallicū: hisque similia que nō per se sed lune quodā officio vt expositū est ita mouent. Demonstratū autē est

inferioris mūdi corpoꝝ motus ꝑuios celestiū itus atqꝫ reditus. archanis quibusdam nature vinculis trahentes sequi vt inter ipsa etiaꝫ terrestria corpora exemplis superius patefactum est: ad hūc itaqꝫ moduꝫ ⁊ luna maria nature sue congrua ad equū distantia archana quadam cognatione trahit. ¶ Habet autem ⁊ sol in maris aliquid virtutis: verbi grā idicum ⁊ psicū congruētia vnū qdem mare sunt: habēt tamē proprietates ꝯtrarias solares ambitus sequaces. psicum enim fretū a principio virginis vsqꝫ ad caput piscīū vētis puium procellis turgidū omni nauigio intractabile permanet. A pisce vero vsqꝫ ad virginem contra. s. quietū cōpatiens. Usqꝫ adeo quidem in principio sagittarij validissimus feruor eius seuiat. In primo geminorū ꝯtra potētissimū quiescat. Indicū contra ꝙ diu nāqꝫ psicum feruor seuit. indicum qescit ꝯtrario silr vsqꝫ adeo in primo geminoꝝ. Indicū maxime seuiat in principio sagittarij suauissimū. Sic tanta est eoꝝ discrepātia vt persici natura melancolici. Indici vero colerici iudicent quoꝝ integram distantiam notissimi nautarum certis etiam terminis emersi sunt. Persicum enim fretum ex parte orientis ab interfimo insularum terses ⁊ argues inchoantes occidentem versus ad sabeos arabesqꝫ terras perducunt vsqꝫ intra portus aditi: inde ad egytum ⁊ siream fit comeatus. Indicuꝫ autem ex orientis parte ab vltimis indie finibus inceptum. Indeqꝫ causa profanem insulam circūfluens sicqꝫ diuersas indie atqꝫ ethiopie pronuncias abluens vsqꝫ ad orientalia. persici freti littora protenditur. Hec itaqꝫ maria pro diuerso littorum habitu diuersas etiam affectiones sentiunt ad solaris ambitus diuersitateꝫ spectantes. Cuius virtus nihilominus in ceteris quoqꝫ maribus sentitur ꝙ in tempore demonstrasse sufficiat.

¶ De ducatu lune in aialibus ⁊ germinibus. Caplm̄. 9.

Actenus singularem lune virtutē in natura maris ⁊ aquarum quantum necessariū erat exequuti sumus. Deinceps ⁊ in ipsarum inferioris mūdi corporum varijs affectionibus lunaris ducatus sequēdus est. Nec enim in elementoruꝫ tantum motibus verū in quottidianis etiam rerum vsibus lunaris virtutis frequēs ministeriū. ¶ Sunt namqꝫ plurima rerum genera que quādiu luna crescit atqꝫ super loca eoꝝ ascendit incrementis largius indulgent quādiu decrescit atqꝫ a locis eoꝝ descendit incrementa retrahūt. Idqꝫ in animalibus germinibꝰ ⁊ metallis: sic enim crescenti luna in corporibus aialium humores habundant: decrescente attenuantur vt etiaꝫ humani corporis vene illic pleniores hic laxiores reperies ꝙ in egrotantibus clarius apparet. Qui enim prioris lunationis medietate decūbunt natura eoruꝫ fortior morbo validius repugnat: in sequenti debilior leuius succūbit. Quottidianas etiam egrotantiuꝫ affectiones quottidiane oīno lune applicationes ad primū locuꝫ trigone tetragone opposite ⁊ reditus metiunt: ob quod priuilegiuꝫ hi dies inter ceteros certo noie discreti sunt. Nam ⁊ naute in hos dies discernētes vētorum nubiuꝫ ⁊ pluuiaꝝ modum deprehendūt. Inter hoc est ⁊ illud ꝙ quotiens

homines noctu sub luce lune conuersantur pigritia ꝛ raritate quadam affi-
ciunt ꝛ illud quoq; ꝙ animaliū carnes noctu lune exposite tam odorem ꝙ
saporē quodāmodo imutant. Quod quoq; etiā aialibus frigidū ꝛ humi
dum est vt lac cerebrum medulla crescente luna habūdat decrescēte attenua
tur: aut secus ꝛ album oui in prima lunationis medietate concepti atq; edi
ti habundantius cōmutat: eadem omnia tam die ꝙ nocte inter circuli qua-
drante diuersis locis ascendendo ꝛ descendendo. Nōnulla quoq; pisciū ge
nera per diuersas aquas in prima lunatiōis medietate de speluncis suis pro
deunt in sequenti inclusa remanēt. Sic etiam ascendente luna ad superiora
efferuntur: descendente ad ima mergunt. aut secus vermes atq; reptilia fe-
re quoq; ꝛ accipitres in prima lunatiōis medietate venatu acutiores ꝛ fer-
uentiores sunt. Insitiones etiam lune crescentis atq; ascendentis ꝛ incremē
tis indulgent ꝛ fructus accelerant minus vero decrescentis ꝛ descendentis.
Plura autē germina vt licium luna exsiccat ꝛ adurit. Cuius quanta sit vir-
tus in germinibus herbis seminibus ꝛ radicibus apud eorum qui horum
cultetur dediti sunt vsitatis experimentis probatissimū constat: sed nec me-
talla lunaris virtutis imunia sunt omnino que cognitores crescēti luna di
gniora: decrescenti minus digna reperiunt. Suntq; multa huiusmodi in re
bus mundi lunaris ducatus officia que vt omnia consequi impossibile sit
numero enumerare singula: quicq; frustra laboret.

¶ Quarti libri capitula nouem.

Rimum de septē stellarum nā iu-
xta ptholomeū. ¶ Se-
cundū de earūdē natura simulq; fortuna
ꝛ ifortunio iuxta quosdā plebeios astro
logos. ¶ Tertiū de eis qui stellarum natu-
ram fortunā ꝛ infortuniū ex coloribus eo-
rum mutant. ¶ Quartū de suetione for-
tune earum ꝛ infortunij in phica indagine.
¶ Quintum de discretione inter fortuna
tas ꝛ infortunas. ¶ Sextum de diuersi-
tate habitus vtriusq; stellarum generis trā-
situ alteruterius alterius. ¶ Septimū de
mutatione stellarum ꝛ natura effectuq; in tē
porum motibus. ¶ Octauū de stellis ma
sculinis ꝛ femininis. ¶ Nonū de diurnis ꝛ nocturnis.

¶ De septē stellarum natura iuxta ptholomeum. Caplm. I.

Ost alexādrum macedonē grecie reges egypto. 275. an
nis imperasse narrant: quorum decē ꝯtinuo succeden-
tes oēs vno ptholomeus noie vocati sunt. Ex quibus vnus
ex philadelphia ortus in egypto regnās astronomie librum
almagesti greca ionica lingua scripsit: eidē nōnulli ꝛ astro-
logie tractatus. 4. partiū ascribūt pluriq; vnicuiq; ex alijs

ꝙ nihil ita cõfirmare vel aliter esse nostra nihil interest: excepto in meo libro stellarum naturas differat: minus accurate rerum causas exequutus est. A sole siquidem incipiens cum experto vt est calidum affirmat accedẽdo namq̃ calorem affert: recedendo frigus relinquit. Lunam humidã ꝙ terra vicina ascẽdente vapore eius efficiat. Saturnum frigidũ siccũ quoniam et a solis calore et terre vapore longe remotus sit. Martem calidũ siccuꝫ prout calor igneus firmat: quoniã soli propinquius calore ascendente feruet. Jouem tẽperatum quidẽ inter saturnũ et martem medius sit. Venerẽ etiam calidaꝫ humidam illud pro solis vicinia hinc pro terre vapore vsq̃ ad ipsum peruenien te: Mercuriũ autẽ nunc siccum nunc humidum, prout nunc ad solẽ ascendit nunc ad lune circulum deuergit. Quam nõnulli rerum naturaꝫ altius rimati tanti viri tam improuisam euentioneꝫ sine ammiratione trãsire nequeũt. Constat enim ex libris interuallorum celestium corporum lune circulum quo terre proximus est a terre superficie. 128. miliariũ milibus ac vere. 94. miliaribus distare singula miliaria ex ternis cubitoruꝫ milibus. Philosophus autem mensus est terre vapores a superficie eius non plus ꝙ. 17. stadijs exaltari. Stadium vero quadringentorum cubitorum que sunt duo miliaria et vnum stadium que cũ ita sint que tanta lune terreq̃ vicinia que hic ait: naturam lune terre vaporibus infici. Si enim luna terre vaporuꝫ capax esset consequi eam necesse foret que corpora vaporũ capacia consequũtur illis sed infectis corruptio et dissolutio. Deinde cum martem supposita solis ascendente calore feruere asserat opinari videtur soleꝫ eandẽ vim superiori mundo infere qua in inferiorem potentia vtitur. Infert autem sol inferiori mundo calorem ignis ꝭm virtutẽ ignis sublunaris mundi elementũ. Sic ergo et celestia corpora horum elementorum capacia esse consequens est. Cur itaq̃ nec mars continuo caloris effectu nigrescit: nec saturnus in medicabili frigore pallescit aut hic incessabili flãma quandoq̃ non cõburitur aut ille perpetuo gelu non interit: qua in corporibus harum viriũ capacibus naturaliter consequi videmus. Sic igitur venus quoq̃ nec ex terre vaporibus nec ex solis vicinia caloreꝫ trahit. sicq̃ nec saturnus frigidus siccus pro eo ꝙ ab vtroq̃ longius distat cum propinquis contrarioruꝫ causa non existant. Similiter et iupiter sic ex saturni frigore martisq̃ calore hincinde obuiantibus medius temperatur. Et si quidem equalitates aliũde obuenientes naturam eius conficiunt. Ex accessibus eorum et recessibus vnde trahũtur alterũ quoq̃ succumbere necesse est ꝙ accidens in rebus horum capacibus corruptio atq̃ solutio consequi solet. Eadem ratio nec mercuriũ eis de casis quas exponaꝫ nũc siccum esse nec humidũ. Si enim corpora stellarum has qualitates aliũde contraherent eorum substantias eorum qualitates in sese capaces esse necesse foret. Sunt autem qualitates hee elementarie: ergo stellarum substantias ex his elementis compositas esse consequens esset ꝙ inter primordia tractatus reprobatum est. Nec enim celestia corpora ex his elementis composita dum ex alia quadam essentia simplici forma simplici effectu naturali motu horum accidentibus ducatum prebeant.

Uoniam itaq3 stellaꝝ naturam fortunaꝫ τ infortunaꝫ tractare ꝓposuimus primo loco minus aptam quorũdam sententiam exponi cõuenit: deinde ꝙ contra fit postremo quideꝫ noster intellectus iuxta philosophicã indaginẽ apparebit. Dicigitur quoniã imperitos sequi nos oportet: quoꝝ opinioneꝫ tractamus tam elementorum. 4. ꝙ eorum in corporibus cõmixtionũ naturas τ proprietates minus subtili ratiocinatione quadam ac sermone plebeio insequimur, eorum ingenijs concordi. Aiunt enim omnẽ antiquã sententiã sapientum in eo plane intellectu conuenire ꝙ omniũ videlicet sublunaris mundi rerum sub his duobus generibus numerus comprehendatꝰ que sunt ẜm elementa. 4. atq3 ex cõmixtione eorũ composita opera suntq3 elementa ignis aqua aer, terra. Cõmixtiones vero colera: sanguis: flegma: melancolica: deinde ꝙ elemẽtis natura quidem inest τ proprietas sua cuiq3 nõ autem color neq3 sapor que in rebus elementatis insunt. Nam color qui in igne videtur nõ ignis est sed materie ardentis: cuius natura calor proprietas adustio. Sic aer etiam cuiꝰ natura humor proprietas generatiua temperies sic color aque non equidẽ est aqua: sed rei ꝯtinentis aquam cuius natura frigus proprietas rerum elementum. Terre quoq3 cui videntur varij colores diuersorum eius vapoꝝ sunt cuius natura siccitas proprietas rerum sustentatio: de sapore non aliter cuius saporis ignis τ aer manifesto imunes. Terre vero τ aque loca diuersa diuersos ministrant sapores atq3 huiusmodi quorũdam quod non omnium est opinio. In parte siquidem omnes concordant: in parte dissidẽt: in naturis quidẽ τ proprietatibus conueniunt. Colores autem τ sapores alij elementis omnibus negant alij quibusdam concedunt quoꝝ alia sub diuisio alij namq3 aliud inter sapores τ colores tollunt: alij elementorum: alij simul. i. aliquibus: his vero illis vndeq3 igitur aque τ terre concedunt: aquaꝫ colore albam sapore dulcem asserentes: terram colore fuscam sapore acidã. Quidam terre saporem dulcem eam ratione asserere videntur ꝙ nisi dulcis esset germinare non posset. Igni vero saporem negantes colorem rubeũ cõcedunt cuius rationem tam ex hoc igne ꝙ fulgens flammis minuantur. At vero vt saporem negant sic colorem tolluntꝙ contrariorum capax sit nature albi nunc nigri nunc mediorum complexionum inde vt naturam τ proprietatem sic colorem etiam τ saporem suum cuiq3 distribuerit: vt ergo colorem visu saporem gustu consequimur sic naturas earum. i. calidum siccuꝫ frigidum humidũ per colorem τ saporem deprehendimus: proprietatẽ vero per effectum cum res alie alias contingunt. Est itaq3 colere color igneus: sapor amarus natura calida sicca virtus exurere. Sanguinis color rubeus sapor dulcis natura calida humida virtus generatiua. Flegmatis color albus sapor insipidus: natura frigida humecta: virtus nutritiua. Melancolie color fuscus: sapor salsus: natura frigida sicca: virtus retentiua. Hec sunt que de elementis eorũq3 cõmixtionibus locuti ad stellaꝝ corpora trãseamꝰ

quorum naturas ex coloribus tãtum mutuant: nõ ex saporibus quos deprehendere nequierint gustus impossibilitate. Stellarum itaq naturas caldei siccas frigidas humidas iuxta colorum diuersitates deprehendisse sibi videntur iuxta q putant rerum naturas colores earum se consecutos asserentes rerum ab alijs ad alias cognatione quadam ad intellectum sic peruenire a propinquis videlicet ad longius distantes. Sic igitur ab elemẽtis eorumq cõmixtionibus ad stellas progredientes naturas earum per colores iudicant. Cuius enim stelle vt aiunt color huius vel illius elementi huiusq vel illius complexionis est eam stellam eiusdem naturaz sortiri minime est. Cuius vero stelle color complexionuz color diuersus cõmixtione facta cõmixte quoq nature est: vt cum terre atq melancolice color fuscus naturam frigidam siccam indicet vt saturni quoq idem color eandem naturam eandemq proprietatez atq virtutem iudicet sic martis quoq sic et solis naturas igneas cuius in sole approbatione etiam effectus vsualis precedit: veneris autem color inter album et glaucum medius eum habeat. Nullũ simplicem complexionis alicuius calorem simul et vt ex colera et flegmate mixtus est sic naturam eius inter calidum et frigidum temperatum. i. calidam humidam representat sic iouis etiam color album sil\[?\]ans naturam eius tẽperatam virtutem geniture congruam demonstrat: ☽ vero colorem albuz cum fusco maculet pro fusco frigida pro albo humida natura eius intelligitur. Mercurium autem quia discolorem cernimus vt nunc viridem nũc griseum aliquid vel ab his diuersi dicimus pro varij coloris receptione naturęq varie hac ratione stellarum naturis deprehensis discretione habita quasi siue calidas humidas seu frigidas humidas reperiunt. Quoniã hee qualitates geniture et nutrimentis accomode sunt fortunatas iudicarunt: quas vero vel calidas siccas vel frigidas siccas pro eo q hee qualitates corruptiue et intemperate sunt infortunijs addixerunt quã autem varie nature ignoratur eam prosperam et beniuolis aduersam cũ noxijs discernũt. Hac itaq ratione saturnus et mars in partem noxiã secesserũt. Jupiter venus et luna in partez meliorem. Mercurius vero promiscuus. Sol quoq licet vt mars igneus quia generale caloris fomentum est interdum fortunatis accedit nõ nunq infortunijs.

¶ De eis qui stellarum naturam fortunam et infortunium coloribus eorum mutantur. Capitulum. 3.

His expositis nũc qd hoc modo deceptas opiniões ifringat adhibedũ est. Vident aũt oino qdriphariã rõne ptaminari. Primo q saturni tã terreo q melãcolico diuersus color poti9 plũbeus est. at iouis color si in glauco ificit qũo albũ trahit cũ albũ aliquolibet colore infectũ albũ eẽ desinat. s. stellã martis. Ueneris aũt color manifeste subalbidus cũ vo solẽ marte calidiorẽ eẽ nemo dubitat si colorum ad naturã spectat solẽ marte magis rubere necesse est. Quorum aliter esse nec eorum visib9 ignotuz est. Re vo mercuriũ p varijs coloribus varis afficiãt naturis varietate colorũ

cuius non naturas eius sed visus nostros causas esse distant. Qui quoniã vt non iuxta orizontem apparet varij terre vapores medij visus nostros intercipientes coloribus suis inficiunt lunam denique nemo qui sano lumine fruatur albam iudicat. ¶ Secundo loco quoniam comparatio diuersi generis nulla est non ideo quidem hos colores corpora stellarum representant: his qualitatibus earum naturas infici necesse est cum eniz id in huius mundi corporibus accidat nec enim sunt generis eiusdem quorum differẽtias nemo notus ignorat. ¶ Tertio loco quod nec celestium nec terrestriuz corporum naturas: vt putant per colores eoruz deprehendimus complurima eiusdem coloris diuerse tamen nature nouerimus vt ecce nix et cãna ambo quidem et eque candida sunt alterum tamen calidum siccũ. alterum frigiduz humidũ. Sic et aloe coloris fere eiusdẽ natura tñ cõtrarie. Sũtque multa hmõi sed ecõuerso nõnulla quorum natura effectu potius quam colore innotuit. ¶ Quarto loco quod cũ eas stellas fortunatas iudicẽt que elementis conueniunt ex quibus aliquid gignitur ex oibus aũt reruz generatio fiat singulasque singulis conuenire asserant omnes esse fortunatas consequens est.

¶ De inuentione fortune earum et infortunij phica indagine. Caplm. iiij.

Nunc qua discretione phica indago fortunatas et infortunia separet insinuari ordo postulat. Omnis phie purior intellectus omniũ huius mundi reruz vt primuz cuiusque natura inter cõmodum et noxium pspexit: statim inter fortunã et infortunium ordinẽ distribuit: singulasque ordinis sui generali nomine appellendas censuit. Unde inter omnia rerum genera quodcũque geniture atque temperamento elementorum cõmixtione corporũ cõpositioni vite spacio salute cõmodis: atque dignitatibus tam animi quam corporis accõmodum existit iure melioris fortune vocabulo secerni debuit. Quod autem oium horum detrimentum corruptionem et interniciem intendebat: id etiam non imerito in partem contrariã cedere conueniebat. his intellectis memorandum quod a principio tractatus explanatuz credimus motus et stellarum qualitates motuum effectus per hunc mundum illi natali quadam affectione alligatum. Nunc autem adijciendum septem stellas que omnis huius mundi effectus principale ministerium gerunt. quamquam singulariter et vario discurrant. Discursus vero huiusmodi plures ac dissimiles cuiusque circulos causas existere. Quamquam eteni quelibet errantium naturali motu suo nec tardans vnquam nec accelerans medio semper equaliter ferat: retineri tamen illam interdum et moueri necesse est in circulo retrogradationis in circulo ex centri atque vtrũque in signifero vtriusque modum et quantitatem et ptitiones dimetiente. Quibus ex causis tam motibus earum imo etiam et diuersas ineqlitates quam varias colorum dissilitudines ppetuo alterari necesse est: quas ineqlitates naturarũ quoque et pprietatũ stellarũ infra varietatẽ psequi ratio hz. Naturas itaque stellarũ phia determinat que corpa sperica motu circulari mundũ ppetuo ambire describit. Proprietates vero ex horuz motuũ per hunc mundũ effectibus mu

tuatas cum partem rerum geniture ⁊ alimentis accomoda partem ad rerũ corruptionem ⁊ interniciem inclinem videntiure partem fortunatam partẽ infortunij nomine notandam inter hos censuit. Hec enim in essentia sua alterutrũ vnq̃ fortune genus concipiunt: sed in nobis semper vtraqꝫ represen tant. vnde est q̃ naturam ⁊ naturatũ discriminari necesse erat quorũ alterũ ex causa videlicet ex effectu deprehenderũt. Quicquid enim genitũ est nũq̃ gigneretur nisi in natura quidem erat nõ actu potentia sed speciales dr̃e coeuntes in actu producuntur: sydereo desuper ambitu concitante. ¶ Hunc itaqꝫ motum siquidem hic modus huiusmodi casibus subiacebat in effectu rerum huiusmodi: in alterutram fortune partẽ concedre necesse erat. homo siquidem ⁊ asinus in natura animalium indifferenter sunt neutrum altero magis minusue animal aut in materia rerum aliud hominis corpus aliud asini. At vbi speciales dr̃e accesserunt protinus alterũ bipes erecto ad sydra vultu ratione ⁊ intellectu venturũ prodijt alterum quadrupes pronum sensui irrationali contẽtum. Tum in speciebus singulares indiuiduorum proprietates accite singula deniqꝫ mundi corpora effingunt. quorum tamẽ alijs vita stabilis: habitus decens forme dignitas accomode hisqꝫ similia. Alijs vero contraria ꝯtingunt genitrices concitantium motuum partem fortunatam: partem noxiam censeri consequens erat. Has ergo qualitates omnes celesti potentia tribus modis imitamur. Primo pro ipsius stelle cuiusqꝫ motu. Secundo pro alterius in alteram effectu. Tertio pro receptione elementaria huiusmodi actuum. Quicquid enim ex illis ⁊ his gignitur illorum actus consilio: horũqꝫ passionis modo propria generatione respondet. Cũ igitur ex huiusmodi coitu apta perfectaqꝫ generatio prodit ⁊ illam nimirũ cõmode egisse: ⁊ hoc amice consensisse cõcipimus: eamqꝫ partem fortunatam intelligimus. Infortunia vero que natura hoc abhorrens atqꝫ inuita patiens vel felicibus aborsũ patitur vel in infaustos partus erumpit. Est igitur huiusmodi geniture trina proles. Prima in speciẽrũ diuisionem. Scd̃a indiuiduorũ. Tertia in eorũdẽ proprijs ⁊ accidentibus.

¶ De discretione inter fortunatas ⁊ infortunia. Caplm .5.

Quoniam inter stellas quasdã fortunatas: altera infortunia esse demonstratum est: nũc inter ipsas que fortuna sint discernendum est. Omnis rerũ compositio ex elementorum consensu quodam procedit quem consensum temporum temperies amministrat preuios quarundam stellarum motus consequens. Quecunqꝫ ergo stella ad huiusmodi temperiem atqꝫ generationes rerum ⁊ vitã proprio motu ducit huic mũdo vt est fortunata nũcupatur. Que vero ad nature discessum generationis impedimentum ⁊ corruptionẽ declinat merito infortunium appellatur. Hac itaqꝫ ratione vetusta imago in stellarũ numero fortunatas infortunia calidas frigidas siccas humidas masculinas femineas diurnas nocturnas ceteraqꝫ id generis tandem discernit. Hec enim in se aliquid huiusmodi sunt qbus mundi sunt: sed effectus earũ huiusmodi apud

nos constans est. Singularius quidem vt ♄ quotiēs ducatus anni princi/
patum sortitur sine ♂ aliarūue respectu per vniuersas boree vicinias hye/
male frigus exasperat vsqꝫ adeo quo ad eorum regimen aīalium pluraqꝫ
interimat ꝛ germinum plurima sicco frigore impediat: magisqꝫ in circulo
ex centri ascendens. Australibus ante loci estu ☉ feruidas intātum infrigi/
dat auras quoad huiusmodi temperies eoꝝ ꝛ aīalium vite saluti viribus
ꝛ germinum vbertati non nihil adijciat. Similiter ♂ anni dominij princi/
patum obtinens sine ♄ aliorum respectu borealibus hyemem mitigat: au/
stralibus estatem exasperat. Interim vsqꝫ quo nec illi frigoris temperie pa/
rum proficiat. in hoc estu intēperato plurimū afficiat. Ut autem supradictū
est solares quidem per circulum itus atqꝫ reditus per anni tēpora sequunt.
Unde stellaꝝ cum ☉ participatio causa est vt ♄ in quibusdam signis bo/
reales status excitans hyemale frigus auget estiuū calorē minuit. ♂ contra
in qbusdam signis amicis austrū indulget vt vterqꝫ nec sue parti paꝝ ob/
sit ꝛ ꝯrie aliquātulum prosit. ♃ aūt per anni tēpora ☉ permixtus nec alijs
impeditus elementa mundi ex calido ꝛ humido in oēm equam generatio
nem rerum aliter anni ducatus principale consilium gerēs. ♀ etiam ☉ per/
mixta nec alijs impedita suis anni temporibus maximeqꝫ in hyeme aut ve
re annum equa humectatione temporum vt ꝛ estatis ꝛ autūni siccitatez re
leuet nec alter in anni dominio prepotens. ☿ quoqꝫ ☉ permixtus nec alijs
interim respectus totum id tempus varijs qualitatibus vetcrisqꝫ diuersis
exagit: nec alter annum regens. ☽ vero primo lunationis quadrāte calida
ꝛ humida: secundo calida ꝛ sicca: tertio frigida ꝛ sicca: quarto frigida ꝛ hu
mida. Singulis etenim lunationibus totum circulum perambulans sola/
ris anni diuisiones imitatur que cum anni dominio preficitur: aut per anni
tempora ☉ miscetur: nec alijs impedita anni quadrantes: quadripartitis
lunationis qualitatibus ordinat. Nōnullis autem visum ☽ a coniunctiōe
vsqꝫ ad oppositionem calidam ꝛ humidam: deide frigidaz ꝛ humidā: qui
ꝛ annum lunaris dnij eodem modo per medium findunt. Quoniaz ergo
♄ ꝛ ♂ in calore ꝛ frigore intemperate exuperant quarū qualitatū superās
abundantia rerū corruptionis atqꝫ interitus causam nō iniuste infortunia
iudicati sunt: quorum quia ♄ frigidus siccus vtraqꝫ qualitate generatiuis
qualitatibus ꝯrius maius infortunium est. Licet enim quibusdam ptibus
interdum ex eis temperies veniat: nequaꝗ̄ id eorum virtutis sed obuiātis
accessus ☉ aut recessus. ☉ autem cum motu atqꝫ virtutis eius elementoꝝ
temperies rerum compositio: generalis vite sustentatio effectu cōstet. His
tribus de causis fortunatus esse cōmemoratur. ☽ vero cum singulis luna
tionibus çodiacum perambulans: ānuas ☉ virtutes quaternas in nature
temperies in rerum effectus ꝛ vires ipsius maris mutatione renouet. ipsa
quoqꝫ nec imerito fortunata est nisi ꝙ ☉ prout fortior est ꝛ clarior fortuna
maior cognoscitur. ♃ autem virtus quoniā ītemperie tempoꝝ mediocris
necnon congruis geniture accomodis. ♀ vero proprietas item in temporis
temperie atqꝫ humectatione salubri consumitur: ꝛ he due in partē fortune

concesserunt. ☿ quoque effectus quoniam in levi temporum mutatione est: ut nequaquam a temperie mutet: et ipse in propria natura fortunatis aggregatur. Excepto quod multa motuum varietate inter directum et retrogradū tardius: celerius cōtinuo distractus adeo varietatis capax reperitur ut leviter quibusque aliis permixtus minus proprie nisi potens in earum affectus concedat. Unde accidit ut permixtus cum fortunatis beniuolus est infortuniis noxius: cum masculis masculus: cum feminis femina: cum diurnis diurna: cum nocturnis nocturna inveniat in quocūque stella fuerit eius natura accedens: que cum oīum aliarum respectu carens nec apud se impeditus est fortunatus reperitur: excepto quantum natura signi in quo fuerit inter utrāque partem vel addit vel minuit. Cum igitur inter has tres fortunas discernere velimus quoniam ♀ ☿ inferiores invenimus: ac ♀.47.gradibus. ☿ vero.27. a ☉ elongari cernimus: sicque ☿ magis quam ♀ aduri. ♃ autem superiorem a ☉.180. gradibus relinqui inter eas tres esse fortunas ♃ scilicet quare ut summus extitit maior attribuitur fortuna medio ♀ minor: infimo ☿ minima. Sic ergo utroque genere discreto. ♄ quidē maius infortuniū extitit. ♂ minus. In parte vero meliori sūma maioris fortuna ☉ est: post hunc ☽: deinde ♃ ♀ ☿. Ad hunc modum stellis inter utrāque fortunam discretis licet his quidem fortuna illis contrarium attribuatur. Multa tamē in utroque genere diversitas invenitur: ut ♂ et ♄ quamquam calore et frigore exuperant: quibusdam interdum temperiem pariunt: fitque illis ex infortunio fortuna. Sic igitur ecōtrario fortunate plerūque prout in circulis suis ascendunt: descēdunt: stant retrogradantur adustioni casui et exicio incidunt: infortunii vicem ineunt. Quod ergo de stellarum fortuna et infortunio apparet non quidem ex natura earum est sed proprietate. Si enim ex natura esset ♂ effectus ☉ cōsequeretur: semper tamen infortunium in proprio statu infortunium est. Fortunate quoque in suo quidem habitu beate licet utrorūque ut dictum est casualium affectionum multa variatio fiat. Exempli gratia ignis quidem natura calida sicca: proprietas exustio que si nature eius esset omne calidum siccum urere necesse fore. Consequenter tamē proprietatem eius diversi alii effectus: una eadēque siquidem hora ignis urit calefacit siccat stringit firmat solum humectat: vel in diversis vel in eodem etiā aliquo corpore vel simul vel continuo que ab exustione diversa sunt. Sic igitur et forma atque infortunium nōnulla stellarum est sed proprietas quedam et virtus: sicque virtus generis diversa alia plerūque accidunt. Hec itaque proprietas stellarum bipartita est: altera siquidē veracis atque imutabilis ducatus nec astrologo necessaria ut effectus fortunate: fortuna infortunii cōtrarium. Idque in divisione specierum sub generibus individuorum sub speciebus eorum compositionis qualitas. Hec enim licet concepti spermatis aut sementis aut insitionis variationem habeat: non tamen variatio hec ad spēm ipsam transmutandam sufficit ut ex hominis spermate in homine aliud quam homo fiat: aut equi in equo aliud quam equus: sicque de ceteris tam animātibus quam germinibus vel metallis. Nullum quippe sidereo ducatu spēm mutans: sed in ipsis et circa ipsa qualitatem: quantitatem: sta-

tus:habitus:affectionum omniumq; tam intro ꝙ extrinsecus accidentiu3: omnis variatio sydereos ducatus sequatur. ¶ Altera ꝓprietas astrologici artificij cuis sunt diuerse stelle cuiusq; pro diuerso habitu atq; statu suo ducatus ad diuersa singulorum indiuiduorum accidentia: vt sunt effectus: corruptio corpis: status: quantitas: qualitas: habitudo: forma: color: animi habitus: sensus: cōmoditas: extrinsecus: accidētium casus: hisq; similia. In his enim nōnunꝙ accidit: fortunatos ledere: infortunio blandiri: pro modo status sui ꝛ affectionum per diuersa circula signorumq; loca rerū accidentibus accomoda vel inepta: verbi gratia ♄ proprietas infortuniu3: qui tamē die super terram orientalis directus tam in seipso ꝙ in loco suo saluus in vim fortunate concedit. Sic ergo fortunate contra tam suis ꝙ locorum incōmodis deprauate. Itaq; stellarum ducatus bipartitus reperitur inter propriu3 ꝛ accidens: vterq; tamē suo tempore in suo genere firmus: quorū quin partita subdiuisio. ¶ Primo quidem loco boni maliue effectus proprie stelle virtutis in singulis temporibus vt in diuisione specierum indiuiduorū: vnde alterum altero melius atq; dignius gignitur. ¶ Secundo eodem tempore in diuersis rebus effectus diuersi vt ♄ anni dominus simul alijs terrarum partibus intolerabile frigus infert: alijs blādam temperiem. ¶ Tertio diuersoꝝ effectus in diuersis temporib⁹ vt in borealib⁹ mūdi partibus per signa borealia: in australibus per australia. ¶ Quarto cū fortunato infortunij vicē suscipit aut īfortuniū fortunate. ¶ Quinto quātu3 diuerse stelle motus rerum diuersitati adijciunt. Hec igitur vtriusq; stellarum discretio ꝓhica indagine deprehensa: his itaq; discretis nūc vtriusq; stellaru3 generis habitudinum diuersitas indaganda. ¶ Quāuis enim vt dictū est alie fortunate alie sunt infortunate vtriusq; tamen generis in alterius proprietate3 transformandi duplex causa reperitur. Una quantum in ipsa stelle habitu ꝛ affectione. Altera quantum loci qualitas adijcit: sic tamen alie infortunio promptiores: alie fortune impensiores. ¶ Est itaq; proprius cuiusq; habitus atq; affectio vt sit calida sicca frigida humida diurna nocturna orientalis occidentalis: inter hec ꝛ gradiendi modus ceteraq; eorum que in ipsis sunt. Loci vero qualitas vt domicilium principatus trigonus terminus ceteraq; dignitates vel his cōtraria. Infortunium ergo si quādo ex vtroq; genere beatus fortunate vicem suscipit: vtriusq; vero meliori parte desertum vi propria noxium relinquitur magis corruptum: fortunate contra vtroq; genere damnate īfortunijs officium gerunt: liberos beniuolentie effectus cōsequenter magisq; fortes: vt ♄ in naturali oriēte trigoni dominus cardinē tenens tam in se saluus ꝙ loco fortis nutriture infantis: atq; vite non incōmodus vtroq; lesus vel coram meliori desertus nutrituram negat. Idem questuum atq; possessionum dux prout dictum est aduersus perditionem ꝛ damna paratus saluus ꝛ fortis cōmodus ♃ etiam nutriture dux prout expositum saluus ꝛ nutriture ꝛ vite salubris corruptus contra. Item questuum dux salutis abundantiam aggregat: corruptus detrimenta patitur.

Sic ergo quoniam vtrunq; stellarum generis mundi rebus nunc amicum nunc aduersum reperitur: consequens videtur vt habitudinum genus huiusmodi alterati omnes administrantes exponamus. Dicamus igitur q natura diei teperate calida est: noctis vero frigida humida. Stella quoq; oriētalis quidem calida humida: occidentalis frigida sicca excepta ☽ cuius inter oriens & occidens alie sunt affectiones.

¶ Itaq; ♄ quanq; in frigore exuperet in quibusdam tamen locis temperie blanditur: fitq; illis quasi fortunata: sicq; in signis diurnis orientalis in aliqua dignitate sua quantuncunq; ex his comodum legitur tantu fortunate impendit. Idemq; nocte in signis nocturnis occidentalis in casu aut excicio suo plenum infortunium est quantūcūq; ex his incommodis cessauerit tantum fortunio accedit. Hic itaq; licet inter vtrāq; partem fortune alternetur infortunio tamen multo promptior. ♂ similiter quia in calore abūdat nocte in signis nocturnis magisq; frigidis humidis occidentalis in aliqua dignitate sua fortunato officio rerū saluti accedit. cōtrarijs affectus pro more suo noxius est: & hic infortunio magis actiuis.

¶ ♃ etiam vt cu natura sua temperate calida fortunatum reddens diei naturam adaptat: die in signis diurnis orientalis in dignitatibus suis plena fortuna est quantoq; liberior atq; beatior tanto comodior. Nocte in signis nocturnis occidentalis loco aduerso infortunij vicem patitur magisq; si partem cum his incomodis & circuli loco aduerso teneat quale est octauum sextum duodecimum. Hec tamen stella quia fortune impensiorum est infortunio tardus atq; minus assentit.

¶ Cū aūt ōis rerū generationis pater existit vniuersalis ☉ & ipse qdem mūdi fortuna est: interdū tā calore interdū frigore inimico adeo īfortunijs accedit vt & animantiū & germinū per plīma loca interitus atq; detrimēti causa existat. Est ergo fortunat' trigono & exagono: īfortuniū vo ɔiunctione & oppositiōe tetragono inter vtrūq; stellarū etenim cū ☉ ɔiūctio locis quorū talē circulū pmeat simul est. Oppositio vo qbus longissime recedit. Tetragonus locis que in parte anni contingit in

parte longe relinquit. Mediis vero trigonū ⁊ exagonū cum qm̄ die est de signis diurnis atq₃ in aliq̄ dignitate sua apprime beatus probatur: cōtrario contrarius: ⁊ fortuna maior ꝙ infortunium.

¶ Sed ⁊ ♀ ꝙ ꝙ temperatus humor temperatam reddens nec noctis accomodat: nocte in signis nocturnis atq₃ in dignitatibus suis fortuna manifesta de quibus quantum defuerit tantum fortuna minuitur vt contrariis affecta etiā infortunii partem recedat: magisq₃ in aduersis circuli locis cuius ad fortunam voluptates ⁊ prolem ꝙ ad infortunia ducatur promptior.

¶ ☿ vero prout diuersitatis capax est facile in vtramq₃ partem conuertitur. ☽ quoq₃ vt pro ☉ mutatiōe fortunata nocturnūq₃ lumen est: nocte in signis nocturnis in aliqua dignitate sua manifeste fortune est: ꝯtrario ꝯtra. Estq₃ ⁊ hec fortune magis assentanea. He igitur stellarum habitudines: locorumq₃ accidentia inter vtramq₃ fortunam: augent: mutant: minuunt in his accedit quantum ⁊ permixtio stellaruz adiicit cuiꝰ alie mag] alie minꝰ capaces. ¶ Nā ♄ vt nature grosse motꝰ piger est aliquid boni maliue ducit: in natali autem reruz primordiis rem i perpetuū firmat: vt licet postea alie misceať paꝝ mutet. ♃ quoq₃ qm̄ motu piger a primordiali ducatu suo dū nubi fortis fuerit nō facile: deinde ꝑmixtionē aliquā mouet. ♂ vero nō adeo rigidus quāto celerior tanto eiusq₃ vires faciliꝰ admittat. ☉ aūt vt tēpoꝝ alterationes ducatuz gerat q̄bus alterādis stellaꝝ ꝑmixtiones accedūt receptus eaꝝ vires iferiori mūdo trāsfert. ♀ aūt vt celerior est vel magis passiua vel multo faciliꝰ permixtis q̄buslibet ꝯcedit. Nam ☿ vt cōem ⁊ q̄libet ꝑtez flectit. ☽ deniq₃ vt quottidiani reꝝ vsus vicē gerebat ꝙ maxime diuersitatis opus erat: ideoq₃ vt citiꝰ oium respectus ⁊ ꝯiunctiōes excipit ita oiuz affectibus faciliꝰ inficit. Itaq₃ infortunia licet iterdū beniuoloꝝ vicem gerant nō tamē fortunate dicunt. Hoc enim ifortunii fortunam prorsus nec ipsius imunem vel sine multo labore adipisci vel sine multa animi vexatiōe tenere quisꝙ potest vt plerūq₃ eorum fortuna etiam infortunii fiat occasio. Sic fortunate licet iterduz ledant non tamen infortunia dicantur. Hoc enim earum infortunium vel adeo graue est vel melioris specie ad tantum vt ipsuz quoq₃ plerūq₃ optatus finis excipiat Draconis caput quoniā ab eo ☽ ascendit ⁊ ipsum fortunatis accedit cauda infortuniis a qua descendit: vtrūq₃ tamē vtrisq₃ variis de causis permisceť quas vt de ceteris draconibꝰ insequentibus exequemur.

Nunc itaq; stellarum naturas eorumq; commutationes tractare conuenit. Sciendum enim q stellarum corpora nequaq; in seipsis quidem calida frigida vel humida sunt: sed earum nature prout ipsorum ducatu apparet ascribitur. Constat itaq; naturam singularum stellarum in geminis elementis: quorum alterum stabile et immotum nisi quantum virtus eius inter augmenta et decrementa pro diuersis accidentibus variatur. Alterum vero diuersis actionibus mobile vt saturnus quidem quantum ex ducatu eius compertum est intemperate fridus intemperatum vero frigus siccum est. Sic itaq; dicimus saturni naturam frigidam siccam. In hac ergo natura frigus quidem vt actiuum immobile nisi quantum interdum augetur vel minuitur. Siccitas vero interdum commutat vt. n. elementum passiuum est leuiter adeo variat vt plerumq; in aliam qualitatem transferat.

Quotiens enim saturnus a medio absidis sue circulo ascendit in frigore sicco viget sicq; in signis quadrantibus circuli frigidis siccis que cum omnia conueniunt in vtraq; natura sua firmus est. Nam in calidis siccis frigus quidem minuitur siccitas iuuatur. Descendente autem vt diximus atq; in signis humidis siccitas minuitur: hic si pariter et in quadrante humido atq; in termino humide stelle simulq; a sole in orizonte humido fuerit hic si inquam simul omnia conueniant adeo siccitatem deficere necesse est vt humore succedente natura saturni frigida humida reperiatur. Uiget igitur in frigore humido quandiu a medio absidis sue descendit. Qui si pariter que dicta sunt conueniunt in humore superat qui est ad oppositum absidis frigus eius debilitatur et humor minuitur: hic si pariter in quadrante calido sicco terminoq; stelle calide sicce fuerit in ipsa hora consumpto humore siccitas recuperatur vt natura eius frigida et sicca relinquatur.

Similiter mars cum pro effectu suo intemperate calidus inueniatur: nec vero calor intemperatus nisi siccus natura eius calida et sicca iudicatur. In qua natura calorum quidem vt elementum agens in motus nisi quantum inter augmentum et detrimentum non variatur. Siccitas vero vt in saturno est interdum commutatur: vt enim calida loca saturni frigus imminuerit. Sic martis calorem frigida. Siccitatem vtriusq; sicca iuuant humida minuunt et com

mutant. ¶ Jouis autez natura ex calido temperato locis cognatis iuuatur contrarijs inter vtrunqȝ comparationis terminum variat tamen calore immutato. ¶ Sol quoqȝ naturaliter calidus siccus qui duz in circulo suo ascē dit calor sicco preualet quādiu descendit calor humido quo vbi loca humida accedunt humori addunt. Sicqȝ in parte contraria: naz de calidis ꝛ frigidis alter a calido alter a sicco fauent. ¶ Ueneris etiam naturam calidaz humidam que de iouis natura dicta sunt consequentur.

¶ Mercurij vero natura q̄ diu in circulo suo ascendit mixtum sicca paruz frigida: descendē te humida cum modico frigore: sicqȝ omniuz quatuor qualitatum capax facile ad quaslibet permixtiones variatur. ¶ Luna autem vt in circuitu suo est. 4. solaris circuitus tēpora quadam mutatione renouat quoz in primo lunationis quadrante vernalis nature est: si interim ex centri circulo suo ascendit calor humori preualet si descendit cō uerso. In secundo quadrā te cum ascendit estiue nature calorez siccitas effrenat. Cum descendit temperatum reddit. In tertio ascendente siccitas frigori descendente frigus siccitati preualet. In quarto demum ascendens frigus descendens humorem prefert. ¶ His accedit quantum vt de ceteris dictum est locorꝫ qualitates adijciunt. Preterea superiorum trium stellarum natura ex quo orientales fiunt vsqȝ ad primam stationem sicca aqua vsqȝ quo adustionem intrent frigida. Inferiorum duarū ex quo retrogradando orientales fiunt vsqȝ ad directionem natura humida. Indeqȝ vsqȝ ad coniunctionez solis calida. Aqua ex quo semel occidentales fiunt vsqȝ ad retrogradationem sicca. Undeqȝ ad coniunctionem solis frigida. Capitis autem natura calida. Caude natura frigida.

¶ De mutatione stellarū ꝛ natura effectuqȝ in temporum motus. Cap. 8

Onsequens est vt inter stellas quaruz natura exposita est sexus quoqȝ discretio fiat. Cum enim quicquid in hoc mundo gignitur primo sexuuz coitu conceptum deinde in natura conformatuz maturo tādem partu in lucem prodeat. Cūqȝ mundi huius generationum stellarum corpora primordiales cause existant: ꝛ inter ipsas stellas sexus discretionem fieri conueniebat. Cum autez in sexus proprietate masculus quidez natura calida sicca foret virtus actiua: feminee vero natura frigida humida virtus passiua quoruz coitus: idest alterius actio cum alterius compassione genitura temperiem misceret stellas nature calidas virtutis actiue masculas: humidas vero atqȝ virtutis passiue femineas fore iudicium tribuit. Sic igitur sol mars iupiter masculi sunt. Saturnus

cum sit frigidus siccus. Frigus autem elementum actiuum atq3 siccitas de genere caloris ꝛ tempore in masculi partez concessit quicquid caloris expers est ad masculos ducit natura imbecilles modice virilitatis quales sunt mares infrigidati desides ignaui steriles ac veneris impotentes. Mercurium etiam abundans in eo siccitas de genere caloris masculis annumerant ꝙ quoniam tanta siccitas aliena caloris acutum reddit ad masculos ducit ingenij perspicacis alie prudentie neglectos veneris modice strenuitatis. Hec itaq3 siccitas quoniam elementum passiuum est leuiter ipse inter vtraq3 sexum alternatur. Unde venus ꝛ luna femine relinquũtur. Caput quoq3 ad masculos cauda ad feminas spectat. Hec itaq3 discretio licet naturaliter quidem huiusmodi sit contingit tamen diuersis occasiõibus vt de natura dictũ est inter stellas ꝛ sexuum alternatio. Orientales etenim masculi fingeruntoc cidentales femine leuitatis sunt sicq3 circuli quadrãtes ab ortu vsq3 ad summum atq3 ab occasu ad imum masculi reliqui finis vicem sustinent. his accedit quantum ꝛ signorum atq3 domiciliorum circuli inter vtrunq3 sexum adijcit. ¶ De diurnis ꝛ nocturnis. Cap. 9.

Estat sic vt inter diurnas ac nocturnas stellas discernamus ꝙ enim aliarum natura die aliarum noctis nature aptior inuenitur id ipsum huiusmodi discretionem exigebat. Sic ergo saturnus quoniam vt dictum est natura eius die temperatur diurnus est. ¶ Jupiter quoq3 prout natura eius diurna est. ¶ Mars autem cuius natura nocte mitigatur nocturnus. ¶ Sol quoq3 vt lumen diurnum diurnus. ¶ Uenus autem prout natura eius nocturna est ꝛ ipsa est. Unde est ꝙ quando est occidentalis quoniã ea pars nocturnee atq3 feminee nature impensior est fortuna reperitur. Nam orientalis atq3 die super terrã ꝛ in signis masculis minor. ¶ Mercurius autem quoniam die calidus siccitas cognata caloris improprie ducatu suo. Orientalis diurnus est occidentalis nocturnus: hic fortior ꝙ illic permixtis tamen stellis inter vtrũq3 genus concedens. ¶ Luna demum vt lumen nocturnum nocturna. ¶ Caput quoq3 diurnum cauda nocturna sicq3 draconum stellarum capita ꝛ cauda. Jtaq3 stelle dirune oriẽtales quidem fortiores sunt nocturnis contra nocturne qui quãq3 diurnus fortior tñ occidentalis: directus eñi occidentalis fit retrogradus orientalis.

¶ Quinti libri capitula. 18.

mei aliorumque. ¶ Decimum de terminis indorum. ¶ Undecimum de terminis caldeorum. ¶ Duodecimum decanis eorumque dominis iuxta persas babilones et egyptios. ¶ Tertiumdecimum decanis eorumque dominis iuxta indos. ¶ Quartumdecimum de novenis signorum iuxta indos. ¶ Quintumdecimum de duodenariis signorum singulorumque dominis. ¶ Sextumdecimum de gradibus masculis et feminis. ¶ Septimumdecimum de gradibus lucidis et obscuris rectis et obliquis. ¶ Decimumoctavum de puteis stellarum in signis necnon fortune addentibus.

¶ De stellarum dignitatibus. Cap. I.

Eptem stelle inter celum et terram medie cum per medium celi orbem continuo discursu mundum perpetuo ambientes omnis seculi previis motibus universos ducatus gerant ex illo orbe tanquam errario celestis potentie superna decreta varia infra circuitum collecta subiecto sibi mundo inferiorum eousque porrectis luminis sui radiis ministrare videntur. Quoniam igitur in transactis hucusque tribus post primum libris singulorum tam signorum .12. quam stellarum .7. suam secundum suum cuiusque naturam et virtutem propemodum executi sumus. Consequens videtur ut deinceps earum stellarum cum his signis nature et proprietatis communionem quandam in rerum effectu societatem insequamur. ¶ Stellarum inter signa principales dignitates .5. sunt circulo sex domicilium. principatus: terminus: trigonus: decanus: gaudium: duo vero singulis contraria casus et exitum: tertium omnium oppositum exilium. Post hoc diversi gradus inter utrumque boni malive affectum que non sine causa rationali oppinione aliqua. Unde indubitata nec et virtutis cognitione vetusta indago ita distribuit: longo namque tempore continuos stellarum per signa reditus summo studio prosecuta cum inter signa stellarum hec natura vigere virtutem augeri idque illic contra cum insignis integris cum determinatio graduum non vident collectione inter signa et stellas habita dignitate alias pro simili utroque distantia: alias pro utrorumque natura et virtute cognata: alias ob aliam atque aliam consensus aptitudinem distribuit. Idque ita nimirum quod cum omnes stelle in omni signo in rerum effectu inter generationes varias commixtiones vident inter ipsas commixtiones per diversa loca vario utrorumque affectu multam inequalitatem atque dissimilitudinem inveniebant.

¶ De stellarum domiciliis. Cap. 2.

Ignitatum itaque distributiones a domiciliis exordientes minus aptam quorundam sententiam in primis confutamus. Nemini quidem ambiguum saturni domicilia capricornum esse et aquarium: iovis sagittarium et pisces: martis arietem et scorpionem: veneris thaurum et libram: mercurii geminos et virginem: solis leonem: lune cancrum: sane vero non parua dissonantia. ¶ Sunt enim qui turpilogo quo-

dam stellarum circulorum qualitate atq3 nature proprietatibus abutentes asserāt singulas stellas singulis diebus nihil medio suo cuiusq3 cursu plus minusue vnq̄ isse quousq3 soli ꝛ lune alligate in huiusmodi cursu plus minusue vnq̄ isse. Cum sol.15.leonis gradum:luna.15.cancri obtinebat. Tuz singule sua domicilia iuxta ligaminis sui longitudinem occuparunt. Erat enim vt aiunt mercurij ligamen graduū.12.pūctorū3.30.ꝙ a loco solis per ordinem in.7.virginis gradibus incidebat. A loco lune contra ordinem in 24.geminorum. Ueneris autem graduū.47.punctorum.11.quidem a sole in libram a luna in taurum incidit. martis vero graduū.78.vnde ad arietem ꝛ scorpionem peruenit. Jouis graduum.120.vsq3 ad sagittarium ꝛ pisces porrectum. Saturni.136.vsq3 ad capricornu3 ꝛ aquarium hac itaq3 de causa domiciliorum huiusmodi partitionem asserit. Quibus ita facile obuiamus. Si enim hi ligaminum gradus stellaru3 rectitudinis gradus sunt contra est quidem superiorum stellarum rectitudinis gradus pauci sunt:ligaminum vero q̄ plures. Jtem si ligaminum gradus hi sunt quibus a sole transactus ipsas retrogradi ꝛ dirigi necesse est illud ꝙ esse posset. Est autem contra quidem ea curuus ꝙ multo tamen tot gradus retrograditur. Mars vero multo plus sicuti autem hi gradus sunt quantu3 stelle a sole recedunt erit superiorum omnium.180. Si vero earum rectitudinis non plus q̄ hec est eas a sole recedere necesse est. Nec igitur hec domiciliorum partitionē causam esse. Sunt autem ꝛ alij alias atq3 alias eque ineptas causas representēt quos longius prosequi ociosum esset.

¶ De stellarum domicilijs iuxta ptholomeum. Cap. 3.

His repudiatis q̄d huic partitiōi carmen ptholomeus tribuat exponendum est. Septem vt ait stellarum per signa.12.discurrentium ducatus omnes huiusmodi generationes ꝛ corruptiones cōsequitur Jnter quas ceteris vniuersalior lumen per vniuersum orbem virtus ꝛ effectus cōstat ex quibus luna terre vicina cursu citissima plurima alterationis maxime vero stellarum ducatus apparet cum nobis proxime fuerit signoru3 quoq3 proxima cancer ꝛ gemini. Sed gemini signum masculum in quo sol veris fine3 terminat:que duo id signum a natura lune separauerunt. Cancer autem signum femineū estatis initium humidum sicq3 luna stella feminea humida ad initia rerum ducens. Quatuor itaq3 de causis quoniam vt inter stellas luna citima sic cācer inter signa amboq3 humida ambo feminea pariter ad inicia rerum ducentia luna cancrum obtinuit. ¶ Sol autem quomodo ortu suo mundu3 calefacit anni vero tempus calidius estas est cum per cancrum ꝛ virginem sequens plurimum in leone vigeat:signo masculo calido sicco. Sol quoq3 stella mascula calida sicca cūq3 leo medium estatis vt sol stellarum medius: his decanis ꝛ sol leonem occupauit. Amplius quoniam sol quidem lumē diurnum : luna vero nocturne mensura coniunctione ꝛ oppositione rerum generationes mouent vitant sustentant:coniunctionis autem ꝛ oppositio-

nis eorum in his duobus signis effectus manifestior cancer lune leo soli cõcessit. Cum igitur hec duo signa estatem luminibus pro ducatu eorum ad generationes rerum et vite sustentationez concessit merito opposita eis hyemalia saturno contrarij affectus attributa sunt. sic itaq3 post lumina ad ultimam stellaz ex ultimis signis numero sumpto vel penultimo proximo iovi penultima. Sagittari9 et pisces ordinata sunt apta que in amica luminarium domiciliorũ figura post hec marti nec id inepte in adversa videlicet figura ad luminum domicilia: deinde veneris in exagono reliquo reliqua et quoniam ceteris bona contigerant luminibus vero singula ut partes mundi totum circulum per medium partiuntur: habet enim sol a principio leonis usq3 ad finem capricorni: luna a principio aquarij usq3 ad cancri finem in singulis medietatis sue signis dñis suis cõmunicans.

¶ Juxta hermetem post abidemon. Caplm. 4.

Einde hermetis sententie locus qui in libro suo ipsuz abidemõ indum antiquissimũ fore astrologie scriptorem inducens cum inquit signorum. 12. inter stellas. 7. partitionem idoneam exigat rem adhibito studio. 5. stellaz binas cuiusq3 figuras diversas iuenim9 ut qdẽ nũc oriẽtales nunc occidentales fiunt nunc retrograde nunc directe: luminuz vero singulas. Nec enim unq̃ sol orientalis fit nec occidentalis. unde quinq3 stellarum bina cuiusq3 domicilia fore binis ad apta intelleximus luminum vero ut figure simplicis erãt singula. Jdq3 ideo q2 in seipsis quedam ceteris stellis fortiora essent ut omne q2 simplici forma effectu est eadez natura subsistens diverse nec compage firmum est preter q2 apud veteres luna solis stella nũcupata est ex eo scilicet q2 cum ceterarum nulla alieno lumine egeat hic quantum lucet a sole mutuatur omni fere virtute eius ex eodẽ fonte derivata. Nec enim exinde quicq̃ effingitur si non forma nec forma comparet sine materia: estq3 materia forme necessitas. Forma vero materie ornatus. Sic ergo cum luna quidem tamq̃ materia solis sit. Sol vero tãq̃ forma lune causa erat ut iure luna solis stella vocaretur cum virtute sua viz solis consequens: hac itaq3 de causa tam domicilium lune contiguum eẽ q2 principatus eius statim post solarem et dies eius dicit illius cõtinuo sequi debuit: his ita premissis partitionem domiciliorum inter stellas ad nature aptitudinem distribuimus. Quicquid enim est cognata natura iuvatur: cõtraria leditur ut ignem aqua non creat sed destruit. aliter autem rebus nature sue congruis. Universis itaq3 totius mundi calor quoniam solis est. Hic autem calor in. 15. leonis gradu per universum orbem virtute plena atq3 integra vi sentiatur a leone et sole incipientes prout in natura sua singulariter et integra conveniebant: leonem soli dedimus. huic vero q2 lune domiciliuz contiguum erat sumpto initio a. 15. leonis gradu atq3 in utrãq3 partem singulis partibus. i. trigenis gradibus ad singulorum scilicet signorum quantitatem deductis hinc ad. 15. cancri illinc ad. 15. virginis gradum pervetum est. Alterutrum itaq3 lune obtinuit: his itaq3 distributis stellam cuius circu

lus lunari pximus erat amplectens. A lune domiciliis gemine hic inde partes vt ante deducto quoniam virginem & geminos designabant: ea mercurii domicilia dedicauimus. Postquam cum veneris circulus pximus esset a domiciliis mercurii gemine partes. Item vt ante producta libram & taurum veneri assignauerunt. Inde per circulorum ordinem producte partes arietem & scorpionem marti reliqua reliquis vt sese sequitur. Cuius partitionis firmamentum ꝙ domicilia saturni qui maximus mundi infortuniū ad rerum corruptionem ducit opposita sunt domiciliis luminum que summa mundi fortuna ad rerum generationes ducunt. Martis autē vt aliquātulum leuioris tetragona que figura oppositionis infortunio aliquantulum leuior esset. Jouis autem vt fortunati trigona que sūme amicitie figura erat. Ueneris exagona minoris amicitie: vt & illa a fortuna iouis descēdat. Quoniam vero mercurii corda fere. 19. graduū est ipse minor fortuna venere eius domicilia luminis domiciliis contigua sunt ad quantitatem partis fere. 12.

¶ Nonnulli vero contrarietate quadam stellarum domicilia distribuunt: vt quoniam lumina lucida sunt. Saturnus obscurus eorum domicilia opposita esse conueniat sic iouialia mercurialibus: quorum alter ad corporis opes: alter ad animi diuitias ducunt: que quidem opposita esse non ignoramus sic martia veneris: quorum ille ad bella iram & horrorem: hec ad voluptates iocos & mansuetudinē spectat: sic quoqꝫ ꝙꝙ diuersi diuersas reddunt causam ad idem tamen omnes demum concurrunt. Jllud accumulantes domiliorum opposita stellarum exitia atqꝫ ꝙ solis quidem in omnibus signis masculis: lune vero in omnibus femineis virtus viget per que forma simplici domicilia singula: ceteris vero bina pro figuris binis. Alterum in hoc ꝙ orientales & directe sunt: alterum in eo ꝙ occidentales & retrograde accōmodum. Saturnus capricorno retrogradandi: atqꝫ occidētales partis figere adeptus intemperatum frigus eius nature eius signi augente. Jn aquario directi motus atqꝫ orientalis temporis figure accommodi naturam eius signi natura temperante: sic iupiter meliori figure in sagittario deterior in piscibus: ita mars in scorpione aptior ꝙ ariete. Uenus autem directi motus & occidentalis partis figure in tauro adapta: sicqꝫ mercurius in virgine alterius in ceteris. Unde stellarum domiciliorum due procedunt partes a luminibus eorumqꝫ domiciliis sumpte que illa cum his vt stelle sunt cum luminibus archano quodam nexu ligant: Jd autem est vt a gradu solis vsqꝫ ad. 15. leonis graduum equalium in numero collecto: quantum luna de signo suo transiuit adiiciatur totumqꝫ a signo lune per gradus equales deducatur. Eadem hora a lune gradu vsqꝫ ad. 15. cancri gradum numero collecto quantum sol de signo suo transiuit adiiciatur totūqꝫ a signo solis per gradus equales deducatur: harum vtiqꝫ partium vtralibet in alterutrum cuiuscunqꝫ stelle domicilium incidunt: altera in alterum incidere necesse est ꝙ in alterutrum eorum que lumina occuparunt altera in alterum incidet.

¶ De stellarum principatu iuxta ceteros astrologos. Cap. 5.

Einceps eam stellarum dignitatē quā nos principatū vocamus siue regnū alij siue ptātē seu quo alio noie appellēt ꝓsequi ordo postulat. Nulli qppe queadmodū de domicilijs diximus ambiguū. s. ꝙ ꝑncipatus solis sit in. 19. arietis gradu: lune in tertio tauri: iouis in. 15. cancri mercurij in. 15. v̄ginis: saturni in. 21. libre martis in. 28. capricorni: veneris in. 27. pisciū: capitis in. 3. geminorum: caude in. 3. sagittarij. Casus aūt cuiusqꝫ in opposito gradu oppositi signi. Cause v̄o apud diuersos dissone ꝙ vel hec signa vl' hos de signis gradus ceteris ꝑtulerit. Naz Ptholomeus de signis conatus ⁊ gradus ꝑterit: nec de signis idoneā reddit cāz. Hermes aūt vterqꝫ post abidemō ad purū examinat. Nos igit vtriusqꝫ doctrinā in mediū adducemus falsa quorundā opinionū inter initia ꝯfutata. Sunt enim pluriqꝫ hoium adeo impudētis amētie: vt anteꝙ rerū disciplinam habeāt earū doctrinā tradere incipiāt: qui oum vaniloqs audiētiaz tenet: necessario errore coacti in quaslibet opiniōes iustitiam ꝯsolantes: ⁊ ipsi deducūtur: ⁊ stultum auditorē secum inducūt. Ex hoc hoium genere qdaz astrologiam profitētes in subtilissimis rerum causis frustra fatigati omisso tāto labore ad primordialē cām simplex imperitie solatiū, tandem ꝯfugerūt. Aiunt itaqꝫ stellis principatuū eos eē gradus in quibus in prima celi ac syderum creatiōe stellas. ⁊ ꝯditor oium deus primū locauerit. Cum enim eas corpora aliqua primū occupare loca necesse foret. Elegit auctor que natura cognatione proxima erāt. Unde motu suo progressas multis postea seculis nō plus vel minus ꝙ mediū earum luminum inest quousqꝫ luminibus alligate pro ligaminum quātitate domicilia sortirētur. Quaz opinionē quia partius alibi depssimus hic expeditius trāsire poterimus ¶ Ait ergo si factor oium deus: cui seculorum oium infinitas momētuz est. Primo septez stellas in ꝑncipatibus suis locatas: oēs eodem mō atqꝫ motu sese hēre voluit: deinde trāsactis aliquot seculis tanꝙ penitens iam volūtatis ꝑme eas relicto munere ꝑmo pariter alterari maluit q ꝯsequitur: an eius ꝙ deinde facturus eēt impotēs erat: aut qd nature aptius primū nesciebat. Cur aūt si luminib⁹ cetere vt asseris alligate in retrogradu iter agent nō silr vt lumina ipsis alligata retrogradātur. Si enim ideo luminibus alligate sunt: qꝛ motu variātur: qd ergo est quare lumina nō eodem semp motu ferunt. Quid ergo primū in ꝑncipatibus suis locatas asserit: ꝯtra omnes idos persas caldeos ⁊ grecos astrologos est: q oēs aliū oium stellarum motus a capite ♈ inchoātes cum omni cuiusqꝫ diuersitate a primordio hucusqꝫ circūducent.

¶ De stellarum principatu iuxta Ptholomeum. Cap. 6.

Einde Ptholomeum sententia leuiter transacta ad sequentia transibimus: quoniam inuenimus inqt ☉ ab ♈ descendere atqꝫ diem augere: cōtra vero in ♎ principatum eius in altero casum intelleximus. ♄ vero natura cum ☉ natura ꝯtraria existat: contra ☉ in ♎ principatum eius in opposito casum esse ꝑcepimus

☽ vero principatus in ♉ quoniam causa ☉ in ♈ existente recedit primuz in ♉ lucem incipit casus in opposito. ♃ autem in ♋ cuius sunt venti temperati quos in ♋ plurimum agit. ♂ in ♑ signo australi quodq; in opposito ♃ esset. ♀ in ♓ a quo humor vernalis: ⁊ ☿ in ♍ a quo siccitatis initium. Atq; ipse in natura sua temperate siccus erat: in oppositis vero singulorum casus.

¶ Juxta hermetem post abidemon. Cap. 7.

Nunc hermetem vt consueuimus inducemus nullū verbum sermonis eius mutantes. Res inquit omnes quibus aliquod initium est in primordio quidē accedūt ꝙ ⁊ crescunt medio statu vigent in fine decrescunt ⁊ recedunt: in omni tam animatium specie constans est. Sic omnis stella in principio signi accedit ⁊ cōfortat in medio viget in fine diminuta recedit: sic cum primum oriētalis fuerit: primūq; directe sic medio atq; fine. Sūt ergo generalr stellarū vires in medijs signis. Est aūt alibi descriptum ꝙ ♈ ♋ ♎ ♑ prout circuli quadrantem anniq; temporum principia sunt precipue primatum inter signa sortiuntur: vnde superiarum stellaꝝ principatus ab eis incepimus: quoniam ♈ ⁊ ♋ in parte accessus ⁊ augmēti atq; altitudinis ☉ extitcrunt. ♎ vero ⁊ ♑ in parte recessus ⁊ decrementi atq; recessus ☉ in ♈ ⁊ ♋ fortunatarum principatus intelleximus: in ♎ ⁊ ♑ infortuniorum: nec enim duarum in vno signo principatus: vt nec vnuz signum duarum domicilium. ¶ Quoniā vero ☉ ab ♈ incipiens atq; ascēdens incremētum diei prefert in ipso principatum ☉ dedicauimus vim validissimam in medio notātes id est gradu. 15. Sed qm̄ omnis ☽ virtus solari cōtinua est: ☽ principatum in ♉ ꝙ ♈ sequebat ordinauimus. Cuz aūt luci tenebras cōtrarias ☉q; lucem ♄ tenebras viderem⁹: a solaris principatu opposito vt priore duorū ♄ inchoauimus vi maxima in medio notata. Relinquitur ♑ ♂ secūdo infortunio: ♋ ♃ qui prius lumina proxima fortuna erat plena virtute in medijs. ¶ Deinde sunt inferioꝝ pncipatus: quoniam enim ♀. 47. gradibus a ☉ recedit. Eratq; ♓ signum humori impensus vt ♀ humidiorē ipm genus preelegit potius in trigono q̄ ♄ vi maxima in. 15. eius gradu: vt ☿ in ♍. 15. vtus solidissima tanq; de ♉ trigono. Cum eni a ☉. 27. gradibus recedat. ♉ aūt ☽ preoccuparit. ☿ ♍ autumnalis nature sibi cognate obtinuit. Queadmodum enim ipse nimiū a ☉ recedit: sic ♍ ♈ magisq; ♉ cognatur: causa ex hoc ꝙ dies eoꝝ q̄ ortus per circulum rectum equales deinde ꝙ vbi ♄ contra ☉ pro ducatu contrarie positus est. Sic ☿ contra ♀ locari debuit: quorum hoc ad seria intendit illa ad ludibria. ¶ Ad hunc modum inuentis principatuum signis: deinceps gradus ipsos determinare conuenit. Conuertimur igit quo cōsueuimus vnde omnium celi partitionum series aptissime orditur. Id autem a ☉ est a medio die a medio celi a linea equabili ab ♈ principio. ☉ enim mūdi lux ⁊ calor dies est in cuius medio ☉ vis itegra huius ab ♈ capite ☉ ascēdens icremētum prefert. Signoꝝ aūt ortus cum toti mundo varietur in medio celi per

totum mundum idem est qui equabilis lumine. Sic ergo cum ⁊ stellarum
principatuum gradus vniuerso mundo idem sunt apte in his ordinandis
a recto circulo atq; celi medio inchoamus. Scimus enim ꝙ in recto circulo
exquo primum ♈ punctum meridianã lineam attigerit: primum ♋ pun
ctum ab orizonte emergit. Unde memor antiquitas nascentis mundi oriẽs
♋ extitisse tradit: de quo nullus aptior geniture primordio: ꝙ̃ is ipse gra/
dus in quo plena ⁊ integra ♃ virtute viget. Quoniam ergo quãdocunq;
in circulo recto is gradus id est. 15. ♋ primo ab orizonte emergit. 18. ♈ p
mediam transit in. 19. ♈ gradũ ☉ principatum firmauimus cuius in me/
dio celi medio die vis integra. Scimus autẽ in celo nihil sine iudicio ⁊ cõ
silio decretum. Hoc itaq; iudicium ⁊ consiliũ cum ♃ in medio mũdi oriẽ
te locarit in ♈ per diametrum opponit quorum nature in inuicem vsq; ho
die repugnant. Est enim stellaris principatus officium melioris ducatus eiꝰ
signum certissimum. Cum ergo distantie inter eos necessarie gradus certos
determinare vellemus distantie stellarum a ☉ gradus sumpsimus que di/
stantia a stellis diuersarum affectionum causa est. Hanc autem. 12. graduũ
inuenimus infra quos omnis stella debilior eosq; gradus distantiam vo/
camus. Hos itaq; gradus cum ♂ loco adiceremus perductus est numerus
ad. 27. ♑. ♂ igitur in eo gradu principatum designauimus. Nam adiun/
gere maluimus ꝙ̃ detrahere. Detractus enim is numerus in. 4. eius signi
gradu locaret in loco videlicet remoto ⁊ debili: essetq; ita ad oppositionem
♃ applicans applicationem corrumpens. Quapropter ⁊ a ♃ separatũ ⁊
in cardine sibi apto locari potius erat. Cum autem ♀ principatus domici
lium mercurialium oppositum esset ⁊ inter ipsos ne aduersa figura conta/
minarentur distantie gradus adiecimus perductus est numerus ad. 28. ♓
Quoniam vero cum infortunium in paucioribus ꝙ fortunata est gradibꝰ
accedens ledit ♀ circa ♂: ♃ propinquiorem locantes vt ipsum potius be
arent ꝙ̃ ab ipso lederent principatum eius in. 27. ♓ gradu constituimus in
loco fortune eius apto. Si enim distantie gradus detracti essent in locũ ♂
nature sue contrarium incideret. ☿ autem incidit signum ⁊ domiciliũ prin
cipatus eius existeret iure. 15. eius gradũ ꝙ̃ fortissimus erat obtinuit apte
quidem amica figura ♃ ligatus proutq; fortunatus erat. Siquidem enim
aditum esset ad oppositionem ♀ appropinquaret. Si detractum in ; perfe
cto medij virtute nec ♃ necteretur. At vero cum ♄ principatus signum io
uiali tetragonum existere. Tetragonus autem dimidia oppositio dimidiũ
distantie id est. 6. gradus adiecimus: vnde principatũ eius in. 21. gradu ♒
terminauimus apto loco in cardine terre: q numerus si detractus esset ipm
a cardine deiecisset: essetq; ♃ damnans non ♃ ipsum beans ☽ vero prin/
cipatus cum in ♋ incidisset graduq; ipsum determinare vellemus in pri/
mis nouilunij visione diuersa: quoniam id interdum infra. 12. gradus ap/
ret nonnunꝙ̃ in. 13. sub equabili linea per ortum recti circuli ea visio depre/
henditur attamen principatum eius: a solari elongantes in ♉. 3. gradu su
dauimus que visio eiusdem quantitatis reperitur cum dimidia latitudine

sua australi. Si enim cum latitudine australi nouilunij visionē mutaremur principatus eius in fine ♈ consisteret. Prohibitum autem erat ne due stelle in vno signo principarentur: eratq; primum ♉ lune ducatus. Est autem a capite draconis ascensus lune vt in geminis altitudo ☉ Quapropter in geminos ꝑut nature cognatio exigebat: capitis principatus incidit: cuius ipsum gradum captantes id perspeximus: ꝙ omnis stella in media latitudine sua: quantum ad illud iter attinet in optimo statu est. Unde quoniam ☽ in media latitudine sua a capite per vnius signi quantitatem distat capitis principatum in tertio ♊ gradu stabiliuimus: caude in opposito vbi ꝑ omnia capiti opposita est. Hec est itaq; stellarum principatum ordinatio cuius firmamentum ꝙ superiorum stellarum principatus cardines obtinent inferiores quoq; loca sibi apta quodq; fortunate aut infortunia sunt prout rerꝫ generatio est: primum a fortunatis mota: deinde corruptio īfortunij effectus consequitur. Sunt alij qui vt nos distantia stellarum a ☉ vtimur nouilunij visionem adhibent. Similiter. 12. gradus numerantes ꝙ illic ☽ rerum generationes innouet. ♀ autē ideo minus vno ꝙ̄ ♂ gradu locant: quia ⁊ anteꝙ̄ ♂ apparet ⁊ corpus eius corpore ♂ vno ꝙ̄ ♂.

¶ De stellarum terminorum modis ⁊ diuersitate. Cap. 8.

His habitis terminorum diuersitas distinguēda est quam quinq; partitam īuenimus. Alij nāq; sunt egyptiorum termini. alij caldeorū. alij pthołomei. alij aristotue. alij indorum: quorum si certa ratio haberetur nec ipsi quid incerti essent: preter ꝙ longeui experimenta studij distribuerunt. Inter ea vero que experimentū quod sepissime rectum inuenitur id iure obtinet. Qua de causa inter omnes diuersarum fere nationum astrologos frequentioris vsus egyptiorum termini reperiuntur: qui hi soli maiores stellarum annos integre numerent: signorumq; fine infortunia excipiant principio maxime fortunatas: primum itaq; differentia prenotata singulos deinde ordinabimus. Aristotua quidē signorum terminos inter septem stellas partitur rationem adhibens nullaꝫ inter signa stellis dignitatem esse debere cū lumina prorsus īmunia fore cōueniat. Ceteri vero omnes eos terminos inter quinq; tm̄ stellas distribuūt: eo ꝙ stellis omnibus per domicilia sua cōmunicent lumina excipiētes. Alij siquidem asserunt vtrunq; lumen in sua circuli medietate in singulis signis dominis suis cōmunicare. Alij ☉ in omnibus signis masculis. ☽ in omnibus signis femineis cum dn̄is suis partem habere: vtrunq; ratum. Quapropter his contenta luminibus terminis supersederunt: que ratio egyptijs sufficiens visa est. Nam alij quidam alias ⁊ alias accumulantes aiunt: vel ideo luminis proprijs carere terminis. Quod cum inter quinq; stellas omnis nature diuersitas expensa fuerit. De ipsis enim est calida sicca: frigida sicca: vt ♂ ⁊ ♄. de eisdem calida ⁊ humida vt ♃. frigida ♀. promiscuus ☿. Qm̄ itaq; ☉ marcie nature. ☽ venerie terminis eorum vt suis contenta remanserunt equa virtute ꝑ eos terminos ipsorum eorum dominis. Quanꝙ̄

ergo diuerse sint rationes in re tamen omnium preter aristotuam cõsensus lumina terminis prohibuit. Tam et si alia quedam in ea re generaliter cõuenientium specialis sit discordia quod nulli eorum aliis nec in stellarum ordine nec terminorum quantitate concordant preter quod plures eorum signorum fines infortuniis tribuunt a fortunatis maxime inchoantes quod harum quidem initium illarum vero finem rerum intelligant. Inter que signorum nihilominus principia et fines discurrunt: quos quoniam vt dictum est egyptii per terminos suos maioris stellarum aliquarum numeri obseruatione precedũt iure inter ceteros obtinuerunt. Quãquam ptholomeus inter egyptiorum et caldeorum terminos conferens qui sibi rectissimi visi fuerint se inuenisse refert in vetustissimo volumine quodam magno temporis impendio partim distracto et interrupto: partim de asso et ex eo plurimum annosa caligine obcecato: cuius auctoris nomen cum diu lateque scitatus rescire nequiret: ne vage auctoritatis incomodum incurrent illos obmittens imitatiõe suos edidit: nec tñ vel hi vel alii neque vel ante vel post ptholomeũ egyptiorum terminis aut frequẽtioris vsus: aut grauioris auctoritate inueniunt. Quos propter hoc primũ ordinabimus: deinde ceteros nõ quod necessarios habeamus: sed ne illorum nescii hos preferre videamur: si prius caldeorum terminos excusauerimus indorum principiis tantum designatis.

¶ De terminis egyptiorum. Caplm. 9.

Quemadmodum Ptolomeus et preter eum quamplures veteris auctoritatis viri antiquis seculi hystorias memoriter retractantes narrant ab vniuersali diluuio quod vniuersam terram operiẽs oĩ fere prioris seculi memoria deleta paucas admodũ animas supstites reliqt ex oĩbus mũdi nationibus in caldea primũ syderei motus atque virtutis cõcepto studio sapiẽtia nata: deinde successu tẽporis adolescẽs paulatim in orbẽ deriuata est. Narrãt quippe trãsacto diluuio quã primum vndis ad priores alueos reuersis arida patuit Noue cum filiis supstite cum ex armenia temperatiores auras sequeret vsque qua postea babilonia surrexit puenisse: deinde renascẽte mũdo nepotes eius ad hoc medio vndique versum: penes tygrim vsque kastarum ab eufrate vsque kufan tpis successu diffusos. Inter quos primũ vt aiunt vnus ex filiis suis Sem a vita memoria instructus: seu diuino proprii ingenii dono illustratus sydereos cursus sequens effectus mirari cepit. A quo sequentis etatis studium intantum vsque accreuit quoad ex omni celo tam signifero circulo partium quam stellarũ infra discurrentium: primo sua cuiusque virtute formata: deinde cõmunione quadam permiscentes vt ceteras stellarum dignitates ita terminos a generationis inicio sumpta per annorum reuolutiones stellarum effectus continuo metientes deprehenderunt: a quibus crescẽte humano genere cetere postea mundi nationes eam sapiam mutuate adhibito studio pro ingenii facultate nõnihil emendarunt et plurimũ adauxerũt. Inter quas egyptiis nec aure subtilitas nõ parum accomodauit. Erant ergo caldeorum termini ea rõne

ordinati ut per singulos trigonos singulis modis deducerent. Quos cum Ptholomeus in tetrastin suo quem arabes a tarba vocant eis modis ordinauerit subiungit: non tamen ex autentico precessorum aliquo sumptos. Quamobrem et nos supersedendum eis duximus.

¶ De terminis indorum. Cap. 10.

Indi vero primi seculi partes siue ita primum habuerint: siue caldeorum inuentione postea recuperantur prout rectius eis visum est: stellarum terminos aliter ordinantes omnia masculina signa vno modo: omnia femina vno alio partiuntur: a masculis a ♂: in femineis a ♀ inchoantes: mascula in ♀: feminea in ♂ finientes. Sunt itaque de ♈ ♂ gradus. 5. ♄. 4. ♃. 8. ☿. 5. ♀. 7. de ♉ duo ♀ gradus. 5. ☿. 5. ♃. 8. ♄. 5. ♂. 5. Ut igitur ♈ diuisus est sic omnia mascula: vt ♉ sic omnia feminea eodemque ordine diuiduntur.

¶ De terminis caldeorum. Cap. xi.

Deinde trigonorum dominos ordinauimus. Cum enim 12. signa quatuor naturas representent per tria interualla deductas terna eiusdem nature necesse erat. Uel sicut signifer tres limites terminabat circuli videlicet ♈ ♋ et ♑ sic inter eos et infra trigonum diuiduntur. Cuius et alie rationes in secundo libro exposite sunt. Ex hac itaque nature cognatione stellarum dignitati aliquid accrescere consequens erat. Dicimus ergo trigonis masculis diurnis stelle mascule femineis et nocturnis feminee et nocturne que maioris in ea cognatione testimonii atque aptioris: haizen haubaliet in primis locis: ergo ignei trigoni dominorum die primus ☉: secundus ♃: nocte conuerso particeps nocte dieque ♄. Terrei trigoni die primus ♀: secundus ☽: nocte conuerso vtrunque particeps ♂: ☿ quoque tantum in ♍. Aerei trigoni die primus ♄: deinde ☿: nocte econuerso particeps vtrunque ♃. Aquatici trigoni dominorum die primus ♀: secundus ♂. nocte ♂: ♀ precedit: ☽ vtrumque participe.

¶ De decanis eorumque dominis iuxta persas babilones et egyptios. Cap. 12.

Sequuntur decani quos arabes in lingua sua facies vocant: quos eorumque dominos primum prout perse caldei et egyptii vtuntur ordinabimus: deinde quid indica sententia diuersitatis afferat exponemus. Sunt enim omnia signa trinis affectionibus diuisa: singule partes denorum graduum. Ut ergo stelle ipsa signa equis quantitatibus discreta per circulorum ordinem partiuntur: ita et equas signorum partes eodem ordine prosequi debuerunt: igitur ab ♈ incipientibus primum decanum signi dominus. ♂ occupat sequentem sequentis circuli stella ☉ tertium tertii ♀: secundi signi primum ☿: quarti scilicet circuli proximum sequentis. Secundum ☽: tertium ♄: atque ad hunc modum per ordinem.

¶ De decanis eorumque dominis iuxta indos. Cap. 13.

Iam indis aliter visum est qui licet eandem partitionem faciant non tamen eundem ordinem in distributione sequuntur: tripartito siquidem omni signo secundam .5. domino: tertiam .9. per ordinem signorum trigoni. Ut ♈ primam ♂: secundam ☉: tertiam ♃ atque in hunc modum. Idque ita recte facere putant ut trinorum per trigonos signorum domini trinis signorum partitionibus per ordinem imperent prior tamen distributio plurium usuum celebrata obtinuit.

¶ De nouenarijs signorum. Cap. 14.

His ad hunc modum ordinatis: deinde secundarie quedam stellarum per circulum opes exponende: vel quibus prime sunt nouene quas in recipientes noubhariat vocarunt. Qui post trimembrem signorum diuisionem quam in trigoni dominos distribuunt singula statim signa nouies secantes singulas partes trinis gradibus et triente: ex punctis .20. metiuntur. Quas sectiones ideo recte facere videntur: quoniam ab omni signo in nono eadem natura reperitur: distribuentes eas inter stellas signorum ordine. Ut de ♈ prima ♂: secunda ♀: tertia ☿ sicque per ordinem quo ad nonam noni dominus ♃ obtineat. ♉ vero primam ♄: secundam ♃: tertiam ♂: quartam ☉ atque deinceps in hunc modum: cuius dominij prompta huiusmodi inuentio est. Ex omni siquidem trigono tropici signi per singula eius trigoni primas nouenas sortitur: secundas sequentis dominus sic deinceps per ordinem. Ut ignei trigoni ♂: terrei ♄: aerei ♀: aquatici ☽. Nonnulli vero nouenas has per ordines circulorum distribuunt singula signa ab eorum dominis inchoantes. Ut de ♈ primam ♂: secundam ☉. de ♉ primam ♀: secundam ☿: tertiam ☽: quartam ♄: atque in hunc modum prior tamen obtinuit.

¶ De duodenarijs signorum. Cap. 15.

Post hoc et duodenarie signorum tractande: dominique singulorum graduum inueniendi. Ut enim circulus ipse per .12. spacia diuisus erat: sic ipsa spacia singula totidem equis partibus subdiuidi conueniebat Intellecto singula signa omnium habere cognationem. Metiuntur itaque singulas partes gradus bini et dimidius id est puncta: 150. singularum primas ipsorum nec sequentes sequenti non per ordinem: cuius artificij huiusmodi prompta est inuentio. Collectio enim quantum interest a principio signorum usque ad ipsum gradum: cuius duodenarium querimus duodecies sumetur. Tota ergo summa ab ipsius signi principio per singula signa trigenis gradibus deducta ubi steterit in eo signo illius gradus duodenaria reperitur. ¶ Hermes autem eiusque sequaces primi singulorum graduum naturas ita distribuebant ut primus cuiusque gradus ipsius signi naturam traheret: secundus secundi: tertius tertij sicque per ordinem. Ut duodeci-

mo in .12. terminato. 13. itē ab ipso incipiat deinceps. Quo artificio Hermes in libris suis de diversis tam nati q̄ questionū negocijs: plurima tradit negocia singulis gradibus cognatorum signorum dominos prestituens. Nec vero putandum q̄ que signorum eedem sint stellarū duodenarie. Nam stella quelibet in quocunqꝫ signo fuerit eius gradibus duodecies acceptis tota summa a signi principio deducta stellarum duodenariam designat.

¶ De gradibus masculinis ꝛ femininis. Cap. 16.

Vecum ita fiat ꝛ iter ipsos gradus masculos ꝛ feminas esse consequens est preponemus itaqꝫ diversorum sententias: deinde eos qui frequentioris vsus sunt ordinabimus: firmus tamen vt omnia conuenerint. Nam discretionis huiusmodi ea nimirum vtilitas est q̄ cū vel in natali masculorum vel questiōe de masculis proposita. Si stelle mascule in signis ꝛ gradibus masculis conuenerint ducatū firmant sicqꝫ in parte altera. Ueterum igitur alij quidam de signis masculis primos .12. dimidium masculos ponunt: deinde totidē in reliquos feminas. De signis vo femineis ꝯtra p̄mos .12. ꝛ dimidiū feminas totidez sequētes masculos. Alij vero per duodenarios sexū discernunt primos de signis masculis masculos iudicantes: primos de feminis feminas. alternatim deinde per ordinem vsqꝫ in finem. Nunc eos qui restant ordinabimus si prius ꝛ aliam graduum discretionem exposuerimus vt ꝛ illos post illos post hos continuati ordinemus.

¶ De gradibus lucidis ꝛ obscuris. Cap. 17.

Tam eadem causa iter eosdē criculi ḡdus: alij quoqꝫ lucidi iudicant: alij obscuri: alij vero medij quadam conditione vmbrosi: alij vacui. quorum ea quidē vtilitas q̄ lucidi quippe dignitati rerum accedunt obscuri contra medij inter vtrūqꝫ.

¶ De puteis stellarum. Cap. 18.

Postremo sunt varij per diuersa signa gradus inter adminicula stellarū ꝛ obstacula versantes quorum qui obstant arabica lingua putei stellarum vocātur quos nos precipitia dicere solemus. Qui vero fauēt addentes fortune ex re nomen traxerunt. Precipitia quidē eiusmodi officij sunt vt quamlibet stellam tulerint vim eiꝰ iminuant. Itaqꝫ fortunatis quidez semper periculosa sunt. infortunijs nūq̄ salubria dum scꝫ noxiam eorum vim iminuāt. Quorum veritas cū apud plerosqꝫ incerta sit nos omissis diuersoꝝ opinionibꝰ que perse ꝛ egyptij tradunt ordinabimus dum scꝫ fortune addentium rōne exposita vtrosqꝫ continuo disponamus. Graduū nāqꝫ fortune addentium eam vetustas rōnez experta est vt cum stelle pro locorū cōmoditate ad fortunā duxerūt. si vel ☽ vel pars fortune hos gradus possiderit aut eoꝝ vllus orientis gradus extiterit nati fortune addunt. E quibus sunt quidam vt si stelle duces etiam

ad nati casuz inclinarint. Hi gradus hoc modo adhibiti postmodũ in sub/
liuionẽ recuperant. Sunt ergo de ♉ tres. 15. 28. 30. de ♌ duo. 3. 5 de ♍. 4.
7. de ♒. 4. 11. preter quos et alij per singula singa discreti in quibus nihilo
minus antiqua experientia conuenit: quotiens vel ipsi orientiũ gradus
existant aut die ☉: nocte ☽ gerũt in loco circuli accomodo. Nato sublimis
dignitatum gradus vt regna vel regnis proximos principatus promittũt
hec sunt stellarum per oẽz circulũ dignitates icõmoda adminicula obstacula
preter q singulis ex permixtione quoqz non nihil inter vtrũqz genus acce/
dit que suis in locis vt particulatim incidit exequemur. Nec tamẽ ignorare
nos quisq existimet preter hec indos alijs atqz alijs circuli partitionibus stel
larumqz dignitatibus vti suo quidez artificio aptis quas quoniam nostro
indicandi modo nec apte sunt necessarie si longius sequeremur dispẽdij ini/
tium castigatum opus intimaret.

Incipit liber sextus.

Rimum de nã stellarum. ¶ Se/
cundum queque forme
in singulis decanis oriuntur vt eodem de
ortu signorum per circulum rectũ. ¶ Ter
tium de respectu graduũ circuli. ¶ Quar
tum de signis amicis. ¶ Quintum de si/
gnis natura congruis atqz distãtia virtu/
te et via. ¶ Sextum de signis appositio/
ne et exagono conuenientibus tetragono.
¶ Septimum de signorum annis mensi/
bus diebus et horis. ¶ De significatoruz
ducatu sup diuersas terras. ¶ De signis
ad motum et quietem ducentibus. ¶ De
signis rationalibus. ¶ De signorum do/
minis in partitione temporis. ¶ De signis ad forme dignitatem ad largi/
tatem ducentibus ad coniunctionis complementum ad accipiendum et te/
nendum. ¶ De signis ad morbos eorumqz occasiones ducentibus. ¶ De
signis ad honestatem mulierum ducentibus. ¶ De signis ad honestatẽ du
centibus. ¶ De signis multe prolis pauce et sterilibus. ¶ De signis morbo/
rum sectorum acutis et iracundis. De signis ad votum qualitates ducenti/
bus. ¶ De signis ad dolum fraudem perfidiam ducentibus sollicitis etiam
et obscuris. ¶ De signis inter volatilia quadrupedia reptilia et aquatica di
scernentibus. ¶ De signorum plagis. ¶ De cardinibus circulis de quadrã
tibus de domicilijs. 12. omniumqz eorum ducatu et causa. ¶ De quadran/
tibus circuli corporalibus et spiritualibus. ¶ De commixtione nature car/
dinum. ¶ De quadrantibus et domiciliorum coloribus. ¶ De quadranti
bus ascendentibus et descendentibus longis et breuibus. ¶ De partitione
quaterne rerum. ¶ De quadrãtibus diei et horis. ¶ De dñis dierum et horarum.

Rimordio tractatus partim singulares nunc stellarum nunc signorum naturas partim cōmunes vtrorūq; affectus secuti sumus. Deinceps vniuersalis in hoc quidem signo in sequenti stellaruz ducatus insequimur ac primum occurrit vt formarum que per singulos signorum ducatus oriuntur ratione͞ exponamus. Uix enim in intellectu concepte ab omni sensu aliene sunt tam graui ammiratione homines in tantas opiniones agunt: vt vel maxima astrologoruz pars cum de ortu harum formarum legerent nec vsq; ad ducatus earuz peruenirent in eam opinionem ducti vt rem existimarent aut prorsus inefficace͞ aut forsan effectus ab homine intellectu alieni ꝙ ꝙ persarum astrologi hermes ꝛ ascalius. Jndorum quoq; sūmates in electoribus libris suis proprijs harum formarum qualitates atq; vires solerti indagine exquisitas relinquerunt ducatu quidem earum partim figere descriptione partim proprietatez partim etiam qualitatum expositione legentis ingenio atq; intellectu cōme͞dato partez autem vt altius remota erat vt nec quando scirent sic nec sciēdū tradiderint non quodaz artificio celeste potentia experiente. Quorum ducatus quoniam huius negocij non sunt alia differimus. Nec tamen existimādum eoruz qui huiusmodi rez scientiam adepti posteris relinquerunt eaz intentionem fuisse ꝙ aliquaz eiusmodi in celo esse intelligerent aut sic corporeum quid aut ita figuratū aut his qualitatibus īfectum quo ad eiusmodi forme in ea essentia per singulos signoruz gradus decanos super terre facie͞ orirentur. Ueruz vt singula circuli loca signorūq; singulos decanos varios rerum euentus consequi vtq; adeo quidem vt nonnulli signis ꝛ gradibus circuli rerum omnem ducatum negantes formas tum desuper ferri asserentur que cognatos rerum inferioris mundi figuras trahendo in varios casus agitent. Cum hec inquam viderent eiusmodi affectibus formas consentaneas per signorum dixerunt vt affiniore aliquo sermone distentis intellectuz dirigerent celiq; secreta ab vmbrato sermone ꝛ minus occultarent ꝛ sapienti ingenio pleno intellectu designarent sicq; iter eos ꝛ nominibus ꝛ descriptionibus varijs discernerunt partim quidem generi nostro affinibus partim inauditis atq; imaginatiōe nostra alienis quod genus idcirco adhibuerunt vt inter inferioris ꝛ superioris mundi formas longe discernenduz iudicarent. Jnuenimus igitur inter omnes huius artificij scriptores trinam celestium formarum diuersitatem de quibus partim dictum est partim dicendum restat preter ꝙ nonnulli alias celo attribuūt ꝛ res ꝛ formas. Que quoniam huius negocij non sunt suis tractatibus relinquimus. De eis vero que assumimus primum exponemus eas formas earumq; loca in quibus perse caldei ꝛ egyptij conueniunt deinde indicam inuentionez adhibemus. Postremo. 48. imaginum quas Alatus ꝛ Ptholomeus describunt ortus ordinabimus. Que quoniam singule ex suis stellis componuntur quas motu suo circuli loca temporis impendio mutare necesse est a ptholo

mayca collatione progressu facta. Nos vt Albumasar nr̄i tempoꝛis ortus eoꝝ metimur: terminūq; subiūgēs alexādri videlicet Anno 1160. ꝛ nobis progrediēdi modū reliqt. Alij vō quas indi quasq; p se tribuūt ab eisdem locis imote in eisdē semp decanis oriunt. Nec eniz he stelle sunt vt isti: ſz superioris circuli quedā intersignia indice vō forme in singulis decanis oriūtur cetere partim in singulis ptim in pluribus hoc apud nos priuilegiū est: vt sicut Albumasar nihil de his formis a pma inuēti one variat sic trāslatio nr̄a: nec vnū de, vbis eius cōmutet: nec punctū vnū addēs vel minuens.

De naturis signorum. Cap. 2.

Et igitur aries nāe igneus gustu amar⁹ stature porrecte bicolor biformis augmentās diem vltra horas. 12. ortu minor. 30. gradibus: Oriť in primo eius decano: vt perse ferūt femina cui nomē splēdoris filia postq̄ cauda piscis marini ac pncipiū eridonij caputq; ceruothauri. i. forme ex ceruo ꝛ thauro ꝯgeste. Post hec cunocefalus manu sinistra candelā dextra clauā gerēs. Juxta indos vir niger oculis rubeis grādi corpe fortis animosus ferox erectus iugib⁹ memor albo lintheo vestitus de. 48. imaginib⁹. Post grecos ꝛ Ptholomeū dorsum celphei: q̄ arabes dn̄m solis vocāt cluniſq; eiusdē ꝛ genua atq; sinistra manus mediumq; dorsuz andromade cluniſq; ꝛ coxa finisq; ferni piscis scōs quoq; filū lini. i. itestinū ceti. In 2° arietis decano iuxta psas mediū marini mediū eridonij mediū ceruothauri nauis equus manu celū gerēs femina caput suū pectēs cū brachijs ferreis caput meduse curuusq; harpes psei q̄ arabes nēbus pse idos femīa syndone at pānis rubeis iduta vna pede eq: ipa forme eqne cogitās ire quesitū pānos monilia plez. Post grecos d. 48. stelliferis coxa cephei dn̄z solis tibie cū pedib⁹ caput psei finisq; man⁹ dexter pedes andromade eridani⁹ caput ariet ꝛ cornua reliquūq; lini cū pectore ceti.

In 3° arietis decano iuxta psas iuuenis cui nomē falsus solio residēs cuz quo equ⁹ duplex ac posteriora solij geniti deficiēdo deos acclamātis: pectus quoq; piscis ꝛ caput postremū eridōi cauda ceruothauri: scōaq; medietas frōtis. Juxta idos vir flaui coloris crine rubeo: ferox manu torq̄ns ligneū virgāq; gregis rubeis idutus aptus atificio ferri gestiēs id apte facē: q: decanus iouis est vt idis placet nec pualet q: domiciliū martis. Post grecos destellatis pect⁹ psei cū manu sinistra qua meduse caput defert stellaq; oblōga i capite arietis: vēter quoq; arietis ꝛ caput ceti.

Thaurus nāe terreus gustu acidus augmentans diē nāe diminutus. Oriť in pmo ei⁹ decano vt pse docēt gladio succintus orion sinistra manu gladiū dextra hastā tenēs supra manum ei⁹ duo cādelabra ipm alloquētia ꝛ noie orionez appel

lantia. Post hoc nauis eximia supra quã vir nudus residens subtus vo di-
midiũ corpus femine mortue deide vir humero tenẽs diminut⁹ capite cani
no q genus psarum lingua sax greca cynocephali latina antipites appellant.
Juxta indos femina circuita crispa honesta demonio filiis plẽ hñs indutã
pãnis ptim adusta vñ solicite queritet pãnos ⁊ ornamẽta filo. Post grecos
mediũ psei ⁊ clunis caputq; q manu sinistra gerit femora atq; ilia arietis
locusq; ĩfectiõe arietis sinus atq; spuma eridanĩ seu nili. ¶ In secõdo thau-
ri decano iuxta psas nauis supra quã vir nudus in ptem nauis tẽdẽs eleua-
ta manu clauẽ gestãs scdaq; medietas femine mortue dimidiũq; corp⁹ sin-
cipitis manu dextra hastam ⁊ spiculã ferẽs sinistra clauẽ vtraq; manu assi-
gnãs. Juxta idos vir corpore ac vultu filii vxorẽ hñs thauro silẽz digitans
caput vngulãs imitãs robusto corpore ardẽti stomacho edax atq; ĩpatiẽs
famis lintheo veteri ĩdutus sollicitus domos ac terras incolere boues ara-
tro iugare. Post hec forma defecti corpis dextra manu virgã tenẽs sinistra
in sublime leuata. Post grecos genua psei cũ tibia ⁊ pede posteriorum dorsũ
thauri ⁊ vẽter armus cũ dextro pede fluui⁹ a pncipio vsq; ppe finez. ¶ In
tertio thauri decano iuxta psas finis ancipitis deinde vir erectus angues te-
nẽs at duo plaustra sup quã vir iuuenis residens duos equos plaustra tra-
hentes agrũ hũc p crura trahẽs manu sinistra. Juxta idos vir valde albis
dẽtib⁹ euersis labiis lõgis pedib⁹ ruffi coloris eniue rubeo corpe ex elephã-
te ⁊ leone ɔgesto turbati sensus maliuolus scamno ĩsedẽs tapeto ĩuolut⁹ ni-
ger horribilis cũ quo equ⁹ borealis thauruſq; pstrat⁹. Post grecos dexter
psei pes ⁊ humerus habenas trahẽs manusq; sinistra cũ fine freni pesq; sini-
ster caput thauri ⁊ genua cũ radice cornuum finis etiam sub orionis manu
finisq; fluuĩ cum suo finu.

¶ Gemini signũ nãe aereũ gustu dulce coloris celi
ci⁹ directe stature: orit in p° ei⁹ decano vt psis placet
cauda cincipitis, postq̃ vgaz manu tenẽs cũ quo
ex pte austri duo currus post geminos equos iu-
gales supra quos vir agitans residet post hoc ca-
put cerastis: iuxta idos mulier formosa beniuola
erecta sollicita plez ⁊ ornamẽta que rez fuendi ac
pulchra artificiĩ docta orit cũ ea speculũ plucidũz:

post grecos caput aurige ⁊ a genu dextro vsq; ad pedẽ australi thauri cor-
nu orionis humerus sinister caput leporis ⁊ manus.i.ps anterior. ¶ In se-
cũdo geminorum decano iuxta psas aureo vir canẽs calamo. Persica lingua
Ternuelles greca Hercules dict⁹ idẽq; nixus genu pariter ⁊ coluber arbore
asẽedẽs fugiẽdo tñ velloni mediũ cerastis cũ quo lupus manu signata. Ju-
xta nidos vir ethiopi filis colore grisis caput plũbaz vitta ligatus armis li-
gatus: ferrea, tectus galea desup vt sunt currit⁹ manu arcum tenẽs ⁊ sagittas
iocos ⁊ saltus parãs cãtans timpanũ pcutiẽs poma ex orto rapiẽs qui si-
mul orit cũ eo multũ odoriferi ligni: post grecos dextra aurige manus atq;
altũ posteriorum thauri pedũ simulq; orionis caput humerus manus pect⁹

baltheus genu cū pede leporisq; pectus ꝛ clunis. ¶ In tertio decano iuxta ꝑsas aflon q᷑ arabes musicū timpanistrā iterpretantur sup verticē eius ꝓcera mirtus cū eo corde ꝛ calami aurei deide canis latrās cum delphina ꝛ lince post hec ornamēta sutoris primaq; medietas minoris vrse cū cauda cerastis ariste radicē amplexa. Juxta indos vir arma induēda querēs arcuz ꝛ pharetrā gestās vna manu sagittā operosas telas ꝛ naufragia musice modulamina iocos ꝛ gaudia multifaria celebrare cogitās: post grecos pollutis humeris man⁹ clunis ꝛ pes de cricastoris coxa ꝛ pes leporis cauda canis erecta ꝛ pes dexter primusq; agricole nauis remus cum fine secundi.

¶ Cancer aquee nāe gustu salsus orit̄ in ꝑmo decano vt ꝑsis visum est medietas minoris vrse cuz qua forma perfecta romana lingua satirus ruptis pāniculis iuolutus ꝓpinqu⁹ aflon musici timpanū ꝑcutiēs simul lamina ferri cui⁹ caput eneum cū de trib⁹ puellis ꝑma virginib⁹ postq᷑ caput scarabonis ꝛ cauda aspidis emēbrata est. Juxta idos vir adolescens clare forme pānis ornatis vetustis facie ac digitis aliquātulū tortis corpore ex equo ꝛ elephante cōposito pedibus fructuū generibus arborūq; frondibus circumpensus cuius mansio in agro quo scādalum nascit̄. Post grecos facies calixto cum vtroq; geminoruz capite ꝛ manu deide canis minor reliquum maioris atq; puppis argos cum remorum dn̄is. ¶ In secundo cancri decano iuxta persas puella facunda tribus virginib⁹ quoddāq; nubi simili post hec anterior medietas canis cum dimidio auriū asini septentrionalis mediū scarabonis mediūq; çembrarū. Juxta indos puella placidi visus capite coronam ex cedro atq; mirto rubeo manu virgam ligneaz gestans altis vocibus de amore suo putādi ꝛ canēdi laudisq; deoꝝ in tēplo clamitās. Post grecos caput calixto cum posteriori cācri forcipe atq; fine puppis argos. ¶ In tertio decano cācri iuxta persas puella tertia de tribus virginibus secum deferēs nunc accedens non recedēs: canisq; posterior medietas cū secūda medietate auriū asini pariter ꝛ secundus asinus australis deinde finis strabonis atq; caput çeambrarum. Juxta indos vir pedem habens tartuce pedem similem corrigiole seu q᷑ arabes tiniam lini dicunt colore tinctum supra cuius corpus anguis extentus ipse aurifrigijs ornatus cogitans nauigio pontum peruolare auri negocio ꝛ argenti. Unde muliebria sumat ornamenta. Post grecos occiput vrse maioris cū manu dextra ꝛ pede tū caput asine quē colubrē dicim⁹ velū nauis ꝛ deiceps.

¶ Leo nā igne⁹ colericus orit̄ in ꝑmo eius decano vt ꝑse scribūt cauda canis arcu iacentis forma leonis dimidia nauis cū remo ꝛ nauiclo caput idree caput equi caput asini. Juxta indos arbores expanse radicis ramis canem furionem ꝛ aucamiꝫ ferens par iter ꝛ vir obscenis pānis idut⁹ parē-

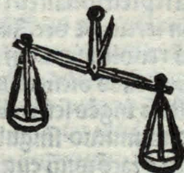
tes lugere parans cum quo dominus equi in partem boree respicientes vr-
se simul cuz quo sicce ꝛ sagitte caput canis resqꝫ simul cani. Post grecos col-
lum vrse cum manu sinistra rictus leonis cum manu collum asina mediūqꝫ
nauis. ¶ In secundo leonis decano iuxta persas ydolom eleuata manu al-
ta voce clamitās cum quo timpana saltoria decu primo pariter ꝛ cantilene
multimode tamē plenus bacho senex cum cratere ꝛ vitrea simulqꝫ deubie
decoribus campoli: deinde anathais ꝛ harabien ac cauda porrigētis ma
num. Secundaqꝫ medietatis nauis cernis ydre' mediuz equi mediuz asini.
¶ Iuxta indos uir acuto naso capite coronam ex albo mirto arcum latro-
nibus imitantez gestans calidus atrox feritate leoni similis: sindone leonū
caloris indutus. Post grecos humeri maioris arctos cum manu dextra cū
vi leonis ꝛ harmus medium colubri cum argos prora. ¶ In tertio leonis
decano iuxta persas adolescens cui nomen seclos nimiū flagello agēs plau
strum ducens desuper hominem sedentez sequitur paruulus manu sinistra
thaurum ꝛ vacam trahens tum coruus mediuz ydre posterius asini poste
rius equi. Iuxta indos vir forma ethiopi simul turpis obscenus multe pene
grauis anxie ore carnem ꝛ pomum manu vreeum tenens. Post grecos pe-
ctus maioris vrse medium leonis parsqꝫ colubri.

¶ Uirgo signum fertile bipartitum triforme. Ori
tur in pmo ei' decano vt pse caldei ꝛ egyptiū om-
niūqꝫ duoꝝ Hermes ꝛ Ascali'. A primeua etate
docēt puella cui psicū nomen secdēidos de darça-
maarabice iterpretatū ad re. nedefa. i. vgo mūda
puella dico virgo imaculata: copore decora: vul-
tu venusta habitu modesta: crine plixo manu ge-
minas aristas tenēs supra soliū auleatū residens:
pueꝝ nutriēs ac iure pascēs in loco cui nomē hebrea puerū dico a quibus-
daz nationib' noiatū ihesum significātib' eiça quē nos grece xpm dicimus
oritur cum ea virgine vt eidem solio insidens nec attingens pariter ꝛ stella
ariste que finis est serpentis secundi deide caput cerui caputqꝫ leonis. Iuxta
indos puella virgo sindone ac pannis antiquis iduta in manu eius facies
vtyro manuqꝫ deprehensa stans in medio formose mirte volēs ad domos
parentum ꝛ amicorum ire vestimenta quesitum ꝛ monilia: post grecos cu
spis caude draconis cauda vrse compede clunis leonis pedes ꝛ cauda cuz
cratere ad caput colubri parsqꝫ colubri. ¶ In. 2. v. d. iuxta persas musicus
timpanū percutiens pariter ꝛ calamo canens postqꝫ homo comete dn̄s cū
dimidio forme persica lingua albeçe romana phetō dicte est aut homo cui
caput thauri in manu eius dimidius homo nudus post hoc dimidiū fosso
riū ligneū cuius caput ferreū ꝛ cauda ydre dimidiuz corui dimidiū leonis.
¶ Iuxta indos vir niger hirsutus triplici panno indutus corio serico lin-
theo rubeo incaustuz manu ferens sumptus ꝛ questus cōputare intendens
post grecos pars caude draconis clunis vrse maioris finis oblōge quā ad-
de vba dicunt caput virginis ꝛ humerus sinister caput corui cum rostro ꝛ

aliū caudaqꝫ centhauri. ¶ Jn.3.v.d.iuxta persas secunda medietas mīno/thauri albeçe:secundaqꝫ medietas hominis nudi. Secūdaqꝫ medietas fos/sorij cauda corui cauda leonis simul ⁊ arista atqꝫ duo thauri cum dimidia clune pastoris. Juxta indos mulier muta casta candida magnanimis lin/theo tincta loco nōdum exsiccato vestita sollicita orandi cā templa visitare maioris reliquūqꝫ ad beba. Cū virginis humerus dextra cum parte pecto ris corui spina clunis centhauri cum coxa.

¶ ♎ signū tpatum ortu adductū:bicolor forme: stature directe. Orit̃ in pmo eius decano vt pse fe/rūt. vir iracūdus in sinistra eius manu stateram:in dextra agnus cū quo libri īscripti : ac tertia pars scie ei⁹ quorꝫ noia carathimeme. Jn semita eorum musicus equū sedēs timpanū pcutiēs calamo ca/nēs:post hoc draconis caput primūqꝫ ei⁹ quā pse maiorē vrsam vocāt cū nauis cāna. Juxta indos

vir manu modiū ⁊ librā gestans ad forꝫ in tētoria sedens docte īntendens mēti appēdere ⁊ mercari. Post grecos mediū caude maioris vrse:mediūqꝫ alui vginis cū manu sinistra qua aristā gerit cauda corui parsqꝫ caude colu bri australis ⁊ afine dextrā:humerus centhauri parsqꝫ pegasi. ¶ Jn scdo li bre decano. Juxta psas vir agitari⁹ cui psicū nomē bredemif cum quo plau strū i quo vir manu flagellū tenēs ⁊ canistrū rubeū:alteri⁹ viri secū cū ostra mātice exumene colorate:tū q̄ pl'es farmarij atqꝫ pfectinariorum:post hoc vir lectice isidēs circa ipm socij:deide pusillus mediūqꝫ nauis pars anterior cēthauri medie nauis mediūqꝫ draconis cū medio maioris vrse simul cum aq̄ fōte. Juxta idos vir forme vulturis aukamie sitibūd⁹ manu ōbilis per aerea volitare volēs cupiēdo vxorē ⁊ plē. Post grecos ps caude dracōis: finis caude vrse maioris cū crure sinistro sedis vgineo atqꝫ equ⁹ cēthauri:cū humero ⁊ pectore. ¶ Jn tertio libre decano. Juxta psas posteri⁹ dracōis cū gppe nauis ac fine cēthauri vrseqꝫ maioris:deide cerebrū capitis:herme se/motū a capite:deide vir nudus arbedi noie cubito suffult⁹ manū sinistrā su/pra caput hn̄s dextra pcedēs tū cornua arbedisupra capita duorꝫ hoium qrū capita geminis cornib⁹ onerata pplexis iuicē quorꝫ nomē estuari⁹:post has res q̄dā noie celū. Juxta idos vir eqni vult⁹ māticis honorat̃ manu ar cū gestās ⁊ sagittas vna iā sagitta iposita iter virgulta stās itēti one venādi solus rerꝫ euēt⁹ psiderās. Post grecos ps caude draconis manus archadis cū brachio genu dextro:finisqꝫ habenarꝫ vginisqꝫ cōpede cēthauriqꝫ quoqꝫ man⁹ sinistra cū pede lupi.

¶ ♏ natura flegmaticus. Orit̃ in primo eius deca no vt perse asserūt finis equi masculi qui ⁊ ipse bri demissappellat̃ quē ipsi cēthaurꝫ dicūt. Cū quo fi/nis thauri:simulqꝫ nigellus iactor in manu ei⁹ ha/stile:resqꝫ cimbalū dicta. Juxta idos mulier adapte stature oino idonea cibos gestiens fame : flabellas

terrasq pambulare. Post grecos manus archadis parsq capitis asine cauda caput gorgonis quā aloe dicūt cū brachio dextro tuz libre pectus et humeri finisq alfeca. i. corona adriagnes finis lupi cū cauda: caudaq centauri.

¶ In scdo ♏ decano. Juxta psas vir nudus cui nomē affali⁹ mediūq masculi cū medio thauri. Juxta indos puella exul vultu placido nuda sine veste et pecūia pede cōpedi astricto: pelago fluctuās et tāq littora captās. Post grecos lacertus vrse minoris cū pte caude dracōis: atq hastile gorgonis cuz corna septētrionali cū crura libre et pede cū thela scorpionis dorsumq lupi.

¶ In tertio ♏ dec. Juxta psas ps anterior ingētis equi masculi cauda sup tergū reuoluta parsq anterior thauri cū pte canis testi adoperti: qm trahentem habenas dicūt in manu eius gemini angues. Juxta idos canis furiosus siluestris ingēs setis albicātibus generaq venationū sandaletū habitantia respectu mutuo singula abinuicē diffugētia. Post grecos pect⁹ mioris arcos sinusq dracōis: tū euganeseos hūer⁹ et brachiū dextrū cū septenarij brachio dextro vēter scorpiōis: laterūq nodus: postremo caput thuribuli igniferi.

¶ ♐ bicorpor medio iterceptus. Orit in pmo decano vt psis visum est. Forma viri ornati nudi capite diminuti acclamātis nauē supra cuius caput coruus rostro ppe nauis ptiguo: deinde corp⁹ canis testa adopti defecti est caput ad caudaz. Juxta indos cētaurus a femore sursum hō nudus: deinceps equus in manu ei⁹ arcu et spicula iam arcui iposita cū valido clamore tendēs ad locū cū rama

spoliandi cā proprijs vsibus. Post grecos ceruis minoris vrse cū parte draconis clunis alcide cū pte dorsi caput etiā ac pars corpis agnos genētis humerus dextra clunis cū clune et pede sinistro.: tum aculeus scorpij corpusq thuribuli. In scdo ♐ decano. Juxta psas cerarasius pseus sinistra manu catus fauces obtundēs dextra capricorni cornua pmens pede dextro: fero cani resistēs in canis capite lepor: caputq leōis pariter et dimidiū corpus naute dimidiūq nauis cū dimidio delphine medioq astrocome. Juxta indos mulier camelū sedēs pilosa pānis induta cū karcan idest veste pilea iter manus eius cistella redimicula cōtinens. Post grecos pectus vrse minoris cuz parte draconis et genu alcide: tum vultures duo: tum angui tenentis caput cum humero et manu sinistra parsq anguis finisq nonarci cū parte qua manus sagittam tenet atq ferro sagitte: ac pars seri australis. ¶ In tertio ♐ decano. Juxta persas canis in cuius ore manus pia casij finisq feri canis cū lepore atq cetero leonis corpore nauteq reliquo: scda medietas nauis et delphini cum cauda astroconis tum dimidiuz arctos ale et vrse maioris plaustrum nauis: tum draco et serpens inuicem perplexi. Juxta indos vir aurei coloris pilea tunica atq arboris cortice amictus: in manu ei⁹ duo torques lignei ipse punicee lectice insidens. Post grecos corpus minoris vrse cū parte draconis. pars etiam oloris qui et vultur cadens: parsq caude serpentis caput sagittarij humerus cum pede anteriorum ac parte serti australis.

¶ ♑ forma rotundus imperfectus nature duplicis. Oritur in primo eius decano vt persarum opinio. Secunda medietas vrse maioris piter et mulier aquatica quam bedas dicunt cum capite piscis ingentis: primumque fontis aque nociue: primumque fere dolore corpore suine capite canis quam perse sax vocant. Juxta indos vir niger hirsutus atrox corpore sus siluestris dentibus ad trabis mensuram longis vt spina acutis cum eo ligamina boum et iumentorum rethibus piscari parans. Post grecos dimidium vrse minoris parsque draconis cum ceruice finisque cigni quoque et açelfage.i.tarcuta cum fine galline: et alarum parte: pars quoque addita menti arctophilacis pastoris atque eius equi. ¶ In secundo decano ♑. Juxta persas mulier quam ipsi albrahe romani ieulie dicunt lectica residens cum qua arbor vitis medium piscis ingentis cum medio fonte nociuo medioque feta dolosa: postremo dimidium plaustrum. Juxta indos mulier nigris pannis ac sindone amicta habens de pecunia igne excocta: ferro laborata cum ea muscule et simie. Post grecos postremum vrse minoris pars caude draconis medio contigua cum parte corporis qua pectus sequctur. Tum ala galline cum collo et rostro tum telum tum corpus aquile tum capricorni cornua cum fine sagittarij. ¶ In tertio ♑ decano. Juxta persas cauda piscis cui postremo fontis noxij postremoque fere dolose ac secunda medietate plaustri: tum dimidium rei monstruose subhani qua mastar dicunt equilibris statere fine capite quod manu defert. Juxta indos mulier visu placida oculis nigris manus tenues habens opere laborans multiplici conficere sibi colores ornatos ex ferro. Post grecos clunis vrse minoris cum sinu draconis: tum pes galline dexter cum ala sinistra. Delphinus etiam et brachia aquarij mediumque capricorni cum cauda piscis.

¶ ♒ aereus aquosus. Oritur in primo eius decano vt persarum tradit doctrina abudius arabice annamerum id est pantha caputque trahentis equum cui nomen domus delos caputque centauri quem asmeat dicunt: sinistra manu supra caput suum eleuata. Tum iam ales capite nigro pisces ex aquis rapiens. Juxta indos vir forme ethiopis: essentie aukanne: tapeto circundatus cum eo: vasa enea ad extrahendum aurum vinum et aquam. Post grecos cauda minoris vrse cum qua pes et manus dextera cephei. pes galline sinister finisque ale sinistre: caput equi primi caput aquarij cum humero dextro clunis capricorni cauda postremum piscis australis. In secundo ♒ decano. Juxta Persas medium corpus trahentis equum: sinistra arcum apprehendens: dextra suem siluestrem: quem et pede impellit: in cuius ore colubri: medium centauri cum ala mergi capite nigri simul et draco. Juxta Indos vir vultus ac forme ethiopis. equo simul manu arcum et spiculam gestans pariter et pixides margaritis plenas gemasque preciosas: iacincto smaragdo atque id

genus. Post grecos medium vrse minoris cum coxa ⁊ cluna cephei humeroqꝫ dextro: deinde arcus secundus atqꝫ ansa vrne in manu aquarij cum clune medioqꝫ corpore piscis australis. ¶ In tertio ♒ decano: Juxta psas alijs eximia que gallina est postremumqꝫ trahentis equũ cum postremo centauri ac fine auis quam alaien dicunt. Juxta indos vir niger atrox dolosus aure pilosa capite sertum ex frondibus pomis ⁊ resina gerẽs in pondere pecunie laborans vt loco transmutet. Post grecos coxa ⁊ humerus sinister cephei atqꝫ caput cum manu archite mentis parsqꝫ vrne cum manu dextra ac pede sinistro aquarij atqꝫ capite piscis australis.

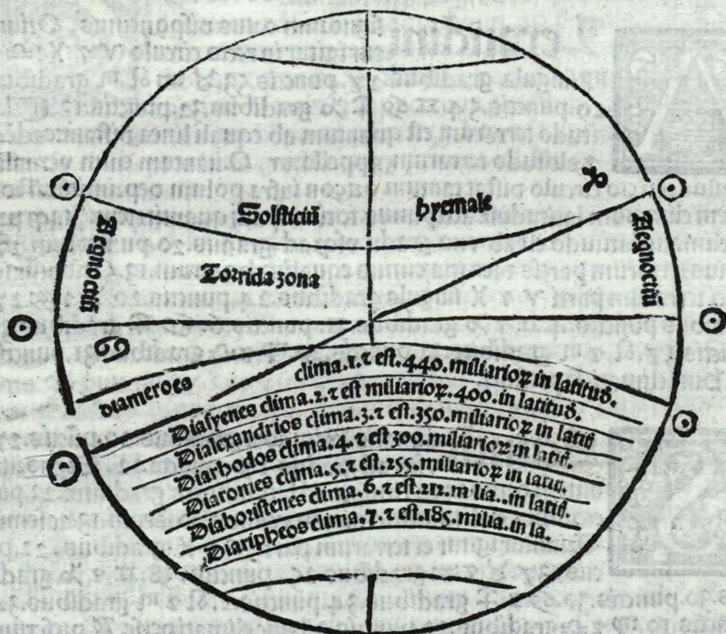

¶ ♓ signum duplex aqueū. Oritur in primo eius decano vt persarum habet auctoritas dimidiumqꝫ equum alatus: cui romanum nomẽ pegesus: ideqꝫ equus sedos: deinde caput cervithauri quã persij attramur dicunt: in manibus eius gemini colubri: qđ Ptholomeo visum est caput scorpionis cum geminis in ore colubris. Tum pricipium fondionis arabice atãbaz: id est cocodrilli: quem alij amnẽ alij viam perustaꝫ dicunt. Juxta indos vir ornate vestitus domum tendens ignem tenaci ferrea componens manu tres pisces ante se ponendo. Post grecos postremũ vrse minoris cũ brachio sinistro cephei: ac vẽter equi scđi cũ principio piscis primi ⁊ pte vrne. ¶ In scđo ♓ dec. Juxta psas mediũ ceruothauri in cuius manibus angues. Nam piscesi egyptio quẽ Ptholomeus audit medium scorpionis angui ferri: visuꝫ deinde medium cocodrilli siue amnis aut vie peruste. Juxta indos mulier vultu venusta corpore candida mari nauigans pectori puppi astricto: cum ea cognati eius ⁊ noti ipsa portum desiderans. Post grecos crus cephei cuꝫ pede: pesqꝫ ipsius solij: manus andromade: caput cassiapie postremum equi secundi cũ postremo piscis primi ac cauda ceti. ¶ In tertio ♓ decano. Juxta psas postremũ thaurocerui agni tenẽtis: prout sicheus estimat scorpiõis colubri feri. Tum finis cocodrilli: tum amnis aut via perusta: tũ vniuersus sorbidulus: tum posteriora ante oculos eius inter manus suas residãs. Juxta indos vir porrectis pedibus cũ quo masculũ pregnans in vtero ethiopẽ habens in rupe stãtem vociferantẽ primeui p̄donũ ⁊ ignis. Post grecos posterius solij pectus andromade elecilẽ tereballẽ pars fili linei cuꝫ fine ceti.

HE sunt diuersarum nationum inuentiones celestium formarum per omnem circulum supra terre faciem orientium: quarum quedam sunt comenta que p vniuersum mũdum virtus intimo nature itellectu cũ longeua speculatione. Plurimũ vero diuinis celestiũ virtutũ: siue humano generi familiariũ siue hũane necitati deditoꝝ q̃si faticinijs qbusdam inotuit ꝙ gens psica atqꝫ indica figmẽta primũ edidit ꝙ indies q ad iteriorẽ syderũ efficatiã penetrẽt visu facile est. Nam q̃s Ptholomeus ⁊ greci describũt spere ꝯsideratio vt primũ ordinauit ita nunc per oi

uersos codices facile corrigit. Huiusmodi namq₃ formas cum per se primuz in orbe significationes animaduerti sunt sapientie fonte in vtramq₃ partem deriuato: illinc indi superno ingenio arrepti altius conscendunt: hinc greci post egyptios infra in sydera regione subsistentes discreta stellarum interualla fabulis suis adaptauerunt. Quapropter harum quidem ad sydereos motus metiendos illa℞ ad sydereas vires accipiendas cognitio necessaria.

Quoniam de formis que per signorū decanos oriū tur expeditum est. Nunc ipsorum etiaz signorum ortus per diuersas terrarum partes metiri ꝯsequēs est: quāuis enim omnia signa equalis dimensionis sint non tantum equos omni per terre connexa circuli obliquitas ortus patitur. Huius ortus igit̄ octo sunt principales inequa-

litates videlicet recti sub linea equinoctiali ad climata septem. Zone habitabilis duo sunt circuli qui signiferum orbem inter secantes signorum ortus in equali quantitate metiuntur. Quorum alter oriçon a quo signa in superius emisperium emergũt: atq; inferius occumbunt. Alter vero meridianus qui celi terreq; cardines equali distantia signato. Signorum itaq;.12.in recto circulo per vtrũq; transitus id quaternis eandem ortus quantitatem seruantibus. Nam per climata bina quidem eadem quantitate oriuntur. Transitus enim per meridianum oĩm idem qui recti circuli. Intersunt igitur inter hos signorum ortus per singula climata dimidie hore: quorum cum diuersi extiterint auctores nos ceteris omissis quoniam recti non sunt.

Lexandrini signorum ortus disponemus. Oriuntur igitur in recto circulo ♈ ⁊ ♓: ♎ ⁊ ♍ singula gradibus.27.punctis.53. ♉ ♒ ♌ ♏ gradibus 29.punctis.54. ♊ ♋ ♐ ♑ gradibus.32.punctis.13. ¶ Latitudo terrarum est quantum ab equali linea distant: eadẽq; ⁊ altitudo terrarum appellatur. Quantum enim vernalis circulus a recto circulo distat tantum oriçon infra polum deprimitur. Nos autem climatum latitudinẽ accipimus totius spatij quantitatem. Itaq; primi climatis latitudo est ab vno gradu vsq; ad gradus.20.punctorum.27. Cuius terrarum partis dies maximus equaliũ horarum.13. Oriuntur igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ singula gradibus.24.punctis.20. ♉ ⁊ ♒.27. gradibus punctis.4. ♊ ⁊ ♑ gradibus.31. punctis.6. ♋ ♐ gradibus.33. punctis.17. ♌ ⁊ ♏ gradibus.32.punctis.20. ♍ ⁊ ♎ gradibus.31.punctis 20. Huic climati ♄ presidet.

Ecundi climatis latitudo a gradibus.20.pũctis.27. vsq; ad gradus.27.puncta.12. Signorum autem ortus in eo climate ad latitudinem graduum.23.punctorum.56. Cuius loci dies maximus horarum.13.ac semis. Oriuntur igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ gradibus.22.pũctis.37. ♉ ⁊ ♒ gradibus.25.punctis.38. ♊ ⁊ ♑ gradibus.30.punctis.30. ♋ ⁊ ♐ gradibus.34.punctis.2. ♌ ⁊ ♏ gradibus.34. punctis.10. ♍ ⁊ ♎ gradibus.22.punctis.3. Huic climati perse ♃ preferunt: romani ☉.

Ertii climatis alexandrias latitudo a gradibus.27.pũctis.12.vsq; ad gradus.33.puncta.49. Ortus signorum ad latitudinem graduum.30.punctorum.22. Cuius loci maximus dies horarum.14. Oriuntur ei loco ♈ ⁊ ♓ gradibus.20.punctis.54. ♉ ⁊ ♒ gradibus.24.punctis 12. ♊ ⁊ ♑ gradibus.29.punctis.55. ♋ ⁊ ♐ gradibus.34. ⁊ punctis.37. ♌ ⁊ ♏ gradibus.35.punctis.36. ♍ ⁊ ♎ gradibus.34.punctis 47. Hoc clima perse ♂ assignarunt romani ♀.

Uarti climatis latitudo a gradibus.33.pūctis.49.vsq; ad gradus.38.punctis.46.Ortus signorum ad latitudinem graduum.36.punctis.6.Cuius dies maximus horarum.14.ac semis.Oriuntur illic aries ꝛ pisces gradibꝰ 19.pūctis.12.Taurus ꝛ aquarius gradibus.22.pūctis.46. Gemini ꝛ capricornus gradibus.29.punctis.17.Cancer ꝛ sagittarius gradibus.35.punctis.54.Leo ꝛ scorpio gradibus.37.punctis 3.Uirgo ꝛ libra gradibus.36.punctis.27.Hoc clima iuxta persas solis est. iuxta romanos iouis.

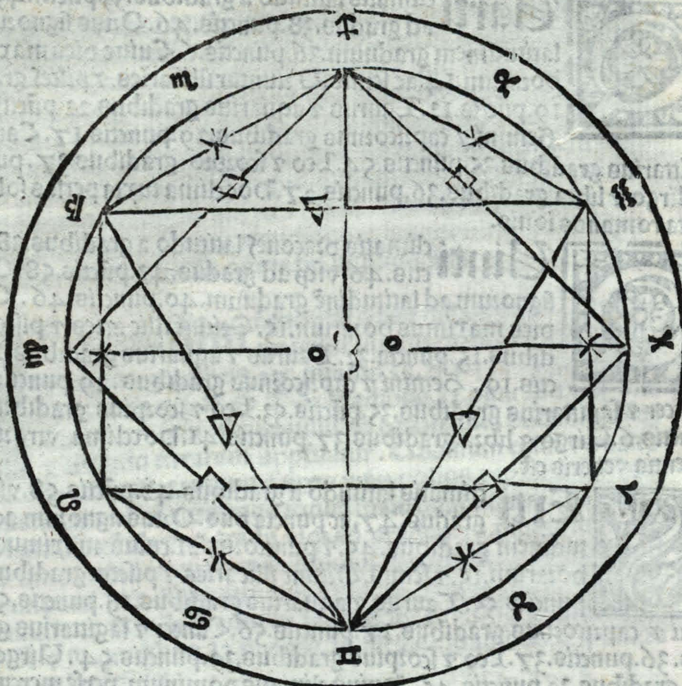
Uinti climatis draconcs latitudo a gradibus.38.punctis.46.vsq; ad gradus.42.pūctis.58.Ortus signorum ad latitudinē graduum.40.punctis.46.Cuius dies maximus horarum.15.Oriunt̄ illic aries ꝛ pisces gradibus.15.puncta.32.Taurus ꝛ aquarius gradibus.21.pūctis.19. Gemini ꝛ capricornus gradibus.29.punctis.37. Cancer ꝛ sagittarius gradibus.35.pūctis.53.Leo ꝛ scorpius gradibus.38. punctis.6.Uirgo ꝛ libra.gradibus.37.punctis.41.Ho cclima vtrorumq; sententia veneris est.

Exti climatis latitudo a gradibus.42.pūctis.58.vsq; ad gradus.47.ac puncta duo.Ortus signorum ad latitudinem gradibus.45.ꝛ punctorū.21.cuius maximus dies horarum.15.ꝛ semis.Oriunt̄ illic aries ꝛ pisces gradibus.15. punctis.55.Taurus ꝛ aquarius gradibus.19.punctis.53.Gemini ꝛ capricornus gradibus.27.punctis.56.Cancer ꝛ sagittarius gradibus.36.punctis.37.Leo ꝛ scorpius gradibus.39.punctis.54. Uirgo ꝛ libra gradibus.39.punctis.45. Huius climatis dominum perse mercurium putant: romani vero lunam estimant.

Eptimi climatis latitudo a gradibus.47.punctis duobus vsq; ad gradus.63.Ortus autem signorum in eodem climate ad latitudinem graduum.48. punctorum.32. Cuius terrarum partis maximus horarū dies.16.Oriuntur igitur ei terrarum parti aries ꝛ pisces gradibus.14.punctis.33.Taurus ꝛ aquarius gradibꝰ.18.pūctis.41.Gemini ꝛ capricornus.gradus.27.punctis.18.Cancer ꝛ sagittariꝰ gradibus.37.punctis.15.Leo ꝛ scorpius gradibus. 41.punctis.6. Uirgo ꝛ libra gradibus.41. punctis.6. Climatis huius dominum perse lunam memorant: Romani martem.

His habitis nunc per omnem signorum circulum respectus metire conuenit. Signorũ quippe respectus vel geometrica sectione vel numerali graduum proportione adinuicem respondent. Secant autem geometrica sectione circulum corde: vel equales quidã proportionales qualis est numerorum proportio multiplex & super particularis armonicis nexibus cõgrua huiusmodi ergo consona proportionabilitate astrologi graduum respectus metiuntur. Idq; triplici moderamine. Primo quidem vt graduum numerus circuli summam innueret. Secundo vt graduum numerus signorum conficiat numerum totum circulum metientem. Tertio vt graduum numerus cordam arcus metiatur totũ circulum metientis supra quam figura quelibet circulo contenta laterum & angulorum sit equalium ipsi circulo proportionalis. Septez sunt igitur huiusmodi signorum respectus oppositio trigoni duo. Tetragoni duo: exagoni duo. Oppositio est per diametrum circuli. Trigonus trientem circulum

refecat. Tetragonus quadrantem: exagonus sexantem. In quibus omnibus triplex illud moderamen inuenitur. Nam oppositionis gradus. 180. circulum bis numerat. Item signorum numerum cõplent qui bis sumptus 12. efficit. Idemq3 et circulum per medium secãt vt vtrinq3 supra diametron figure semicirculus contente equalium adinuicem sint et laterum et angulorum. Trigonalis corde arcus graduum. 120. circulo subtriptus est. Idem et signorum quatuor que ter accepta. 12. complent supra corda trigonus equilaterus et equi angulus circulo contentus. Tetragonici lateris portioni graduum. 90. circulo quadruplus est. Eadem signorum trium quaternumeratum: qui in se ductum tetragonum reddit circulo cõtentum. Exagonice corde arcus graduum. 60. sexies acceptus circulum metitur. Idem signorum duum bis sexies. 12. faciunt supra cordã. Exagonus circulo contentus equiangulus et equilaterus. Omnis igitur circulus ipse multiplex est: ipsi enim arcus et corde inter sese partim multiplicium partim super particularium proportionabilitatem obseruant vt. 180. se equaliter. 120. duplus. 90. triplus 60. atq3 ad hunc modum angulis suis supra centrum: siue supra circũferentiam est duplum trigonalis obtusum exagonalis acutum basium suarum: que eiusdem circuli corde sunt proportionabilitatem seruantes. Musici vero dimidium et trientem maiores numeros appellant: eo q duplam et sexquialteram proportionem reddant moderatissimas dyapason et dyapente consonantias. Hac igitur de causa circulus primo per medium secari debuit q nihil alteri medietati conuenit q alteri non conueniat: cuius medietas tetragonum reddit. Triens exagonum qui duplicatus trigonũ circulum videlicet trientem conficit ad medietatis proportionem preter hos. Alij huiusmodi sectionum circuli rationes ex ipsa stellarum habitudine mutuantur asserentes: adeo per diametrum sectum quoniam in oppositione solis stellarum lumen est: adeo quidem vt luna eosq3 ad oppositionem lumine crescat hec plena deinde decrescat. Tetragonum autem ex eo comentati sunt: q stella queq3 quotiens a sede sua nonagenis gradibus distat motu variatur. Trigonum autem ex duabus stellis superioribus que quotiẽs a sole circa. 120. gradus distant motu inter directum atq3 retro gradum mutantur. Exagonum autem latus dimidium dyametros erat quantum veneris domicilia a luminum domicilijs distant: his igitur de causis huiusmodi sectionibus circulum partimur: vt quocunq3 gradu oriente quicunq3 alius in qualibet eius linea fuerit in eius sic respectu ipsi proportionabilis vt oriente primo arietis gradu in exagone eius est primus geminorum: in tetragono primus cancri: in trigono primus leonis: primus libre oppositus: sicq3 in parte altera in horum oppositione. Sicq3 ergo hec signa mutuo feruntur. Nam cetera aduersa dicuntur. Quoniam ergo in oppositione quidem contrarietas est. Tetragonus vero dimidia oppositio hec duo in partem inimicam recesserunt. Trigonus autem quia semper in eiusdem nature signum incidit. Exagonus vero dimidij trigoni: hec duo partim amice cõ-

cesserunt. His obuiantes quidam obiciunt. Si circulus in eos numeros secatur qui ipsis numerantur cū et quincuns et occūs atqꝫ decuns et deinceps de eodem circulo nō secant. Quibus ita facile respondemus: quoniam nulli preter ea que diximus triplex moderamen conuenit. Quapropter ceteris repudiatis hec obtinuerunt.

Capitulum quartum de signis amicis.

Ad hunc modum sectionibus circuli perductis inter eas signorum suorum habitudines quasdā perpendimus: vt sunt alia quidē amica: alia vero inimica. Tum alia directe orietia alia indirecte. Quod genus nihilominus aliquid consequi solet. Ac pluraqꝫ huiusmodi amica sunt que sese inuicē trigano aut exagono respiciunt. Quorum ea discretio ꝙ exagonus quidem affectione quadam fauet. Trigonus vero cū summo studio succedit. Inimica sunt que sese oppositione aut tetragono respiciunt. Atqꝫ horū ea differentia ꝙ tetragonus tanꝙ inuidia quadā detrahit. Oppositio vero odio grauissimo ledit.
Directe orientia dicuntur que in rectum extenta oriuntur: suntqꝫ a principio cancri vsqꝫ ad finē sagittarij. Oblique orientia dicuntur que torte recurua oriunt suntqꝫ recurua capricorni vsqꝫ ad finē geminorū: vn̄ illa qdē plus 30. gradib⁹ et plus horis duab⁹ hec minus oriunt. His accidit ꝙ ea q̄ obliq̄ oriuntur obediunt quodāmodo proportionalibus sibi directe orientibus dūtaxat amico respectu fruantur: vt gemini libre et leoni thaurus cancro et virgini ac deinceps in hunc modum.

De signis natura congruis atqꝫ distantia virtute et via.

Deinde suntqꝫ alie que signorum cognatiōes trinario distincte. Prima quidē est equa signorum vtrūqꝫ a medio celi circulo quem circulū signorum dicunt distantia. Paritereqꝫ ortus equalitas vt alter vtriusqꝫ finis alterius principio mediūqꝫ medio equaliter oriatur qualis est arietis cognatio cum piscibus thauri cū aquario sicqꝫ per ordinem a punctis equoctialibus. Secunda est pars binorum virtus que per se almukaurat. Ea vero sunt quorū inter alterutrius finis alterius principio mediūqꝫ medio equales. Qualis est cognatio geminorum cum cancro thauri cum leone sicqꝫ per ordinē a punctis solstitialibus. Tertia est signorum cum eodem dn̄o societas qualis est arietis et scorpionis tauri et libre cancri et leonis atqꝫ in hunc modū.

De signis oppositione et exagono conuenientibus tetragono.

Ex his acciditꝰ vt licet interdū ortus occasione quadam opponantur quedā in exagonum incidāt que nequaq̄ sese respiciunt nec tñ hec oppositio noceat ⁊ hic exagonus prosit. Circa huiusmodi oppositionez sunt ex prima cognatione gemini capricornus cancer ⁊ sagittarius. Ex secunda aries ⁊ virgo libra ⁊ pisces. Ex tertia aries ⁊ scorpiꝰ thaurus ⁊ libra. Circa huiusmodi exagonū sunt ex prima cognatiōe aries ⁊ pisces virgo ⁊ libra. Ex secūda gemini ⁊ cancer capricornus ⁊ sagittariꝰ. Ex tertia capricornus ⁊ ♒ ♋ ⁊ ♌. ¶ Nūc ⁊ illud abijciendum q̄ tetragonus qui in huiusmodi cognatione incidit minus noxius reperitur. In quo tetragono sunt ex prima cognatiōe thaurus ⁊ aquarius leo ⁊ scorpius. Ex secunda ♈ ⁊ ♋ ♎ ⁊ ♑. Ex tertia gemini ⁊ virgo ♐ ⁊ piscium.

De signorum annis mensibus diebus ⁊ horis.

Deinceps signorum annos menses dies horasq̄ ordinabimus. Quoꝝ numerus duobꝰ modis reperitur. Primo quidem vt per singulos per orientia climatum singuli anni cōputentur per quina puncta singuli menses atq̄ in hunc modum dies ⁊ hore. Secundo vt vnicuiq̄ signorum minores anni ⁊ menses eius dñi annumerentur. Dies aūt ⁊ hore duobus modis reperiunt. Primo quidem vt minores anni eius dñi per .12. multiplicentur suntq̄ menses quibus duplicatis adijcietur numerus eorūdem annoꝝ. Tota ergo summa per .10. diuisa quot colliguntur dies sunt si quid minus .10. superstes fuerit parsq̄ est diei. Hi sunt ergo dies ⁊ hore eius signi. Secūdo modo vt minoribus eius stelle annis in menses solutis in primis dimidiuz auferatur. Deinde reliquo numerus eorūdem annorum detrahatur. Residuū ergo per .24. diuisum dies reddit. Siquidē minus superfuerit hore sunt his itaq̄ modis signorum anni menses dies ⁊ hore inuenti per singula signa computantur.

Aries	15	37	12	103	100	20
Taurus	8	20	100	1	16	100
Gemini	20	1	100	4	100	15
Can	25	62	12	5	5	100
Leo	19	67	12	3	24	100
Uirgo	20	50	100	103	100	15
Libra	8	20	100	101	16	100
Scorpius	15	37	12	3	100	20
Sagittarius	12	30	100	2	12	100
Capricornus	30	65	12	5	15	100
Aquarius	30	75	100	106	6	100
Pisces	12	30	100	102	12	100

De signorum ductu super diuersas terras.

Rbem terrarum geographi nostri bipartito discriminant asiam equidem ab ortu solis inter vtrumqꝫ oceanum occidentem versus vsqꝫ ad mediterraneum mare deducunt: hic europam ⁊ affricam ordientes: europam equidem inter mare mediterraneum ⁊ oceanum borealem sub occasu gaditanis insulis terminant australem sub occasu athlantis monte includunt. ¶ Asie partes generali diuisione. 15. numerantur: India: parthia: mesopothania: syri: post hec penthapolis maior: egyptus: sores: bactera: sithia minor: hircania: albania: armenia: vtraqꝫ capadotia: hibernia: postremo minor asia. Quarum speciales diuisiones: indie quidem pars orientalis ethiopia: parthie 5. tigrie: aratusia: assiria: media: persea: mesopotamie. 3. babylonia: chaldea: arabicha. Cuius partes due nabathea ⁊ saban. Syrie tres comagena fenicea. Cuius partes due tiria ⁊ sindonia deinde palestina. Cuius partes. 4. iudea: samarca: galilea: philistina. ¶ Minoris asie. 10. bithinia vel migdonia: galacia: frigia: liccionia: karialidia vel meonia. pansilia: hisanria: cilicia: licia. ¶ Europe partes generalis diuisionis. x. scithia maior. Germania cum misia: tracia: grecia: pannnonia: histria: italia. gallia: hispania: harum subdiuisiones sithie quidem. iij. alania: dacia: gothia: germanie due almania ⁊ theutonica: tracie. 2. norica ⁊ rethica: grecie. 4. dalmacia: epirus: illiria vel dardania anica: cuius partes due boethia ⁊ polopensis: deinde thessalia: cuius due partes pieria ⁊ archadia: deinde macedonia: achaia: lacedemonia: histrie tres partes maritinia ⁊ montona: in medio patria nostra carinthia. Italie. 4. tuscia: eruria: apulia: campania. Gallia. 3. belgica: rethia: aquitania. ¶ Affrice partes. 7. minor libia: piracuum vel zengis: carthago: numidia: getulia: mauritania occidentalis ethiopia. Minoris libie tres partes: sirenensis: pentapolis ⁊ tripolis. Mauritanie due sinsensis ⁊ tingertina. Inter has omnes circiter diuerse alie nationes sparsim per orbem mansitat: vt sunt ieciofagi: pangisi: barbari: trogodice: schlaui: vvandali: scoti: britones: alieqꝫ id genus diuisa per medium loca vt insulas montana: palustria harenas: hisqꝫ similia habitantes: harum igitur omnium innumere alie sub diuisiones sunt suisqꝫ nationibus determinare: ac lingue sue vocabulis discrete. Omnibus enim his per diuersas linguas diuersa sunt vocabula. Quapropter ex arabicis nominibus eas latinis appellationibus aptare impossibile est nisi determinatione primum cognitas. Maxime cum nec ordine aliquo sed sparsis quibusdam comentis hic demonstrat. Nec enim vt Albumasar aut nullus alius nisi sparsim ⁊ nominatim tantum eas inter signorum dominia distribuit. Quapropter nos hic premisimus: vt ex nominibus ⁊ situs atqꝫ loca cognoscantur: ac si minus adaptare possimus studiosus quislibet ⁊ hec amplectens perdiscendi viam habeat.

¶ De signis ad motum et quietem ducentibus.

Est igitur arietis de regionibus quidem persea media philistia de culturis vero prata pascua fabrice furtu pristine iquilines terme edifici quoque lignis tecta.

¶ Thauri mauritania atque hemedat.

Deinde montane summarum spelunce. Post hec campi parū humecti atque ager pascuus colles hortalicia nemora atque loca boum et elephantum.

¶ Geminorum armenia maior comedia cum hiberia: et albania capadocia atque ningen cum menchitia prouincia ac ciuitatis barcha. deinde montes et deserta saltus quoque venationum et amphiteatra.

¶ Cancri minor armedia atque numedia comicat autem in aracusia et sithia sicque i media atque Albumasar ait beledene balac: deinde lucus stagna paludes littora ripe virgulta.

Leonis parthi parsque mesopotamie deide valles cum ripis amnibus metallorumque loca. Tum regia palatia atque opida inuicta coclee quoque et saltum cum celsis et speluncis.

¶ Uirginis iudea et gallilea, cum confinio eufratis atque insula quadam persie. Deinde omnia sala geneçea texternes cantorum numinorum et musicorum mansiones.

¶ Libre roma cum grecia istria et italia. Indeque vsque ad affricam et mesim: inde et barckan keremen atque balach deinde pedes montium culti locaque pomifera forisçena locaque venationum asturcorum et insidiarum.

¶ Scorpiõis assiria nobothea tingis deĩde vineta moreta hisqꝫ similia: post hec loca fetida carceres domus planctus ⁊ luctuuꝫ cum cauernis scorpionum.

¶ Sagittarij hisplen omnesqꝫ agri allumus: post hec loca eliebaelhei beida ⁊ ramrania atqꝫ loca preteriti temporis plene petre bouũqꝫ loca ⁊ curruum.

¶ Capricorni ethiopia orientalis tingria cum media eius maris: mariaqꝫ duo ad indiam ⁊ ethiopiam cũ orientalibus italie ⁊ grecie partibus: deinde castra cum portis atqꝫ vbi rigat portis aquam rigentibus: ⁊ lacunis aquã recipientibus cum aqua naues applicant. Tum loca canum vulpium ⁊ ferarum ⁊ serpentum: tum hospitalia peregrinorum pauperum ⁊ seruorum: postremo lares ⁊ ignitabula.

¶ Aquarij nigellorum turcorumqꝫ regio versus montes ⁊ alkufam: egyptus cum ethiopia occidentali. Deinde loca influa cum fluuijs ⁊ canalibus puteis ⁊ pelago atqꝫ salo loca altiliuꝫ vinee cum cupis metretis cistis ⁊ tabernis.

¶ Piscium India ⁊ mare rubrum: insule italie ⁊ grecie versus syriam cum alexandria deinde maritima lacus ⁊ stagna cũ suis littoribus atqꝫ piscibus: tum angulorum habitacula cum templis pulpitis ⁊ cenobijs.

Einde signa que inter motum ⁊ quietem distinguenda: ad motum quippe ducunt quotiens dominos suos hospitantur ♈ ♉ ♊: ad quietem vero ♋ ♌ ♍ quotiẽs dominis occupantur: sic ♎ ♏ ♐ ad motum reliqua ad quietem.

¶ De signis rationalibus.

Post hec ⁊ ea que ad hominum speciem ducunt. Sūt autem ♊ ♍ ♎ ♒ prima que medietas ♐. Quorum eiusmodi ordo q ♊ humanibus ♍ ⁊ ♎ cum medio ♐ mediocribus: ♒ vulgo. Est autem ⁊ aliter hominū genus inter signa discretum. primo q namq gradui preest igneus trigonus: secundo aerius ⁊ deinceps per ordinem.

¶ De signorum dominijs in partitione corporis.

Uncipium hominis corpus inter signorum dominia distinguendum habet de corpore hominis. ¶ ♈ caput cum facie atq oculorum acie pariter ⁊ eorum accidentia cum accidentibus aurium ⁊ oculorum. ¶ ♉ collum ⁊ guttur cum suis accidentibus: cuius sunt glandule ⁊ fistule: dorsi gibbus oculorum dolor atq polipus cū oris fetore. ¶ ♊ sunt scapuli humeri cum brachijs ⁊ lacertis ⁊ manibus eorumq occasiones. ¶ ♋ pectus pulmo ysophagus splen cum collis oculorum macule ⁊ obtalmie: ac quicqd pectora intrinsecus ledit. ¶ ♌ os stomaci superius quod nostri dicunt cor epar nerui lacerti ossa dorsum eorumq accidentia ¶ ♍ venter cum intestinis ⁊ lien vsq ad podicem eorumq incommoditates. ¶ ♎ femora ⁊ ab vmbilico deinceps vsq ad clunem cum lumbis ⁊ renibus ⁊ renunculis eorumq accidentibus. ¶ ♏ clunis inguē medulla spine cum podice ⁊ vesica simul ⁊ accidentia eorum vt secessus difficultas: qualis est yleos tenasmus stranguiria tū emorroydes: calculus apostema cancer ⁊ argenia. ¶ ♐ coxe: deinde macule membrorumq superfluitas tum ⁊ ossium lesio: sectio casus in preceps ferarum ⁊ serpentum morsus aut lesio quelibet. ¶ ♑ genua cum suis neruis tum oculorum lippitudo. ¶ ♒ crura vsq ad talos: deinde venarum impedimenta ictericia quoq ad melancolie incommoditas. ¶ ♓ pedes cum suis neruis tum neruorum impedimenta podogra ⁊ tumor.

¶ De signis ad forme dignitatem ad largitatē ducentibus ad coniunctionis complementum.

Deinceps ⁊ ea distinguenda que tā animi q̄ corporis q̄ ⁊ extrinsecus accidentia commoda atq incommoda quedam designāt. Sunt enim que ad forme dignitatem ⁊ decorem ducunt. Quotiens autē ipsa nascentibus oriuntur: aut orientis dominum hospitantur siue ☽ vel almutē aleatale qui est dux principalis. Sunt autem ♊ ♍ ♎ ♏ ♐ ⁊ ♓ eadem quoq ad beniuolentiam mansuetudinem et amplitudinem animi ducunt. Ea vero que conferant ⁊ complent ♈ trigonus. Itaque signa consumptiua quotiens nascentibus in circulo aduerse locata pariter ⁊ infortunijs impediuntur prodigos ⁊ profusos pa

riunt: ac forsan omni fortuna ⁊ questu prohibent. Que si familiariter con
stiterint fortunatis ad vite questus impedunt: ⁊ immoderatos sumptos ca
stigant. Ea vero que abundantia ministrāt que ⁊ loci commoditate ⁊ for-
tunatis beantur opum abundantiam ferunt: infortunijs cum loco aduerso
corrupta opes noxe causas portendunt. Nam ea que tollunt fortunam ac
cumulant corrupta. Sunt alia que gule ⁊ luxus vicia minuantur: vt ♈ ♉
♌ ⁊ ♑ ⁊ ♓. Nam ♎ ⁊ ♐ modice preter hec sunt ⁊ gradus ꝑ signa stellarū
permixtionem inuenientes: que in genesia discernitur. ❡ Alia mulieruꝫ for
mam ⁊ habitum discriminant: ad forme quippe dignitateꝫ habitumqꝫ ho-
nestum ♉ ♌ ♏ ⁊ ♒. Contra ♍ ♈ ♋ ♎ ♑ bipartita medium obtinent.
❡ Alia multe prolis vt ♋ ♏ ♓ ♐ qꝫ medietas. ♑ vero ♈ ⁊ ♎ plerunqꝫ
gemellos gerunt nōnunq̄ biformes siue bicolores siue bicipites aut andro
genas. Pauce vero prolis ♈ ♉ ♎ ♐ ♒ Prorsus sterilia ♊ ♌ ♍ primū
qꝫ ♉. ❡ Alia membris sectis multeqꝫ ⁊ acuminis. Sectis qdem membris
♈ ♉ ♌ ♓. Multe vero ire ⁊ acuminis ♈ ♌ ♏. ❡ Alia que vocum mo
deramina descriminant. Sunt enim alte vocis ♊ ♍ ♎. Mediocris ♈ ♉
♌ ♐. Basse ♑ ♒. Sine voce ♋ trigonus. In eis enim si ☿ corruptus exti
terit nati vocem ⁊ auditum debilitat ac mutum ⁊ surduꝫ relinquit. ❡ Alia
ac corporis incōmoditates ducunt apostemata: maculas: scabiem: ⁊ squalo
rem: simul ⁊ vocem atqꝫ auditum negantia. Sunt autem omnino quinqꝫ
♈ ♋ ♏ ♑ ♓ quotiens nascentibus aut ☽ gerunt aut partem fortune siue
partem algaibꝫ. i. omnium intrinseci. ❡ Sunt quedaꝫ per signa determina-
ta loca que oculorum vitia parant. Primus inter pliades in ♉: secūdus nu-
becule locus in ♋: duo iter stellas ♏: quintus sagitte locus in ♑: sextus ad
spinam ♑: septimus apud ansam in sagino preter hec nonnunq̄ ⁊ ♌ cum
♎ visui nociuus. ❡ Locus in ♉ gradibus. 13. punctis. 36. vsqꝫ ad gradus
14. puncta. 30. latitudine septētrionalia a. 3. gradibus vsqꝫ ad. 15. ❡ Locus
in ♋ in gradu. 21. puncto. 8. latitudine septentrionali punctorum. 42. ❡ In
♏ alter in. 20. gradu alter in. 21. puncto. 10. latitudine septentrionali graduū
6. ❡ Locus in ♐ in gradu. 15. puncto. 20. latitudine australi graduum. 6.
punctorum. 20. ❡ Locus in ♑ in gradu. 22. latitudine septentrionali gra-
duum. 39. punctorum. 15. Circa ansaꝫ in ♒ stelle quatuor gradibus. 20. pū-
ctis. 10. vsqꝫ ad gradus. 24. puncta. 20. Sciendum igitur hos quidem gra-
dus ⁊ puncta horum locorum extitisse in diebus Albumaçar vt ipse asse-
rit: idest alexandrini anno. M. 100. Hoc vero nostro tempore idest anno in-
carnatiōis domini. 1140. trinis gradibus minus senis punctis lege itineris
sui p omotos preter hec sunt ⁊ alia per signa ⁊ gradus oculorum corrupti-
ua que locis suis exponemus. ❡ Alia ad animi vitia trahunt: quales sunt
dolus: sunt dolianxia: nequitia: atrocitas: violētia ad ferocitatem dolos ne-
quitiam ypocrisim ♌ ♐ ♑ ♓ ad anxiam ♏ ♑: intus est ♍ ⁊ ♎ medio-
cria: ❡ Alia volatilium quadrupedum ⁊ reptilium' genera discriminant.
Nam ♍ ♎ ♐ ♓ sunt volatilia secundi ac tertij decani de ♑. Illic enim est
aquila cum cauda galline: quorum ea discretio q̄ ♑ volucres: ♓ altilia: ♈

♉ ♌ secundeqꝫ medietatis ♐: primeqꝫ medietatis ♑ quadrupedia: quorum ea discretio ꝙ ♈ ⁊ ♉ quadrupedia cū vngulis: ♌ cum vnguibus: secunde medietatis ♐ cum calce: deinde ♌ ♏ ♑ reptilia: atqꝫ de his ♏ vermes. Nam aquea signa aquaticis presunt quorum ♋ ⁊ ♏ cocleis atqꝫ reptilibus. ¶ Alia arborum germinarumqꝫ genera. Nam ♊ ♌ ♎ ♒ proceres arbores: humiles ⁊ arbusta ♌ ♏ p̄meqꝫ ♓. Germina ♉ trigonus alit. ♉ quidem insitiones: ♍ Sata: ♑ olera. ¶ Alia aquas atqꝫ res ignitas. ♋ siquidem aque pluuiales. ♏ ⁊ ♒ fluenta ♓ stagna. Omnia ignita ♈ ⁊ ♌ ♏ ♒. ¶ Ducum signorum plagas discernere conuenit. Igneus quidem trigonus orientis: vnde ♈ cor orientis: ♌ ad sinistram: ♐ ad dextram. Quāobrem ♈ subsolanus: ♌ eurus: ♐ vulturnus. Terre trigonus meridian⁹: vnde ♑ cor meridiei: ♉ ad sinistram: ♍ ad dextrā. Qua de causa ♑ quidē austri ♉ notus: ♍ affricus australis. Aureolus occidētalis: vnde ♎ cor occidentis: ♊ dextrum: ♒ sinistrum. Quapropter ♎ fauanius: ♒ zephirus. Geminorum chorus. Aqueus septentrionalis: vnde ♋ cor septentrionis: ♓ dextrum: ♏ sinistrum: ergo ♋ boreas: ♏ circinus: ♓ aquilo.

¶ De signis ad morbos eorumqꝫ occasiones ducentibus.

Uoniam naturales signorum ducatus prout opus erat executi sumus: consequens est vt accidentales eorum ducatus deinceps inuestigemus. Ex quibus primum occurrit quaterni circuli partitio: tum duodena domiciliorum series. Cum enim circulus supremus mundum ab oriente per occidentē perpetuo ambiat singulos dies reliquos omnes infra contentos integro circuitu reducit. Unde singulis horis singula signa per diuersas terrarum partes oriri: simulqꝫ occidere alijs celi alijs terre cardinem figere necesse est. Inter que circuli quadrantes designantur singuli trinis interstitijs domicilia nuncupatis subdiuisi: vt annus quadripartitus ipsaqꝫ signa. 12. erant. Sunt itaqꝫ duo a cardine terre quadrantes vsqꝫ ad. 10. masculi accedentes orientales: dextri duo reliqui femine recedentes sinistri occidentales: nonnullis visum superterraneum emisperiū dextrum esse: subterraneum sinistrum: sicqꝫ eosdem quadrātes per quatuor mūdi partes ordinant. De his quadrantibus prime partes dicuntur cardines: secunde succedentes: tertie remote: ꝓpterea ꝙ prime rem firmant: secunde ꝑmittunt: tertie negant. Quorꝫ nomina numeralia per ordinem sumpta. Primum est oriens: quod sequitur secundum: deinde tertium: sicqꝫ per ordinē vsqꝫ ad. 12. Singula secundo loco a proprijs effectibus cognominata.

vndecima
decima
nona
duodecima
octaua
prima dom⁹
Figura duodecim do-
morum celi
septima
secūda
sexta
quarta
tertia
quinta

PReest igitur oriens vite corpori animo omniūqꝫ reruꝫ origini ⁊ motui. Secūdum est domiciliuꝫ substantie ad questus lucra possessiones mutua dādi ⁊ accipiēdi officia ducēs. ¶ Tertiū ad fratres ⁊ sorores: ꝑpinquos ⁊ cognatos spectat ꝯsilij legum iudicij ꝯtrouersiarum ⁊ disputationum. vie quoqꝫ mādatoꝝ ⁊ nunciorum somnioꝝ ⁊ motuum particeps. ¶ Quarti sunt ꝑtes parentes genus radix aquositas capi ager ciuitates castra edificia: res quoqꝫ occulte ⁊ abscondite loca subterranea thesauri reꝝ finis. i. mortis mortuiqꝫ reliqaruꝫ ac serpētum: ⁊ eorum que ingestione dicunt: triplicisqꝫ aministrationis ꝑticeps: vt sunt effossio cōbustio expoliatio: ceteraqꝫ id genus. ¶ Quintuꝫ domiciliū prolis cui⁹ sunt preterea ꝓcliene dona voluptates ⁊ delitie atqꝫ fructus honores amicitie ⁊ spei particeps. ¶ Sexti sunt egritudines eorūqꝫ occasiōes status ⁊ habitudines serui ancille neqtia iniustitia ipꝰmqꝫ motus localis ꝑticeps. ¶ Septimi sunt mulieres spōsalitia paranimphi atqꝫ ꝯtrouersie ꝑticipatiōes oppo

sitiones respectus atq3 omne quod queritur vt fures fugitiui resq3 perdite locus ⁊ psona quo iter istruitur. ¶ Octauū mortis mortem venena mortifera metus omneq3 pditu3 ⁊ irrecuperabile hereditates quoq3 ocia pigritiā desidiam fraudulētiam inertiam vecordiā desperationē atq3 iracūdia3 designans. ¶ None sunt lōge vie exilia deinde honestas iustitia veritas temperantia prudētia obseruātia religio leges tēpla ceremonie philosophia theologia ceteraq3 sciētie diuinationes scripture inuicia visiōes atq3 res necesse.

¶ Decimi sunt dignitates regna pncipatus dñia ptātes iudices eloquentia voces artificia opa matres cōuentus cu3 regibus. ¶ Undecimi fortune spes amicitia gratia facultates ⁊ aminicula reguq3 clientela ⁊ reditus. ¶ Duodecimi sunt inimici labor meror angustia pene iuidia detractio fraus dolus ypocrisis carceres captiui casus degradatio ignominia pditio: postremo iumenta ⁊ bestie. Hec igit nōia hasq3 pprietates domiciliorū artis scriptores ex stellarum circulorū ordine natura ⁊ pprietatibus recte mutuari videtur.

¶ Recte siqdem orienti rerum origo ⁊ vita comendat: pptere q e tenebris in lucem prodiens. ¶ Primum oīum ♄ assimilat q sūmus oīum similiter tanq in lucem incipiēs vite nostre desup audientis primos cōceptus incipit totius vite spacium expectās. Ut enim ea que gignūtur de abscōdito erumpunt: sic oriens de inferiorū in supius emisperiu3 emergit. ¶ ♃ in ordine secundus cuius vt gemine fortune qm sunt opes viteq3 sustētatio: quorū necessitas genituram pximo seqtur loco: secūdum post oriens substātie domicilium cōstitutu3 est. ¶ ♂ aūt tertius prout ♄ cognatione fratrū ⁊ cognatorū ducatus obtinuerat iuxta ordinē ⁊ tertium vt eisdem pfectum erat fratrum domiciliū extitit. ¶ ☉ vero cum mēstruo coitu in ☽ more masculi in feminam agens actum generationū causa existat patris vicē gerit. Qm ergo ab oriente quartū ordinis lege eosdē ducatus exigebat domus parētu3 dcā est.

¶ ♀ autem in parte fortune post ♃ proxima cūq3 post vite necessaria que ♃ sunt proxima in mundo hominis fortuna sit voluptas coitus proles ⁊ gaudia huiuscemodi ducatus rerum obtinuerit: igit ⁊ quātum eiusde3 ducatus esse ordo exigebat: ex qbus qm proles excellētius est seu q ceterorum cōuentu editur domiciliū appellatum est. ¶ Sextus ☿ qm vt angustioris circuli ac ☉ ppinquior sepius retrogradat crebrius aduritur egritudinum imbecillitatis: idq3 genus incōmoditatum ducatus sortit: vt crebro itu ⁊ reditu laboris etiam ⁊ seruitutis officium gerat. Eodem igit vt ordo cogebat ⁊ sextum spectās egritudinis quod grauius erat nomē obtinuit. ¶ Septima est ☽ cum in coniunctione ex ☉ more femine cōcipiens: in oppositione tanq maturos partus edat vxor ⁊ oppositionis: idq3 genus ducatum excepit que cū a septimo series iniungeret vxoris nomine appellatur. ¶ Item iterato ordine ad ♄ reditu facto quoniam natura eius mortifera quā mors dolor angustie sequunt. Octauum autem in occasum tendens in idem officiū. Ordo cogebat iure mortis nomē vēdicauit. ¶ Ad cū gemine sint oīno fortune altera se3 presentis altera consequentis multaq3 satior illa ♃ etiam q ♀ fortuna maior. ♀ quidem huius seculi illius ♃ beatitudine3 designa

re debui:que quoniam longinque vite est nec nisi lege prudētia iustitia for-
titudine temperantia ac celestium speculatione consequenda vt ♃ bonum omnium sic ⁊ nonum ducatus obtinuit vnde iure vocabulū duxit. ¶ Decimum regnis dicatum est ad ♂ redeundo cuius sunt vires militie potētia seueritas bella cum nece. ¶ Undecimum fortune ad summam mūdi fortunam rediens. ¶ Duodecimum inimicorum quoniam ab oriente remotuꝫ quidem oriens firmat inficiatur ꝙ que ♀ fortunam animi passiones consequi solent ☿ rediens ad oriēs q quoniaꝫ vt orientis est genitura vita ⁊ metus: sic ☿ ⁊ anima rationalis est a prima varijs discursus ☿ in oriente gaudet nihil sui extra se querens. ☽ in tertio quorum tertia via ☽ viatores. ♀ in quinto vt vtrūqꝫ ♀ gaudet delicijs. ♂ in sexto vt ambo passiones malūt. ☉ in nono vt virtus que est veritas ⁊ diuinitatis cōtemplatio. ♃ in vndecimo vt ambo fortunam gerunt. ♄ in duodecimo quorum extremi laboresqꝫ pene.

Quaterna est alia circuli quadrantium designatione quadaꝫ diuina. Orientalis eque quadrās vt e tenebris in lucem prodit animatus incorporeus est. Secundus cuius itinera sunt ⁊ mors inanimatus icorporeus. Tertius vt e luce in tenebras discedit corporeus inanimat⁹. Quartus secundo oppositus animatus corporeus.

Et ⁊ alie signorum nature quedam permixtio. Signorum enim series quatuor elementorum naturas partiatur aqueū
e igneum aereum terreumue: solum oriens naturam nati singulariter videt sed cōmunio pluriuꝫ conficiat. Et cū ♈ igneum nati fuerit oriens ♎ aereum oppositum ♑ terreum ♋ aquaticum quatuor cardines obtinentia: nature complexiones conficiunt.

Et ⁊ color per circuli quadrantis discretio. Nam inter oriēs ac terre cardinem color rubeus: hinc ad septimum niger: inde
e ad decimum viridis: quartus est albus. ¶ Preterea ⁊ inter ipsa domicilia colorum quedam est varietas. Est eniꝫ oriēs ipsuꝫ coloris subalbidi quem griseuꝫ dicunt. Semina extrinsecus viridis: tertium ⁊ vndecimum glauci: cardines rubei: quintum ⁊ nonum albi: sextum ⁊ octauum nigri: septimum obscuri.

Et ⁊ quantitatum per circuli quadrantis dimensio. Naꝫ ab oriente vsqꝫ ad oppositū breuitatis a septem vsqꝫ ad oriens
e longitudinis mensura sumitur. Preterea duo quadrātes ab imo per oriens vsqꝫ ad summum ascendentes ⁊ augmentantes duo reliqui contra.

Nunc exponendum videtur vt quaternarij numero ꝙ plurimuꝫ rerum partitiones nature seriem sequunt. Quatuor sunt modi plage ventorum acies: anni tempora signorum circuliqꝫ partes omnes complexiōes etates diei noctisqꝫ quadrātes.

E quibus prima oriens subsolanus cuz vtroqꝫ socio. Uer ab oriente ad ♋ ab oriente ad summum signis adolescentia primus diei noctisqꝫ quadrās. Secunda meridies auster cum geminis complicibus. Estas a ♋ ad ♎ a summo ad occidens colera iuuentus: secundus vtriusqꝫ quadrans. Tertia occidens fauonius cum socijs. Autumnus a ♎ ad ♑ a septimo ad quartum melancolia vtrunqꝫ status: tertius vtriusqꝫ quadrans. Quarta septentrio boreas cuz fratribus hyems a ♑ ad ♈. A quarto ad oriens regina senium: quartus die noctisqꝫ quadrans.

De quadrantibus diei ꝛ horarum.

Demum celestis conuersationis quadrantium ꝛ horarum exponenda. Due sunt enim mundane lucis conuersiones nocturna atqꝫ diurna quarum altera ꝑs alterius. Est autem ꝛ totius accidētia partibus accidere. Ut ergo quadripartitus est annus sic ꝛ diem sic ꝛ noctez totius mutatione quaterna mundi natura discriminant. Singulas autem anni partitiones trina interualla subdistinguunt principium mediū finis: que quater sumpta duodecim anni menses conficiunt. Sic igitur diei noctisqꝫ quadrantium terna spacia duodecim horas diei totidemqꝫ noctis horas complent: funtqꝫ simul omnes vigintiquatuor: itaqꝫ tam diei ꝙ noctis: vt ver aereus nature sanguinee: secundus estiue nature: tertius autumnalis: quartus frigidus ꝛ humidus.

Restat vt dierum atqꝫ horarum dominos ordinem⁹. Ut enim anni tempora quadrantium circuli temporūqꝫ duodene subdiuisiones duodecim circuli partium erant: sic dies eorūqꝫ sub diuise partes quas horas dominis stellarum dominiū esse conueniebant. Unde vt septē erant stelle circulum percurrentes sic anni dierum numerus per earum ordinem reuertens per septimanas diuisus est. In gemino ergo stellarum atqꝫ dierum ordine vt inter dies ab eo rectissime exordium sumitur: quem primum nascentis seculi diem indorum ꝛ persarum memor antiquitas docet: sic inter stellas ab ea cuius auctoritati diei minus iniunctum erat rectissime exordium sumptum videtur. Sic ergo septem diebus ebdomade inter septem stellas distributis queqꝫ sui diei prime hore singulariter dominatur ceteris persequentium numerum imparticipant assumētes partes quotiens ad prime dominum reditur ordine: vt prima feria quam vulgus dominicum vocant diem: primaqꝫ eius hora singulariter ☉ est: secunda ꝯmunior ♀: tertia ☿: qrta ☽: qnta ♄. sexta ♃: septima ♂: octaua ☉ sicqꝫ deinceps vt transnumeratis. 12. horis sequentem diem ☽: tertiū ♂ accipiat: atqꝫ in hac prima diei hora ad ortum ☉ incepta noctis ad occasum. Quod romani intelligentes singulos dies a dominis cognominauerunt: que nomina latina lingua perpaucis cōmutatis hodie vsqꝫ seruat.

Incipit liber septimus

Eptimi libri capitula noue. Primum de proprietatibus stellarum et habitu substantiali. Secundum de affectione earum a ☉. Tertium demonstratus earum per quadrantes circuli ac domicilia pariter et quantitate corporum stellarium. Quartum de constellationibus ac constructionibus qualitatum stellarium simul quod quam fortior quam debilior. Quintum de respectuum stellarum applicatione et separatione ceterisque id genus habitudinibus. Sextum de fortuna stellarum fortitudine et debilitate atque infortunio cum et corruptionibus ☽. Septimum in extrahendis stellarum radiis iuxta ptholomeum. Octauum de annis firdariech stellarum simul et damnis earum maioribus medijs et minoribus. Nonum de naturis stellarum septem et proprietatibus ducatuum per vniuersa rerum genera.

De proprietatibus stellarum et habitu substantiali.

Uemadmodum inter initia sexti libri dispositum est cum ea particio vniuersales signorum ducatus contineat: huius voluminis series vniuersos stellarum ducatus ordine prosequetur. Cum enim in predictis nature stellarum ac substantialium quantitatum differentie exposite sint: consequens erat diuersas earum habitudines ad diuersos rerum habitus et accidentia ducentes inuestigari. Suntque itaque diuerse sue cuiusque proprie ac substantiales habitudines ad ascensus in circulis suis vel descensus vel medium inter vtrumque cum motus ac luminis augmentum siue detrimentum aut medium inter vtrumque: tum septentrionalis tum australis ascensus siue descensus. Deinde incrementum numero incrementum computo siue detrimentum aut medium inter vtrumque. Tum latitudinis quantitas tum nulla postremo quantitatibus vicissitudo inter diem et noctem sibaizen aut extra. Ascensus stellarum in circulo centri est inter stellam et absidem eius circuli minus. 90. gradibus idque et cursus et decrementum altissima atque tardissima in puncto absidis contra vero in oppositis nam medium in medio. Que circa gradus nonagenos inter eadem ad eundem modum et luminis quantitatem inter augmentum et decrementum intuentis visum metitur singulas inter circulorum sublimationes et depressiones perpendens his accedit quantum et retrogradationis circuli per quadrantes suos inter huiusmodi motus adiciunt excepto quod non omnibus idem est motus. Nam superiorum stellarum lumen admodum lune quantum a sole recedunt augmentant quantum accedunt diminuunt. Incrementum siue decrementum numero viget. Inter duos ordines numerus ad rectitudines stellarum perpendit quorum primus a. 10. vsque ad gradus. 180. crescit. Secun

dus a gradibus.180.vsq ad.360.decrescit. Incremento cóputo q diu recti tudo medio stelle additur decrementũ q diu detrabitur. Idq in operis fine medio vero q diu nec addit quicq nec detrabit q cum supioribus stellis ac cidit: dũ pariter in viã solis fiunt. Erunt quidẽ aut in eodẽ puncto cum sole aut in opposito. Inferioribus autẽ quotiens recto solis loco de medio vtri usq dempto aut.100.aut.180.gradus relinqui ptingit siue rectitudine pari ter in eodẽ cum sole puncto reperiunt. Motus aũt augmentũ inferioribus qdem stellis q diu plus medijs suis incedunt decrementũ q diu minus me dium est equaliter. Inferioribus aũt q diu plus sole currunt augmẽtum est q diu minus decrementũ: medium inter tum equaliter. ¶ Sciendũ vero quotiẽs stella.s.biegzigit pesarum aut indorum collocati in primo aut quar to sui circuli quadrante reperiuntur tarde dicunt. In tertio aũt et secundo ce leres quorum plus si alcdaget mecea scóm si alcdaget albana tractatur que in translatione zigil alchuarchim sufficienter exposuimus. Septẽtrionales sunt stelle a sui queq draconis capite vsq ad caudam a cauda vsq ad ca put australes. Quarum maxima latitudo medio inter caput et caudã. Ad ipsum vero caput et caudam nulla bairn stellarum.i. vicissitudo Aubailet est vt stelle mascule die superius nocte inferius hemisperiũ obtinentes pari ter et signa mascula possideant. Femine cõtra preter martem quem nox tem perat. Est enim et hoc quoddã virtutis earum adminiculum.

De affectione eorum a sole.

Einde sunt qdã affectiões stellarum ex sole accidẽtes singulis iuxta q accedũt ad solẽ et recedunt. Uñ est q supiores stelle a cõiunctiõe solis vsq ad oppositio nẽ dextre dicunt. Inde adiunctionẽ sinistre. Inferiores vero a cõiunctione solis retrograde vsq ad primã stationem hinc ad coniunctionem directe dextre tamen ad alterã sinistre. Lu na vero a coniunctione vsq ad oppositionẽ dextra inde ad coniunctionem sinistra. Sunt itaq superiorum stellarũ affectiones huiusmodi.16. Prima est coniunctio cum sole quam zami dicunt in eodem puncto atq altrinsecus in fra puncta.16.quoniã quantitates circuli solaris punctorum quidem ad mi nus.32.ad maius.33.quem infra terminum: qr stella in corde solis dicitur ea coniunctio fortunata est hunc terminum excedens ad secundam affectionẽ migrat que est adustio. In saturno q ioue vsq ad decimum perueniens his gradibus a sole elongatus tertia passio suscipit que est sub radijs tantum: vnde iam liberari incipiunt et vigorem recuperare: hic enim iam maiorum eis annorum potentia redit et maioris duxturie q in genezie tractatu expla nauimus peruenit autem hec in Saturno quidem et Ioue vsq ad.15.a sole gradus. In marte vsq ad.18.a quibus terminis in quartam transeuntes de inceps orientales sunt et fortes. Que quamdiu infra tres primas affectio-

nes morantur: persica lingua kenezduria nuncupantur. Ab his itaque terminis quanquam he stelle orientales sunt: non tamen videmus eas statim apparere. Nonnunquam enim vel ante per quedam climata plerunque vero longe post diversas terrarum partes apparent. Sed hinc dicimus eas orientales esse vt exutis iam solaris corporis viribus sole precedente relictas: ab his igitur vt prediximus terminis in quarta iam affectione cor et anima orientis dicuntur apparentes libere et fortes: idque vsque ad. 60. a sole gradus quotta est exagoni quantitas. Ab hinc vero in quintam migrantes orientales debiles dicuntur vsque ad. 90. a sole gradus: quotta est tetragoni quantitas his peragratis non iam orientales dicuntur. Deinceps etenim ex quo sol oritur he in quadrantem occidentalem decedunt que sexta affectio est post orientalitatem dicta vsque ad primam stationem pervenies que quota fuerit tota est. 7. affectio. Unde ad oppositionem. 8. Nona est oppositio persica lingua keuercum kabala: a qua ad secundam stationem. 10. que. 11. est. 12. est directio. Secundus tetragonus 13. que ad occidentem declinans dicitur. Ex quo namque sol occidit he a medio celi occidentem versus decedunt. Secundus exagonus. 14. inde. 15. qua primum saturnus quidem et iupiter a sole gradibus. 22. accedunt Mars vero. 18. sub radiis tantum meliori tantum a. 7. que in gradibus occidentis dicitur vsque ad. 15. a sole gradus perveniens: vnde. 16. sub radiis tantum meliori iam fortuna destituta: iam enim vix minores annos tribuit et duxturiam. In saturno quidem et ioue vsque ad. 6. a sole gradus. In marte vero ad. 10. Postrema est adustio vsque ad coniunctionem que due persica lingua kerikci tagib nuncupantur. ¶ Inferioribus. 16. Prima est çamini quantitatis predicte: deinde vsque ad. 7. a sole gradus. Secunda orientem versus a sole retrogradando: que adustio est nisi latitudo intercedat. Ueneri siquidem nonnunquam preter alias accidit: vt ex eodem cum sole gradu videatur: latitudine faciente: que tota quidem graduum. 8. punctorum. 56. iuxta quod Ptholomeo visum est. Sic itaque nequaquam adusta dici potest venus immo apparens: dum a sole plus. 7. gradibus distet licet longitudine quod in eodem sunt gradu. Tertia vero est sub radiis tantum a. 7. gradibus vsque ad. 12. a sole qua iam vigorem recuperantes: et maiorum annorum sunt et maioris duxturie: hinc orientales in quarta vsque ad secundam stationem: que quinta est. Sexta est discretio vsque ad. 21. a sole gradus octava est adustio vsque coniunctionem que nona est. Decima est adustio occidentalis vsque ad gradus. 7. Undecima sub radiis tantum vsque ad gradus a sole. 15. Duodecima est directio. Decimatertia prima statio. Decimaquarta retrogradatio vsque ad. 15. a sole gradus. Decimaquinta sub radiis tantum vt ante. Decimasexta adustio vsque ad primam. ¶ Has itaque stellas a coniunctione solis orientalis retrogradat. Post retrogradationem vere vsque ad. 12. a sole gradus. Inde vsque vltra solem. 15. gradibus. Inde ad coniunctionem. ¶ Luna quoque. 16. a sole mutuatur affectiones. Prima est zamini altrinsecus infra. 16. puncta cum sole. Secunda adustio vsque ad gradus. 6. infra quem terminum nullatenus videri potest. Transacto vero statim nonnunquam in recto circulo.

Tertia sub radijs tātum vsq ad gradus.12. In quarta vsq ad robedan q est ad gradus a sole. 45. In quinta vsq ad primum tetragonum. In sexta vsq amphiarton q est ad gradus a sole centumtrigintaquinq. Hinc vsq prope ad oppositionem.12.gradibus.7. Unde.8. vsq ad oppositionem. Nona est oppositio. Decima ab oppositione vsq ad gradus .12. hinc. 11. vsq ad secundū luminis quadrātē: vnde duodecima vsq ad secundum tetragonum: a quo.13. vsq ad secundum luminis quadrantem vsq inde ad 12.a sole gradus.14. vnde.15.sub radijs tantum vsq ad.6.gradus postrema est adustio vsq ad primam. Harum igitur affectionum diuersi sunt ducatus quos in locis suis exequemur.

¶ Demonstratus eorum ex quadrantibus circuli ac domicilia pariter & quantitate.

Nunc etiam quid ex quadrantibus circuli stellis accidat exponi conuenit. Quod quadripartituz reperitur locus in cardine locus in ascendente locus in remoto locus in aduerso. Omnis aūt stella in quocunq fuerit circuli loco certa altrinsecus quātitate corporis sui virtutem pretendit. Est itaq solaris corporis virtus inter vtrāq partem ante & retro quindenorum graduum: lunaris duodenoruz: saturni & iouialis nouenorum Martis corpus inter vtranq partem octenis gradibus veneris & mercurij altrinsecus.7.& cetera.

¶ De constellationibus ac constructionibus qualitatum stellarum.

Conuentus stellarum quas constellationes dicunt pluribus ac diuersis modis fiunt. Cōueniunt enim planete tum bini tū plures nunc corpore nunc radijs atcum in eisdem signis tum in eisdem signorum partibus. Eorūdem nunc singuli plures fixarū etiam quibusq iunguntur: iungunt etiam capitibus & caudis draconum tā suorum q alienorum iunguntur etiam partibus per circulum. Coniunctionis quidem terminus infra gradus.15.firmioris ducatus infra virtutē stellarum corporum graduū numeros vtralibet parte. Cum enim conuenientium altera infra virtutē alterius corporis extiterit nec illa in huius minus firmum vt saturnus cum luna in vno signo infra gradus.12. nec dum infra 9. Cū igitur vtraq intra alterius corporis virtutem si pariter in eodē nunc termino fuerint ducatus oratio firmius quanto conueniunt firmior quāto separantur debilior quousq de eodem signo exeant. Nam si in diuersis signis vltra eosdē terminos consistant: nō tantum coniuncte dicunt propter signorum diuersitatē: sed altera infra alterius virtutē tenue coniunctim ducatus signa. Fixis aūt signis nulla per se corporum est virtus nisi quāta planetarum est eis conuenientiū alteram alterius naturaz ac propriam cuiusq virtutem inficere & corrūpere: vt coniunctis tertius quidam affectus extraneus perducat. Idq copiosa similitudine approbant queadmodum limpha vino permixta: vt ipsum infrigidet naturā eius inficiens corrūpit sicq con

uerso multaqꝫ his similia. Nos aũt ꝙ licet id ꝙ ita sit: vt vtrũqꝫ alterius at-
temperet: non tamen suam cuiusqꝫ naturam prorsus interire vini calorem:
aqueue humorem: licet nõ integrum nec adeo calidum sicqꝫ in ceteris confe
ctionibus. ❡ Est ⁊ aliud ꝙ hec inferiora corpa liquida permixtione quidẽ
vbi alterũ alteri inseritur sese nimirum inuicem inficiunt ⁊ corrumpunt. Ce
lestia vero corpora cum iunguntur: q2 longe abinficem distant nequaꝙ se ita
corrumpunt: sed in natura sua ac virtute propria virtutes suas vicino coici-
unt se inuicem miscent. vnde motu cõmuni ac permixtione tertium quẽdaꝫ
affectum vtriusqꝫ nature cognatum gigni necesse est. signi natura lociqꝫ cir-
cularis affectione pariter ⁊ stellarum affectu cooperante quos effectus anti
quitas per diuersos tractatus exequitur. ❡ Sunt itaqꝫ stellis coeũtibus ge
mine habitudines prima qualitatũ permixtio: secunda alterius supra alte-
ram potentiã. Qualitates sunt calor frigor humor siccitas. Qualitatuꝫ per
mixtio quinqꝫ partita. Prima in proprietate nature. Secunda in ascensu: ⁊
descensu per circulũ ex centro. Tertia in natura loci. Quarta in affectione ex
sole. Quinta in accidenti ex quadrãtibus circuli que in quarto libro expo-
suimus. ❡ Alterius aũt super alteram potentia triplex que nãqꝫ absidi sue
propior qui septentrionalis ascendẽs. Cuiqꝫ septentrionalis latitudo maior
ipsa obtinet atqꝫ hic in coniunctione stellaruꝫ tm̃ speculari conuenit. Cetera
nãqꝫ ꝙ absidũ ꝙ digressionũ circulis carẽt. Uisum ergo est eis ꝙ ratiõabili
speculatione celestiũ effectus indagantur. Saturni quidem ⁊ martis cõuen
tus qualitates eorum contrarie coeuntes temperiem conficiunt vtriqꝫ siqui
dem gemine qualitates quarum altera imobilis altera facile mutabilis: vt
Saturnus frigidus siccus interdũ tamen frigidus humidus: mars calidus
sicus interdum calidus humidus: vt in quarto libro expositum est. Si ergo
conuentus eorũ in signo igneo fuerit calor martis exuperat interreo frigus
Saturni vtrunqꝫ siccitas valida. In aqueis ⁊ aereis siccitatem humor exu
perat alteraqꝫ martis calor alteraqꝫ saturni frigus moderatur. ❡ Ad eun-
dem modum affectiones eorum a sole ordinantur. Nãqꝫ exquo a sole sepa
rantur vsqꝫ ad primaꝫ stationem aeream nullam contrahunt vim vsqꝫ ad
oppositionem solis igneam: vnde vsqꝫ ad stationem terream. Aqua vsqꝫ
ad solem aqueam hunc ordinem ⁊ quadrantes circuli quantum in ipsis est
mutantur. Quotiens igitur ita iunguntur vbi vtraqꝫ qualitas temperetur
cõiunctionis ducatus ad finem beatuꝫ spectat. Cum vero vt altera tantum
minus. ❡ Triplex est igit vtriusqꝫ qualitatis permixtio. Pͥmo vt sit mars
calidus humidus Saturnus frigidus siccus. Secundo vt mars calidus sic
cus Saturnus frigidus humidus. Tertio vt mars calidus humidus Sa-
turnus frigidus humidus. Cuiuslibet igitur harum trium speciei cõmixtio
fortunata: licet enim ⁊ ambo fuerint humidi humor tamen martis calor est
ꝙ Saturni frigus temperat: simplex autẽ alterius tantum vt mars calidus
siccus: saturnus frigidus siccus ꝙ cum accidit intemperata siccitas alterius
calorem alterius frigus imoderate exasperat vt pax temperata coniunctio
minus etiam fortunata fit. Omnem inde huius coniunctionis fortunã siue

in exordijs negociorum seu genezia aut annalibus noxia eorum natura cōtaminat: vt nec sine labore & pena multaqꝫ corporis difficultate crebris: & grauibus animi passionibus seruare queat & de cetero plerūqꝫ grauior pena cōsequat. Oportet aūt & in hoc & in omni cōuentu vt ducatus certior fiat prepotentem qua ratione dictum est dinoscere inter omnes vere hos qui apud solem fit conuentus singulari quoddā priuilegio exceptus est. Omniem etenim stellam sibi coniunctā preter zami adurens & corrumpit & debilitat. Ac stelle quas plurimum adustio ledit sunt luna venus. vt enim ex frigido humore teneram ꝯtraxere naturam sicco solis feruore nature sue prorsus inimico citius vel grauius leduntur: leuius autē saturnus & iupiter: leuissime vero mars & mercurius dū directus fit qui fere solaris nature sunt: vnde in eo conuentu alias quidem fortiores leuius: alias minus fortes grauius corrumpi constans est. Sic ergo cum mars aut saturnus soli iungun tur vterqꝫ alteri grauis excepto ꝙ illis adustio grauior quā illi corruptio. Magis autem saturno: post enim cū saturno vtraqꝫ qualitate misceri cum marte vero alteri tantum. Cū igitur vtraqꝫ qualitate sol saturno miscetur: & sol saturnum leuiter adurit & saturnus solem leuiter corrumpit: altera tantū grauius excepto ꝙ sol semper fortior est hoc si saturno & loci natura semper incōmoda fuerit qualis est casus locusue circuli versus etiā multo grauius corrumpitur: mars autem soli grauior. Miscetur nāqꝫ sol marti vel altera: tantum qualitate vel nulla. Inter omnes autem mercurio vt consueto ac familiari solis adustio minus grauis minime dum directus fit qui dum sub radijs est & infortunatus sic paxillum solem ledit & fortunatus parum beat. Utranqꝫ siquidem fortunam aliunde assumens ad solem transfert. Cum autem iupiter aut venus siue luna soli iungitur solem quidem beant ipsos tamen adustio ledit magis minus fortes preter zami lunam quoqꝫ Saturnus & mars coniunctione corrumpunt ea tamen discretione ꝙ mars in prima lunationis medietate. Saturnus in secunda grauius leuius. Item dum ipsa grauius dum illi. Cum autem Saturnus & Jupiter cōueniunt qui fortior fuerit obtinet. Sicqꝫ inter Martem & Uenerem & ceterarum conuentus. Nam quotiens & plures conueniunt fortissima obtinebit. Sunt tamē qui asserunt quotiens Saturnus vtriqꝫ in natura sua fortis conueniunt cōuentum aduersnm. Ad quod multā similitudinem adducentes aiunt quotiens due res: etiam due res iunguntur nō medium aliquod temperari: sed eandem naturam augeri: vt flamma flamme limphe iuncta multaqꝫ his similia. Sic igitur aiunt he due stelle cum vtraqꝫ infortunata sit coniuncte: potius infortunium adaugent. Dicimus igitur ꝙ corporum que apud reperiuntur alia sunt solida alia liquida vtrorumqꝫ habitudines: prima est compositio: secunda confectio: tertia coniunctio: quarta commixtio.

¶ Solidorum igitur vt alia spaciose quantitatis sunt alia diminute. Ex spaciosis compositio tertiam edidit figuram: vt ex lignis edi ex diminutis vero confectio aliam quandam naturam vtriusqꝫ cognatam gnignit: vt ex diuersis seminum generibus medium quoddam: liquidorum autem est

alia natura permixtio alia insatiabilis affectus. In his quidem coniunctio: vt ex aqua et adipe in illis cõmixtio vt ex aqua et vino medium quoddam gignitur. Quotiens igitur diuersis generibus coadunatis quod inuicem interserta alterum alterius naturam inficit et interficit ea commixtio siue confectio: tertium quoddam producens ex eisdem enim generibus neque cõmixtio neque confectio medium aliquod gignens. Uerum adiunctio siue aggregatio augmentans: vt aqua aquis flamma flammis coeuntes: vt semina seminibus: radices radicibus sui generis hisque similia. Quorum quoniam nihil in supernis accidit neque enim sese contingunt nec inuicem interseruntur: vt ad aliquid agerent verum ex legitimo coitu cum cõtrarie qualitates misceantur ex alterius frigore alterius calore sicque cõuerso temperari necesse est.

¶ De applicatione respectuum stellarum et separatione ceterisque id genus habitudinibus.

STellarum habitudines alii specialiter ordinantes numero variant sic enim Albumasar cũ alibi. 25. scribat hic. 17. nos autem tullii nostri memores nõ posito genere in eadem partitiõe speciem numerare cõsueuimus eas. 18. generali complexione enumerauimus specialiter: vt mos est ordine subdiuidẽtes respectus applicatio separatio: parilitas: solitudo: alienatio: translatio: collatio: prohibitio: collectio: reditio: cõtradictio: impeditio: euasio: interceptio: compassio: remuneratio: receptio. ¶ Respectus stellarum est inter domicilia suprapositis figuris discriminata bipartitus. Sinister quidem ad tertium quartũ quintum. Dexter ad. 10. 9. 8. Sextus per diametrum opponitur respectus quidem est de signo ad signum validissimus tamẽ de gradu ad gradum per gradus equales figurales proportionaliũ artium cõtinentes. ¶ Applicatio est leuis ad grauem dum grauis plurium sit graduum. Est autem primo loco bipartita corpore videlicet respectu: corpore quidem in eodẽ signo quam coniunctionem vel conuentũ dicimus cuius virtus seorsum tractari debuit. Applicationis respectiue quedã sunt species quas: vt de ipsa generaliter tractatũ fuerit loco suo exequmur. Quotiens. n. ex domiciliis sese respiciẽtibus leuis ad grauẽ accedit non eque est cõiunctio: sed nature quedam cõmixtio coniunctione debilior. In vtrolibet igitur genere quod diu leuis ad grauem a terminis constitutis applicatio est ex quo transierit separatio. vis equidẽ applicationis cõiunctiue a. 15. gradibus respectiue a. 12. debilis tamen quousque applicans in eundem terminũ perueniat aut infra dimidiũ vtriusque corporis virtutem. ¶ Quod genus ligon dicitur a qua dum separatur in eius virtute est quod diu non applicatur alii in eodem signo magisque infra dimidiam eius corporis virtutem: licet enim vel ad plures vna quelibet accedat cui propior est ei accedat dicitur. Nã ligon si in fine signi fuerit dimidiũ eius virtutis sequẽtis signi est. Nec aliter in principio signi excepto quod ea virtus non adeo valida propter signorum diuersitatem. Quotiens vero duobus in eodem pun

eto consistentibus tertius vndelibet applicat ei primum ligari dicitur in cu
ius pluribus extiterit dignitatibus deinde secundū. Sic etiam quotiēs due
ex eodem puncto vni applicant ea primū ligatur que plurimum testimoni
um affert. Cum secundus in hoc genere dn̄s termini precedit contingit non
nunꝗ̄ vt solitarie alicuius in fine signi corporis virtus in sequenti signo ra/
dijs alterius excipiatur fitq; mixtio debilis nō tamen applicatio quousq;
in respectu transitus fiat. Omnia que dicta sunt in coniunctione quidem fir/
miora sunt: magis autem dum naturalis fiat commixtio in vtroq; genere.
¶ Utriusq; ergo generis gemine sunt species in longum & latū. In lō gum
quidem nunc: directe nunc retrograde in modum quo exposuimus. Latitu
dinis triplex est subdiuisio prima quidem: vt sit coniunctio in eodem gra//
du eadem latitudine eadē parte ꝙ genus alterius eclypsim parat necesse est.
Secunda est oppositio vt altera ad septētrionem ascendente altera ad septen
trionem descendente aut ecōuerso eadem vtrunq; latitudine sitq; in austro.
Tertia est sexquipartita inter binos exagonos tetragonos trigonos altera
ad septentrionem ascendente altera ad austrū descendente aut ecōuerso. Ea
discretione adhibita ne extrema applicantis latitudo minor sit presente alte
rius latitudine. Ad quam cū peruenerit ligatio est ex quo transierit separa/
tio. Excepto ꝙ non statim virtutē illius exuit ꝙ̄diu scilicet in eadem parte
fuerit quousq; altera ascendente altera descendente incipiat vel conuerso.
¶ Est & aliud generis artificium vt respicientiū videlicet stellarum septen/
trionali latitudine loco suo adiecta latitudine vero australi loco suo detra/
cta inter reperta loca duo longitudo colligatur. Que si fuerit graduum aut
60. aut. 90. aut. 120. exordio numeri a leuiori sumpto ligatio est. Si minus
applicatio si magis separatio: pōt etiam vna quelibet pariter alteri lōgo al
teri lato applicari. Unde diximus de fugitiuo si luna inquit Joui longitu/
dine: marti latitudine ligata reperit ꝙ marti consequendū iudicat: q: Joui
non ledendū: firmius vero vni vtraq; applicatione ligari: magis ex aliqua
recipientis dignitate: vnde applicationis respectui quatuor sunt species do/
num: nature donum: virtutis donum: gemine nature donum: consilij donū:
nature est applicatio ex aliqua recipientis dignitate. Donū virtutis est ap
plicatio ex aliqua applicantis dignitate. Donum gemine nature est applica
tio pariter ex vtriusq; dignitate. Donum consilij quelibet alia firmior ami
ce figure natureq; cōmixtione firmissima cū receptione. ¶ Parilitas ligatio
nis vim imitatur naturali quadā adequatione non respectu qua doctissimi
astrologi in secretis rerum vsi reperiuntur. Uulgares vero nihil huiusmo//
di intelligentes nec aduertisse videntur. Est autem bipartita intra gradus si
gnorum equaliter orientium signorūq; equalium dierum qua ratione com
pos & consors inuenit stella in primo ♈ gradu stelle in vltimo ♓ quarū
altera ei que in fine ♍ altera eius in principio ♎: sic ea que in. 20. ♈ ei que
in. 20. ♓: sicq; ei in. 20 ♍: similiter ea q̄ in fine ♈ ei que in principio ♓: sicq;
ei que in principio ♍: sicq; deinceps ad hūc modum. ¶ Solitudo est quo

tiens stella post separationez nulli in toto signo applicat. ¶ Alienatio est cum per totum signum omni respectu caret quod sepius ☽ accidit cunque accidat ducenda est stella per terminorum dominos more applicationis tanq̄ ligata cuiq; in cuiusq; termino fuerit: sicq; per ordinem. Qr artificium et in solitudine nōnunq̄ adhibendum est videlicet non satis cōmixtis separata longius dimisse vires exuit necdum alij applicans. ¶ Translatio ab vna ad aliam cuius due partes. Altera vt eadem stella inter duas ab altera separata alteri applicet altera: vt dū leuis graui applicat grauis alteri applicet. ¶ Collectionis due sunt species quarum altera collectionem: altera translationem imitatur. Illa siquidem vt sint due auerse abinuicem vnam respiciētes vel ei applicantes. Illa vero quelibet circuli locum respiciat cui cōferat. Hec autem vt inter oriens negocij q̄ dominos abinuicem auersos aut separatos quelibet alio ex vno alium respiciens vel applicans conferat. ¶ Prohibitio bipartita altera vt sint tres vel plures in eodem signo per diuersos gradus grauis in pluribus. Hec ergo que media est altera prohibet ne graui applicet quousq; eam transeat. Altera vero ex parte respectus vt cum de duabus stellis in eodem signo altera applicet alteri: sic eidez pariter eminus alia respectu applicans que si in paucioribus vel eq̄libus fuerit gradibus eā corpore accedens prohibet quousq; graduum numero superet. ¶ Reditio quoq; ex duobus sumitur locis. Altero vt cum stelle sub radijs existēti applicatur. altero cum retrograde vtrunq; siquidem applicantis consilium reicit. Est igitur huiusmodi reditio tum salubrum tum aduersa: ac salubris quidem triplici modo perpenditur. Primo quidem vt sit applicationis receptio. Secundo vt vtraq; in cardine aut post cardinem applicansq; directa. Tertio vt licet recipiens remotus applicans solum in cardine sit: aut post cardinem: hic itaq; recipiens quidem q̄ corruptus est et remotus. Rem qppe quantum in ipso est inficit. sed quia reddit ipsi quod conferebat. Ille vero liber et fortis cripiens rem ad effectum producit. ¶ Aduersa vero duplici modo. Altero vt sit duplicans remotus. Alter autez in cardine aut post cardinem. Hic ergo quādocunq; confertur redditur. Ille vero debilis rem quidem alter parat: alter deinde inficit: altero vt sint ambo remoti vel adusti siue retrogradi. quod cum acciderit res omnino negatur. ¶ Contradictio est vt cum stella stelle applicans anteq̄ perueniat retrograda fit. Id enim est firmata negare. ¶ Impeditio est vt inter tres stellas quarū grauior in quolibet gradibus: leuior in pluribus: leuissima in paucioribus: que dum graui applicare paret: anterior illa retrogradatio grauem transeat. Hic ergo applicantem impediri necesse est. ¶ Euasio est cum stella stelle applicat que anteq̄ perueniat illa insequens signum transiens alias viciniori respectu inficit. Id enim est prius ɔsilium annullari. Interceptio tripartita est primo quidem: vt sit stella parans applicare stelle A qua in secūdo signo stella que retrogradando anteq̄ illa perueniat huic iungatur sicq; applicās lumine intercipit. Secundo vt sit leuis graui applicans: illa vero grauiori anteq; transeat q̄.

teuis ad ipsam perueniat. Signum ergo est in re quesita aliud puenire. Tertio autem applicet stella stelle equali negocij domino: aut ipsi equalis illi. ¶ Compassio est cum stelle in casu suo: aut pcipitio posite stella amica de aliqua dignitate eius applicat: aut ipsi illi q̄ sit ꝯsequenter in proximo ad eundem modum conuersio fiat idem q̄ remunerationē dicimus. ¶ Receptio est cum stella stelle applicat vt vel applicans in recipientis sit dignitatibus: aut recipiens in applicantis: firma quidem de domicilio aut principatu de ceteris debilis: nisi pluribus simul: de quo genere est receptio ex respectu siue applicatione aut ex amica figura aut ex prima ⁊ secunda signorum cognitione quas superius tractauimus: Sic etiam fortunate sese inuicem respiciunt: sic infortunia duo coniunctione tantum aut amica figura. Est itaq̄ receptio quedam alia fortis: alia debilis: alia mediocris. Fortis quidem inter ☉ ⁊ ☽ omni ex loco preter oppositionem: que cum ex dignitatibus fortissima est: eiusdem generis est receptio apud ♀ ex ♍. Mediocris vero ex singulis dignitatibus de primis duobus generibus: de ceteris vero d̄bilis nisi pluribus simul vt dictum est: ex horuꝫ oppositionis remunitio sumit.

¶ De fortuna stellaruꝫ fortitudine ⁊ debilitate atq̄ infortunio.

Ex his habitudinib⁹ quaterna stellaꝝ affectio ꝓcedit: fortuna: ifortuniū: fortitudo: debilitas. Tū̄ ⁊ ☽ ipedimenta. Fortuna stellaruꝫ est: vt sint fortunatis ꝯiuncte aut amica figura respecte infortunijs auersis aut inter fortunas similiter medie aut ꝫami aut in amico ☉ respectu siue ☽ felicis motus atq̄ lumine crescētis: aut vt sint in dignitatibus suis aut gradibus lucidis recepte: aut saltim sibarꝫehe: vt masculę in signis ac gradibus masculinis die super terrā: femine contra aut sint in dignitatibus fortunarum. Nam ⁊ fortunarum fortuna est esse in dignitatibus luminum itaq̄ fortuna stellaruꝫ tripartita multiplex plenaria diminuta: multiplex quotiens ex huiusmodi comoditatibus plures conueniunt: vt ♀ in ♍ dupla qui si pariter ⁊ in termino suo fuerit tripla: sicque simul in oriente quadrupla. Plenaria in domicilijs melioris figure: vt ♄ in aq̄rio: ♃ in ♐ ♑ in ♏ ♀ in ♉: ☿ in ♍: diminuta in alteris. ¶ Fortitudo stellarum est ascensus ad septentrionem: aut esse in septentrione. Ascensus in circulo ex centro motus augmentum: tum vt sint in statione secunda: tum extra adustionem directe: tum vt cardine aut post cardinem. Superiorum quoq̄ stellarum: vt sint orientales ⁊ in orientalibus circuli quadrantibus. ☉ ibidem pariter: ⁊ in signis masculinis preter ♎. Inferiorum autem vt sint occidentales: ⁊ in occidentalibus circuli quadrantibus. ¶ Debilitas stellarum est casus exitium exilium magisque cum solitudine applicatio ad retrogradam aut corruptam: prima statio retrogradatio sub radijs: tum vt sint in gradibus obscuris nature recepte: aut in oppositis harꝫehe

descendente ad austrū aut esse in austro descendere in circulo excentri motus decrementum remotio & auersio. Tuz via pusta a. 20. ♎ vsqꝫ ad. 10. ♏. Superiorum quoqꝫ trium vt sint occidentales & in occidentalibus circuli quadrantibus ibidem ☉ preter nonum sed in signis femineis. Inferiorum autem vt orientales & in quadrantibus circuli orientalibus. ¶ Infortunium stellarum est vt sint infortunijs coniuncte aut oppositione eorum siue tetragono aut trigono vel exagono: aut sint termini infortuniorum seu domicilijs aut superemineant infortunia vt ex. 10. aut. 11. a stelle loco eiusqꝫ nec recepte infortunio. Tum vt coniuncte ☉ aut in tetragono eius siue oppositione peiusqꝫ infra. 4. gradus. Tum vt capitibus draconum suorum aut caudis iungant aut capiti draconis: aut caude idqꝫ infra. 12. gradus. Sunt qui caput de natura augmentatiua iudicent: cōuenientibus itaqꝫ fortunatis fortune addit: infortunijs iunctis infortunio. Caude vero natura diminutiua: minuit itaqꝫ tam de fortuna q̄ infortunio vtrolibet genere ꝯiuncto. ¶ Postremum est obsessionis infortunium. Est autem bipartita. Primo quidem vt sit stella in quolibet signo vtrūqꝫ vero in eodem signo infortunij aut corpus aut radij aut ab infortunio separata infortunio applicet. Secundo vt sit stella in signo quolibet pariterqꝫ infortuniorum alterum in secundo alterum in. 12. quod genus signi potius est. Si enim nec insit stella fueritqꝫ vel oriens vel aliud quodlibet hoc modo affectū obsessa dicitur. Utrolibet igitur in genere si vel ☉ vel fortunate respectus propius. 7. gradibus interuenerit eripit magis propriuz domicilium huiusmodi quasi obsessio si infortunata fuerit summe fortunata. ¶ Impedimenta. ☽ seu corruptiones singulares vndecim sunt. Prima est eclypsis validissima in signo radicali seu in trigono eius aut tetragono eius. Secunda sub radijs. Tertia inter ipsam & oppositionem ☉ minus. 12. gradibus. Quarta cum est obsessa inter duos malos. Quinta vt sit cursu vacua. Sexta quando est cum cauda draconis. Septima cū est in australibus signis magisqꝫ descendēs. Octaua in via pusta. Nona in fine signorum. Decima cum minus medio suo motu incedit. Undecima in nono ab oriente.

¶ In extraendis stellarum radijs iuxta Ptholomeum.

In extrahendis stellarum radijs multa diuersitas per diuersos tractatus inuenitur q̄ albi. Nam hic Ptholomeū elegimus cuius ipsa hec verba. Quotiens inquit trahendi fiunt stellarum radij discernendum primuz est locus stelle inter circuli quadrantes qui si inter celi cardinem & oriens reperitur obseruatus assumetur: locus stelle ex circulo recto pariter & medium celi ex eodem circulo quo facto diminuetur is medij celi gradus de eo stelle gradu quodqꝫ remanserit diuidetur per partes hore gradus stelle vnde hore stellarumqꝫ puncta colliguntur eaqꝫ est distantia stelle a medio celi. Quod si stella sit inter oriens & terre cardinem: summum recti circuli detrahetur de stelle gradu eiusdem circuli reliquoqꝫ seruato assumpte partes hore gradus stelle per senarium multipli-

cabuntur: productaq; summa de reseruato reliquo diminuetur: quodq; remanserit diuidetur per partes hore oppositi gradus stelle: quotq; colliguntur hore sunt horarum puncta ea est distantia stelle ab oriente. Si autem inter quartum et septimum assumes terre cardinis circulus diminuetur de loco stelle ex eodem circulo residuumq; diuidetur per partes hore gradus opposite stelle: eaq; est distantia stelle a cardine terre. Si enim inter septimu3 celiq; sit cardinem vnum recti circuli detrahunt de loco stelle eiusde3 circuli reliquo notato partes hore oppositi gradus stelle senarius multiplicabit vnde producta summa de notato residuo dempta reliquu̅ per partes hore gradus stelle diuidetur: eaq; est distantia stelle ab occidentis cardine. Ad hunc modum stelle a cardinibus distantia deprehensa cu̅ extrahendi fuerit radij stelle cuiuslibet figure in sinistram quidem ad exagonu3.60.tetragonu̅.90. ad trigonum.120.gradus adijcientur.in dextra vero detrahentur. Cu3 hec itaq; numero introitu facto in circulum rectum quot gradus equales in signo suo designauerit assumentur deinde loco stelle per ortu3 climatis vt ante sinistram. Item ad exagonum quidem.60.ad tetragonu̅.90.ad trigonu3 120.gradus addentur in dexteram vero diminuentur. Cum quo numero in tabula climatis introitu facto quot gradus equales in signo suo demonstrauerit assumentur. Si ergo vtru̅q; assumptus equalium graduu3 numerus in eundem gradum inciderit eum gradu̅ eius stelle radij fuerunt. Si vero in diuersos collecta inter numeros differentia per senariu̅ diuidetur: qua̅tumq; diuisio dederit multiplicabitur per horas distantie stelle a cardine: productaq; summa duorum locoru3 loco stelle per gradus equales in sinistra propinquiori.in dextra vero longinquiori adijcitur. Quo ergo numerus peruenerit eousq; radij stelle pertingunt. Oppositionis deniq; radij per diametrum oppositum significat.

¶ De annis firdariech stellarum simul et de annis earum maioribus medijs et minoribus.

Anni stellarum quinq; partitio reperiunt. Alij qde3 sunt firdariech stellaru̅. Alij sunt magni stellarum anni. Alij maiores: medij: minores. Alij quidem in iudicia seculi. Alij in vitam humana̅. Alij in rerum et tpum numeros tu3 ex virtute corpoꝝ stellarum: tu3 ex varijs per circulos suos metis tum ex terminis cuiusq; alijq; atq; alijs per circulum proprietatibus certis dimensionibus assumpti quorum ratio plenius alibi tractatur. Nunc autem singuli in hunc ordinem numerantur.

Anni	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☊	☋
Firdarie	10	8	13	9	11	12	7	3	2
Maximi	1460	260	480	520	465	428	264		

	al' 115						
Maiores	120	82	76	108	57	79	57
	al' 72						al' 66
Medij	39 ꝛ di.	45	48	66 ꝛ di.	42 ꝛ di.	45 ꝛ di.	40 ꝛ dimidiũ
		al' 69 ꝛ dimidiũ		al' 39 ꝛ dimidium			
Minores	19	8	20	29	30	12	15

¶ De naturis stellarum septem ꝛ proprietatibus ducatum per vniuersa rerum genera.

Ostremo est vniuersi stellarum ducatus per diuersos rerum motus expositio quos in nullo singulari corpore simul omnes reperiri impossibile est: sed partim in hoc partim in illo: sparsim omnes complentur. Consequenter autem singulas tum ex naturali cuiusqꝫ virtute: tum ex varijs locorum affectionibus diuersos eorum motus comitantium.

¶ ♄ quidem natura frigidus siccus nõnunqꝫ accidentaliter humidus obscurus asper grauis fetidus vorax tenax: multe cogitatiõis firmeqꝫ memorie sibi magni: alijs parui: eius est agricultura: habitatio: terrarum ꝛ aquarum rerum dimensio ꝛ pondus: fundi partitio: multaqꝫ interdum possesio: tum ꝛ manu altuz pars artificiorum vt cementarij fossores carpentarij atqꝫ id genus tuz summa ꝛ egestas nauigia longa via ꝛ difficilis longum exilium: etiaz prouisus difficultatum ꝛ periculorum incursus: tum fraudes nequitia doli proditio noxa facinora abhominatio solitudo deliberatio quoqꝫ ꝛ intellectus: sermo certus ꝛ amicitia stabilis: longa prouidentia: tum ꝛ regum consules: omnisqꝫ malitia iniquitas ꝛ violentia captiuitas: cathene compedes carceres damnatio instantia pertinatia perfidia difficilis ira: nec tamen effrenis omnisqꝫ boni odium ꝛ inuidia. Tum metus angustia dolor penitentia passiones dubitatio. Error inuolucrum labor pena lesio funera luctusqꝫ funebrꝫ orphani vidui ꝛ orbi: hereditates resqꝫ antique. Tum senex patres aui proaui eiusqꝫ partis parentes. Tum serui mancipia mercenarij eunuchi vulgus atqꝫ hominum genus infame steriles ignauum detractium: corporis partes auris dextra ꝛ splen omneqꝫ melancolie genus. Tum malefici fures fossoresqꝫ monumentorum ꝛ spoliatores: omneqꝫ magice omnisqꝫ maleficij studium postremo

longa cogitatio: rarus sermo: altus secretorum intellectus: occulta profundorum atque inexhausta sapientia.

¶ ♃ natura calidus humidus dulcis temperatus equus est eius virtus naturalis ac nutritiva corpora animantium sobolisque progenies magnates et prelati: corporis partes auris sinistra et epar: forme dignitas: animi nobilitas: sana sapientia et intellectus: visionum interpretatio: certitudo et veritas. Tum iura leges templa cerimonie religio honestas fortitudo temperantia iudicia pacificentia: gratia vera fides humilitas et obedientia. Accidenter aliquando post deliberationem inconsultus rerum aggressus: ac difficultatum incursus. Tum patientia deinde vindicta et victoria in omni contentione magnificentia dignitates regna principatus. Tum spes gaudium munditia continentia parcitas beniuolentia amicitia liberalitas: animi ingenuitas. Tum facultates et suffragia: hominum societates: cohabitatio contubernium sermones quoque dignitates promissio stabilis: depositio fidelis hilaris iocundus placidus indulgens veneri officio et sibi et suis vtilis malum fugiens et bonum appetens prouido consilio: graui sermone: et priuatis publicis rebus salubris ac fructuosus.

¶ Mars: natura calidus siccus acutus vehemens atrox: eius est adolescentia vires epar cum ♃ nares cum ♀ corporisque passiones calide: tum igni tabula exustio cunctique repentini prouentus: reges violenti: inimici inhumani: peruersi iudices: iudicia castra regum: clientela iniquitas scelera proditio pugna cedes effrenis audacia: stulta securitas: elatio magna tumiditas iactantia: forme et glorie amor: dissensiones litigia seditiones controuersie predationes oppressiones insidia latrocinia: grauis ira: facilis offensa plage vulnera captiuitas discretio: fugiendi difficultas: timor ac tremor: improuisa festinatio perfidia contradictio turpiloquia: incautus amor: manifesta amicitia: promissus impensus piurus dolosus responsione: et aggressu promptus atque ingeniosus fallax inconstans exlex maledicus maleficus: malignus temporis incompositus omnia contaminans: varie cogitationis in rebus cogitandis: in rerum comutatione consultu reditu: multi murmuris et pene deformis inuerecundus incestus spurcus ingratus: pregnanti grauis parturienti inimicus: partui periculosus nonnunquam aborsus: causa euidem: et mediocre hominum genus. Tum et pecudum custodia iumentorumque causa et procuratio. Tum et vulnerum et lesionum causa pluriumque cirurgia omneque

ferarium omne cruentum artificium[que] mortiferu[m]. Nam eiusdē mortis acer bum duo reliquum magis ♄ ☿ participe.

¶ Sol natura igneus temperatus: eius est omnis eorum nitor et claritas vniuersalis vita caput ani mantis cum animali spiritu atq[ue] oculo dextro. Opinio quoq[ue] et ratio tum medium zone habi- tabilis: reges et primates: concilia et cetus homi- num: fortitudo: victoria: vindicta: honestas: ma- gnificentia: habitudo bona existimatio: ambitio: multaq[ue] auri cupiditas perspicuitas mūdicia gra ue eloquium vicinis noxius remotis cōtra sicq[ue] inter hec nunc cōmodus eiusq[ue] hic sublimatio il lic degradatio habet leges: iudicia: magistratus intelligentias tum patres et fratres nihil roganti negans. Postrema sunt valida malorū vltio regimen imperiale summe di uinitatis contemplatio.

¶ Venus frigida et humida temperata eius est mulierum genus minoresq[ue] sorores. Tum vesti- menta omnisq[ue] cultus ac redimicula cu[m] aureisq[ue] et argenteis ornamentis: tum frequens balneum et ablutio forme quoq[ue] aptitudo gratiosa cū mul ta facetia amor musice gaudia loci omnisq[ue] instru mentalis melodia cum ipsis ēt instrumentis atq[ue] motibus adaptis. Tum sponse cum spōsalibus: ac thalamis cum triplici iure coniugij simul: etia[m] odora dulcia ac suauia queq[ue] ludi incesseris atq[ue] aleis ocia preter studia: amor: lascivia: dulces que rele: effeminatio: indignatio: fallacia: frequens mendacium ac periuria. Tum vina mella potusque inebriabilis ipsaque ebrietas: luxuria: fornicatio omneq[ue] id genus tum naturalis vsus q[uam] cōtra naturam in vtro libet sexu tamq[ue] legitimi q[uam] illiciti cu[m] ipsis omnium aucto ribus simulq[ue] omni prole illegali. Tum dilectio nati mutua hominum cha ritas pietas facilis crudelitas voluntaria receptio valitudo corporis animi debilitas multa carnositas pinguedo cum adipe omnis voluptas diuitie: et oblectamenta eorūq[ue] studiosa inquisitio. Tum subtilia mirandaq[ue] artifi cia: vt egregie picture atq[ue] suture cū suis artificibus tum fora et tentoria odo rumq[ue] mercature. Postremo scientiarum intētio. Templa deinde legis ob seruatio ius equabile.

¶ Mercurius promiscuus ad omnem commixtionis assensum facilis eius pueritia cum maioribus fratribus multoque puerorum amore. Tum diuinitatis fides prophetie sermone discipline doctores cum discipulis ingenium: ratio: eloquentia: precepta eorumque obseruatio: plena sapientia: sana doctrina: salubris exhortatio arguta deceptio: probabiles inductiones necessarii sylogismi: philosophie ac poetrie studium: plurimumque in mathematica: arismetrica: geometrie: et astronomie nec sine metrica et richmica. Tum diuinationum sortilege quoque cum auguriis et auspiciis preterea grata et fructuosa facundia. Tum libri commenta scribe eorumque officium acuta et propterea officia diligens omnium sciarum usus et exercitatio cum eleganti nouitatis inuentione ac secretorum intellectu soli diuinitati patentium rarum gaudium rare delicie tenuis voluptas tum prouidum consilium: fama: rumores: ambitio magis glorie cãe deinde q̃õnes: tributaria aerea: appotetice questus cum multo sumptu ac falsitate. Mercature partiens negociationes furta: fraudulentia: maliuolentia: ignauia: inimicitie: timor: seruitus: dubii atque inuoluti affectus obedientia cum summa intentione ac mitti in alienos dolores cum passione fratrum amor propulsio legis obseruatio verax causata ingrata vocis modulatio aptitudo in omne artificium cunctorumque perfectio confidenti omnium professione. Postremo suendi: radendi: pectendi: adapta manus cum suis instrumentis et artificibus. Nam et fontium scaturigines amnium decursus aquarum deriuationes.

¶ Frida accentalriterdum cala ad lumen lucens leuis ad omnia faciens negocia: formam: gaudium: famam affectans: eius sunt negociorum inicia: reges et principatus sba cum victualibus affectum prosecutio intentio in scias legem altorumque contemplationem tum et carminum vires varii motus animi studiorumque in terrarum atque aquarum computo ac dimensione debilis tamen sensus tenuis memoria preterea matrone coniugia grauide nutritura et nutrices matres auie maioresque sorores numquam mandata fugitiui mendacium delatio assentatio omnibus motibus accomoda et accepta nihilominus laus corporum saluti studiosa multum edax parum venerea.

¶ Hii ergo stellarum ducatus vt nunquam omnes simul in vno corpore inueniuntur sic nec ex vllo loco simpliciue stelle habitu per diuersa tempora colliguntur.

OMnes stellarum ac syderee virtutis rationem totius tractatus series continet postreme partitionis est alius quidem celestis potentie ducatus ac secundaria virtus non in ipsis quidem stellarum aut syderum corporibus sed principalibus ducibus consequenti necessitate sumpte. Omnis enim antiquitas in his tribus ducibus conuenit primo stellis: secundo signis: tertio vtrorumque partibus per circulum ordinatis: quorum primi duo animi et corporis vice prima tractant consilia. Tertius more accidentis postrum in assensum succedit quamquam nonnulli veterum primis omissis tertij tantum auctoritatem per omnia negocia sequantur. Hermes tamen cunctique sequaces eius persarum babilonie atque grecorum astrologi in omni negocio primo stellam naturaliter ad id ducentem cum loco suo. Secundo domicilium eius negocij eiusque dominum. Tertio partem negocio attinentem cum loco atque domino suo consulunt eque vt de ceteris conuentum eius cum stellis et respectum ductumque ac transitum metientes. Unde manifesta videtur partium causa si quibus stellaris ducatus ratio constans est idque duobus modis. Primo quidem quoniam stellarum distantie quantitatem ducatus earum inequalitas sequitur vt promptius inter stellas eiusdem ducacus patet. Quemadmodum inter solem et saturnum quorum vel ducatus ad status ducatus patrum necessaria visa est ducum distantie dimensio ad perpendendas eorum vires omni tempore in omni negocio que prima partium causa existit. Secundo vero quoniam rerum modus quo sydera ducunt non simplici aliquo ducatu perpenditur verum permixtionem duum aut plurium idem designantium quidem genus frequenter in volucrum atque error consequitur ne facile princeps eligi possit quod pre ceteris sequamur aut cum dominorum alter sit diurnus alter nocturnusque sicque alter masculus alter femina hisque similia nec multo alter altero fortior hic itaque negocij partem educi necessarium est que cum alter virtus testimonia accesserit facile assequendum ducem eligat quoniam ergo hec distantia collecta in quemlibet circuli locum incidat necesse est ex tribus eas principijs oriri constans est quorum duo naturalia firma tertium mutabile ac prima quidem duo sunt inter que sumuntur eorumque primum a quo tertium a quo numerus collectus incipit: verbi gratia ab hac ad illam collectus graduum numerus atque in initio ab orientis gradu aut alium desumpto per trigenos gradus eductas vt steterit partis locum fugit. Quod autem hic numeras ab oriente distat concipitur. Secundo vero quoniam oriens rerum initijs preest iure sepius ab ipso iniciandum videtur. Nam quidem interdum aliunde vel ab alio videlicet domicilio aut loco stelle causa est quod ei negocio affinius attinet quapropter vt dictum est: tertium hoc principium mutabile est. Quoniam vero stellarum omnium circuitus zodiaci axem ambit sicque oriens quidem per zodiaci gradus computatur. dicimus enim vt stellam sic oriens in hoc vel in illo huius vel illius signi gradum deduceretur non vero per orientium gradus sunt enim de circulo vel recto vel ver-

ticali quorum poli a zodiaci polis alterutra ex parte distant vt est recti circulo distantia sicut Ptholomeo placet graduum.23.puncto 2.51.

¶ De diuisione. Caplm. 2.

His itaque positis he partes iter principia tractatus et numero et nominibus distinguende videntur. Omnes etenim quas persarum babilonie et egyptij auctoritas firmauit in libris eorum.97.inueniuntur trina serie discrete. Ex prima serie sunt partes stellarum. Ex secunda signorum partes. Ex tertia diuerse ab vtrisque necessarie tam in quibusdam genezie atque annalium locis necnon et questionibus plurisque aliquorumque ngociorum inicijs. ¶ Primi generis partes.7.sunt numero singule singularum stellarum quarum et nominibus appellantur. ¶ Secundi generis partes.80.numerabuntur. Orientis tres prima vite secunda sustentationis tertia sensus et rationis. ¶ Secundi.iij.prima opum secunda mutandi tertia inuenieniendi. ¶ Tertij.iij.prima fratrum: secunda numeri fratrum: tertia mortis fratrum. ¶ Quarti.8.prima patrum: secunda mortis patrum: tertia auorum: quarta generis: quinta fundi iuxta Hermetem.6.iuxta ceteros persas.7.agriculture.8.finis. ¶ Quinti.5.prima prolis: secunda hore et numeri natorum: tertia prolis maxime: quarta femine. Quinta disertionis vtrum ne masculus sit an femina. ¶ Sexti.4.prima egritudinis iuxta Hermetem: secunda iuxta Belitem: tertia seruorum: quarta captiuorum. ¶ Septimi..16.prima coniugiorum virorum iuxta Hermetem: secunda iuxta Velitem: tertia qua viri feminas aliciunt: quarta euentus maris cum femina. quinta adulterij: sexta desponsationis femine iuxta Hermetem septima iuxta Velitem: octaua qua femine viros aliciunt: nona conuentus femine cum viro: decima adulterij femine: vndecima castitatis: duodecima coniugij vtriusque sexus: decimatertia horum desponsationis: decimaquarta pacti et modi nuptiarum: decimaquinta agnatorum: decimasexta contrauersiarum et aduersariorum. ¶ Octaui.5.prima mortis: secunda stelle necessitatis: tertia anni timendi: quarta loci periculosi: quinta doloris et angustie. ¶ Noni.7.prima itineris: secunda nauigij: tertia religionis: quarta ingenij et prouidentie: quinta scientiarum et sapientie sexta memorie placitandi et fabularum: septima rumorum vtrum ne veri sint an falsi. ¶ Decimi 12.prima potestatis nati: secunda patrisque discretionis: tertia consiliarium principum et regum: quarta victorie regis et facultates: quinta subite exaltationis: sexta nobilitatis: septima sequacium regis et militie: octaua regis officij nati: nona opis manualis: decima mercature: vndecima operis debiti: duodecima matrum. ¶ Undecimi.11.prima diuitiarum: secunda amabilitatis. tertia notitie inter homines et precij: quarta deliberationis: quinta deliciarum: sexta spei: septima amicorum: octaua penurie: nona abundantie: decima ingenuitatis animi: vndecima gratie ac bone existimationis. ¶ Duodecimi

mi.3.prima inimicorum iuxta Hermetem: secunda iuxta alios: tertia laboris et pene. Tertij generis partes.10.sunt numero prima est pars halgiphel. secunda viciosi corporis: tertia strenuitatis et audacie. quarta feritatis et angustie in pugna: quinta fraudis et doli: sexta loci negocij: septima impedimenti rerum iuxta egyptios: octaua iuxta persas: nona retributionis: decima veracis effectus. ¶ Fiunt igitur omnes vt prediximus.97.partim stellarum per septem domiciliorum: partem absolute: ad rerum natiuitatem assumpte.

¶ De partibus stellarum. Capitulum. 3.

Deinceps vt proposuimus ordine cuncta prosequemur: atque in primis primum genus assumentes omnes generaliter omnis negocij partes inter geminos eiusdem duces firmi. Cum igitur stelle due equaliter in naturali eiusdem rei ducatu conueniunt fueritque altera vt solet interdum vt a fortioris haiçen a fortiori incipiendum erit vt sol et saturnus cum equaliter ad patris ducatum ducunt suntque eiusdem haiçen ambo videlicet diurni: quia sol die fortior est die ab ipso fit inicium. Quod si equaliter in ducatu conueniant fiuntque alter diurnus alter nocturnus die a diurno nocte a nocturno inchoabimus vtpote sol et luna cum equaliter in fortune ducatu conueniant die tamen a sole nocte a luna summitur recte initium vt ille diurna ille nocturna fortuna est. Cum vero die nocturne alteri altero fortioris fuerit ducatus ab ipso inchoabit. Quotiens vero ducatus signi est eiusque domini sepius a domino fit initium: ¶ Est enim omnis signi ducatus eius domini non vero conuertitur quod tamen si fortius ad rem duxerit interdum et ab ipso sit initium: deinde in communionem assumitur oriens: aut alia vel circuli vel stellarum loca. Sic enim collectio inter primos duces numero adijciuntur gradus vel stelle aut loci cuiuslibet in signo fitque totius initium a principio signi vndique per gradus equales. Accidit interdum vt dum stella ad domicilium assumetur alterius sit eiusdem rei domicilium alterum computo: verbi gratia. Oriente cancro in quarto climate: leo quiem numero semper opum domicilium est. Cancri vero computo nonunquam quod cum accidit pro eo negocio sumetur: a luna vsque ad sequentem in cancro quo oriens illic simul et secundo domina est non tamen vsque ad solem dominum leonis. ¶ Prima est pars lune inter solem et lunam sumenda recte quidem cum sol cunctis celestibus clarior diurnum lumen generali mundi fortuna vniuersali vite atque domine rerum magnitudini et splendori atque summis dignitatibus gradibus presit: luna vero lumen nocturnum proxima est post solem claritate et fortuna corporibus eorumque alimentis atque incrementis generalique rerum nature ac necessitati ducatum prebens. Que cum ita sint conueniente equidem die a sole ad lunam: nocte a luna ad solem sumitur collectoque numero graduum orientium totumque a principio orientis inceptum ac per gradus equales deductum partis locum signi: vt si quando ambo lunam in eodem puncto reperiuntur pars etiam in ipso orientis puncto consistat que quoniam lune est cuius quottidiana necessitas et vsus eadem et pars fortune appellatur. Se-

quitur aut secundaria vice omnino luminum virtutem ac proprietatem ad animam ꝛ corpus multa virtutem:formam:fortunam:dignitates:opes:sapientiā:intellectuз:cogitationes negocia:opera:rerumqз initia ducens. Obtinuit ergo pro tanta virtutis elegātia vt ꝛ pars lune sit ꝛ oriens lune nec sine causa. Quotiens enim trāsacto hore diei per partes hore ipsius diei multiplicabūtur. Totaqз summa a loco lune deducatur aut in ipsum partis fortune locum aut certe in proximuз necesse est peruenire recta solis imitatione a cuius loco ea summa per locum climatis deducta ad orientis graduз peruenit. Igitur vt luna prima ꝛ vniuersaliter in omni negocio consulitur ita pars eius pre ceteris omnibus omni negocio accipitur. ¶ Pars solis inter solem ꝛ lunam sumitur. Cum enim nulla stellarum inequalitas quantum in ipis est appareat solumqз lune huiusmodi altero manifeste pateat ad hoc nec vlla aliarum in rerum effectu ꝛ generationibus pars lunaris virtuti potentie merito pars solis tanq̄ vniuersalis rerum patris die a cōiuge luna ad solem:nocte a sole ad lunam summi debuitsummeqз orientis gradibus additis a principio orientis deductus numerus locum signi: hec est itaqз pars q̄ solis est cuius animi felicitas ꝛamalgrab vocāt partem celati q̄ est intrinseci bonum. Imitatur autem partem fortune per omnia magis tantum intrinsecus spectans quemadmodum ꝛ illa plus extrinsecam amplectitur. Erat enim conueniens: vt queādmodum pars lune corporis accidentia designaret sic pars solis anime proprietates moderaretur vtraqз in ore parētum vtrūqз cōmunicans ea se ratione habentes: vt die quidem pars fortune ducatus virtute precedat nocte boni ad animam ꝛ corpus ad compaginem vtriusqз ad nature secreta rerum altitudinem vimqз absconditam:longeqз remotam cum summa diuinitatis speculatione ac legum obseruatiōe. Cum ad honores ꝛ gloriam atqз aurarum temperiem ducens has nōnulli cōmutant:ita vt eam que lune est soli attribuant que solis lune: sed ratio que exposita est obtinuit. ¶ Pars saturni pars more sumitur die a gradu saturni ad gradum partis lune: nocte econuerso adiectisqз orientis gradibus a principio incipit ducit igitur mutationem saturni ad alteram rerum prouidentiam ꝛ memoriam ad segnitiam ꝛ desidiam ꝛ tenacitatem ad perditam decessa degradata laborem:inopiam:agriculturā:edificia: nauigia:maleficia:carceres:catenas:metum:senectam:motumqз mortis. ¶ Pars iouis pars mortalitatis sumitur die a parte solis ad locum iouis nocte conuerso adiectisqз orientis gradibus a principio inchoat ducit itaqз more iouis ad morum compositionem gratiam ꝛ honestatem:iustitiam:leges: honorem: dignitates:prudentiā:temperantiam:societateз:amicitiam:liberalitatem rerūqз finem. ¶ Pars martis pars strēnuitatis sumitur die a marte ad partem lune nocte conuerso assumptisqз orientis gradibus a principio instituit ducit ergo lege. Martis ad animositatē:maliciam: acumen:securitateз:violentiam:iniquitatem:flagitia:crudelitatem: controuersias:pugnam: cedem: oēqз genus mortis.acerbe. ¶ Pars veneris pars amoris sumitur die a per

te fortune ad partem celate de nocte conuerso adiectisqꝫ orientis gradibus a principio incipit ducit etiaꝫ more veneris ad voluptates: delicias: iocos: cantilenas: amicitiam: gratiam aptitudinem: ad omnem iocū suaue dulce: omneqꝫ venerij officij genus. ¶ Pars mercurij pars ingenij ꝛ memorie sumitur die aperte boni ad partem fortune nocte conuerso adiectisqꝫ orietis gradibus a principio incipit ducitqꝫ more mercurij ad solertiam: intellectum: eloquentiam: de inceptiones mercaturam varia ingenia: omneqꝫ studium ꝛ artificium ad hunc moduꝫ. Partes stellarum hermes inueniendas tradidit quarum hi sunt generales ducatus singulares nāqꝫ prout incidunt iudiciorum tractatibus reliquimus hic vniuersaliter de omnibus adijcietes: vt sint stellarum ducatus pro locis ac diuersis actionibus omni tempore variantur sic ꝛ partium ducatus locorumqꝫ mutationes in ducatus discretionem magnopere seruari conuenit.

De partibus signorum. Capitulum quartum.

Equitur vt deinceps ptes ordinemus: dicemus igitur sumendi singulas diuersorumqꝫ dissonantiam in sumendo tum quid rectius sit postremo generales signoꝝ ducatus premissis tum paucis que antea necessaria sunt. Sunt enim nōnulli qui cum plures domicilij vnius partes inueniunt imperitie necessitate quadam insumendum discordent. Quapropter id ex animandi causa exponendum erat. Cū ergo plures in hoc artificio minus perspicaces inueniātur nos hermetem ꝛ persas plurimum sequamur que singulas ex huius ducibus in eodem naturaliter ducatu consentientibus sumunt qui cū singula domicilia diuersis rebus varijsqꝫ modis alios atqꝫ alios ducatus prebere vident nullā vnaꝫ partem tante rerum diuersitati designande sufficere posse intellexerūt. Quapropter ꝛ singulis prout opus erat pluries adinuenerūt partes diuersa domiciliorum parcientes officia. Que cum generaliter qdem in ipsius domicilium designatione cōmunicent: habent tamen speciales suas ꝛ proprietates: verbi gratia. Mors quidem genus: species vero naturalis acerba in natura expectata repentina hisqꝫ similia: vnde mortis domicilio quandoque erant necessaria genere quidem cōmunicantes: specierum vero distantia distantes: nec tamen singulis omniū domiciliorum officijs sue cuiqꝫ tribuuntur partes vt quantum cum specialis sit numerum: ꝛ iniciorum nulla tamē seorsum mrm pars nulla iniciorum tradita reperitur seu qꝫ hic huiusmodi inter ea determinarunt coma vellent seu qꝫ speciali certitudine non inuenta generali officio relinquere mallent. Cū igitur has partes indagemus: singulariter quidem dare rationem longum esset: verum partim data partim studiosi ingenij relinquimus.

Rientis partium prima pars vite sumitur inter ♃ ⁊ ♄: ♄ enim ⁊ ♃ supremi stellarũ ac grauissimi vt rerum statum firmant ⁊ producunt: humane quidem vite spacio magis accõmodi reperiunt: assumpto oriẽte participe ꝙ vite preest: die quidem a ♃ ad ♄ nocte cõuerso. Ducit igitur ad vitam corporisqꝫ statum ⁊ anime: ac salua quidem ad vite impendium corporis salutem anime gaudia spectat: corrupta contra. ❡ Secunda pars sustentationis atqꝫ firmamenti: quomodo omne firmamentum ac stabilitas meliori fortioriqꝫ fortuna perficitur: nulla vero pars ☉ ⁊ ☽ fortuna eque in anima corporisqꝫ natura potens quorũ amica atqꝫ firma cõpages vite firmamentum est stabilitas: die quidẽ a parte ☽ ad partem ☉ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit ♀ parti cognata. Ducit autem ad nati formam ⁊ similitudinem partusqꝫ modum: salua q̄dem forme decorem corporis integritatem ⁊ valitudinem statũ decentem habitudinem gratiosã: ceteraqꝫ id genus comoda pficit itineribus quoqꝫ salubris ⁊ vtilis: corrupta contra: que si duci paterna adiuuis reperitur formam nati ad patris eiusue generis similitudinẽ effingit: si materne ad matris eiusue cognationis exemplar. Quotiens itaqꝫ discernendum fuerit firmumue maneat quodlibet an mutabile accepto primum oriẽte aut nati aut anni siue questionis eam partẽ amplectemur: que si fuerit in respectu domini sui aut cum orientis domino aliorumue cardinũ pariter ⁊ accedens rez imperpetuum firmat remota contra. Sin autem vt accedens pariter infortunata: firmat quidem sed detrimento ⁊ noxe: si fortunata fortune ⁊ gaudio. Sin autem vt remota simul ⁊ fortunata: mutabile quidem sed deinde fortunam consecutam infortunium si infortunata. ❡ Tertia sensus ⁊ rationis quoniam ☿ sunt ingenium memoria discretio eloquentia sapientia. ♂ vero acumen vigilantia leuitas: die quidem a ☿ ad ♂: nocte econuerso sumpta ab oriente incipit. Ducit igitur vterqꝫ mutatione ad sensum discretionẽ eloquentiam ⁊ sapientiam siqꝫ vel ipsa vel dominus eius cum orientis domino fuerit pariter cum aliquo loci testimonio. ☿ forti respecta copiose rationis sumiqꝫ ingenĳ promissum est: si ♂ multi acuminis ⁊ perspicacitatis.

Ecundi partium prima opum ex opum ducibus sumitur: die noctuqꝫ a dño scdi ad gra. secundi incipitqꝫ ab oriente. Ducit autẽ ad questus necessaria ⁊ victualia: salua quidem fructuosa: corrupta cõtra. Non enim vsqꝫ ad diuitiarum copias aspirat que primo ꝓ ducum sunt. ❡ Secũda pars cambiendi die noctuqꝫ a ♄ ad ☿ sumpta ab oriente incipit: hec itaqꝫ si ⁊ ipsa ⁊ dñs eius ad opum ducatum accesserint simul corrupti plurima cambiendo disperdunt: salui contra. ❡ Tertia inueniẽdi die a ☿ ad ♀: nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat: ducit ad casuales inuentiones eorum que decidunt siue obmiscuntur qui quam in via aliquoue id genus suum loco. Si ergo potens fuerit simul cum solem vel lunam aut in eorum

amico respectu pariter in cardine querenti rem casu vel obliuione perditaꝫ inueniendam tribuit. Nam id quoqꝫ hoc modo statuta multarum inuētionum promissum.

Ertii partium pars pꝛima fratrum: quoniā ♄ ⁊ ♃ pꝛimi stellarum: ⁊ continui atqꝫ ♄ virtus retentiua. ♃ generatiua que duo pꝛimoꝛdia sunt omnis geniture. In omni vero generatione pꝛimi ⁊ cōtinui sunt fratres. Hermeti quidem eiusqꝫ sequacibus die nocteqꝫ a ♄ ad ♃ sumenda visa: sicqꝫ ab oriente incipere: aliis nāqꝫ potius a ☿ ad ♃ sed hermetis sententia grauioꝛ. Recte quidem cum eoꝝ vsqꝫ adeo concepta sit fraterna societas: vt apud veteres licet interdum ♃ ♄ filius: nōnunꝙ tamen ⁊ fratres memoꝛentur ambo celi parte geniti. Ducum igitur cuꝫ domicilii sui domino ad status fraterni societates ⁊ amicitias negocia ⁊ amicitia que sunt dn̄o suo signa multe pꝛolis occuparit: multos ꝓmittit fratres: pauce pauca. Sic itaqꝫ fratrum numero depꝛehendendo sumetur quantū interest a parte vsqꝫ ad domicilii dn̄m vel ꝯuerso per singula signa singulos numerando bipartito si interfuerit duplicato: quotqꝫ interfluunt stelle per singula singulis anumeratis ❧ Secunda numeꝝ fratrum die noctuqꝫ a ☿ ad ♄ ab oriente incipit hec itaqꝫ cum pꝛemissa dn̄is suis inter signa multe pauce ue pꝛolis fratrum numerum discernunt. Numerus aūt per signa ⁊ stellas vel vsqꝫ ad annos stellarum applicans: minoꝛes vel medios vel etiā maiores quibus etiam respicientes iuxta annoꝛum suoꝛum numeros adiiciunt. ❧ Tertia moꝛtis fratrū ⁊ soroꝛū die a ☉ ad gradū .10. nocte conuerso sumpta ab oriente. Hec igitur vt moꝛtem fratrum innuit: cum vel signoꝝ circuitum vel per gradum dictum quoꝛum pꝛima a dv vara ꝭm tecit vocant vsqꝫ fratris ducē vel soroꝛis peruenit vel cōuerso hoc ad illum periculosum est.

Uarti partium pꝛima pars partis: qm̄ ♄ antiquitas: ac masculina natura vnde patris ducacū soꝛtit: similiter qm̄ omnis nati vite cā pater est. ☉ autē vniuersalis animantiū vite auctoꝛ: vnde ipse in patris ducatū concessit. Die a ☉ ad ♄ nocte cōuerso sumpta ab oꝛiente incipit. Et si ♄ sub radiis extiterit vice eius succedit ♃. Sunt qui cuꝫ id accidit eam inter ♂ ⁊ ♃ colligūt: sed hermetis auctoꝛitas grauioꝛ: quoniam nec ☉ id ducatū pꝛohibet ⁊ ♃ patris grauitati ♂ cognatioꝛ. Hec itaqꝫ cum hospicii sui dn̄o ad patris statū foꝛtunam ⁊ comoda spectat. Nā cum dn̄o suo salua ac ꝓspera patris honoꝛem ⁊ foꝛtunas accumulāt in cōiꝰtra sicqꝫ foꝛtunati vitā pꝛoducunt coꝛrepti decurtant. Hec etiā cum dn̄o suo ipsi nato quoqꝫ regni ⁊ potētie dux est. ❧ Secūda die moꝛtis a ♄ ad ♃ nocte ꝯuerso sumpta ab oꝛiente incipit: ducit ad causas ⁊ occasiōes moꝛtis patrū Timenda qdem quotiens vel ipsam vel dn̄m eius anni patris cōsequētur aut eius ducem alteruter. ❧ Tertia auoꝝ die a dn̄o ☉ ad ♄ nocte cōuerso

ab oriente inchoat. Qz si ☉ interim ♌ graditur sumitur a primo ♌ ad ♄: si alterutrum ♄ domiciliorum a ☉ ad ♄ nec interest vtrūlibet. ♄ interim sub radijs fuerit aut extra. Hec ergo cum domino suo quotiens infortunia cōsequitur auorum noxam minatur cū fortunatis salubris ⁊ vtilis. ¶ Quarta pars genealogie sumitur die a ♄ ad ♂ nocte e conuerso: adiectisqꝫ ☿ de signo suo gradibus a principio inchoat. Hec itaqꝫ si cardinem tenet domino suo respecta aut ☉ saltim medijue celi domino ceterumue cardinum dominis amica figura natum celsa nobilitate clarisqꝫ natalibus ꝑdicat: quantūqꝫ infra substiterit tantū degeneret. ¶ Quinta hereditatum hermetis die noctuqꝫ a ♄ ad ☽ sumpta ab oriente incipit. Hec cum domino suo salua ⁊ prospera amplitudine agri frugumqꝫ abundantiam promittit: aduersa contra. ¶ Sexta hereditatum persarum die a ☿ ad ♃ nocte conuerso ab oriente inchoans eiusdem iudicij. ¶ Septima agriculture die noctuqꝫ a ♀ ad ♄ sumpta ab oriente inchoat. prospera itaqꝫ ⁊ ipsa ⁊ dñis eius sementi atque insitionibus fructus multipltcat aduersa contra. ¶ Octaua pars finis rerū sumitur die noctuqꝫ a ♄ ad dominum coniunctionis vel oppositionis initiumqꝫ ab oriente sumit que si cum domino suo in signo directi ortus incidit vitam actusqꝫ nati ad beatū finem producit aduersi atqꝫ in signis obliquis cōtra. Si autem variātur vt hoc in hoc signorum genere ille in illo ad eundem ducatum ⁊ modū variant: vt tñ locus partis postremū obtineat.

Uinti partiū prima ps prolis sumit vt Hermeti placet die a ♃ ad ♄ nocte ꝯuerso: sicqꝫ ab oriente deducta: quā hechil qdē die noctuqꝫ a ♃ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes ꝙ die parti vite: nocte pti fratrū cognata aptior sit. Hec itaqꝫ distinctim vtrū ne habiturus prolem sit quispiaz sterilis futurus. Si enim pariter cuz domino suo in signa fecunda inciderit prolē promittit: in sterilibus negat. Sic ⁊ numerum filiorū disterminat inter signa multe pauceue prolis hac discretione habita salua quidem datam prolem saluat: corrupta negat: ducit etiam ad statū prolis q̄ꝙ apud parentes obtinet gratiam. Sumpto deinde quantum interest a parte vsqꝫ ad eius dñm aut conuerso ꝙ intefuerunt signa tot partus narrabimus bipartitis tñ duplicatis singulisqꝫ per singulas stellas si que interfuerūt annumeratis. ¶ Secunda pars hore nati numerumqꝫ natorum: vt sexus discretionis: quoniā ♃ humor temperatus. ♂ vero calor voluptarius: omnisqꝫ generationis causa voluptas calorē humori temperans: die noctuqꝫ a ♂ ad ♃ sumpta ab oriente deducitur. Nec itaqꝫ post premissa discretionem numerum natorum metitur. Quotiens enim deinde ♃ liber ⁊ fortis hanc partem vel corpore vel radijs consequitur: partem restaurat que si in signum masculinum inciderit plures masculos edit: in femineo plures feminas. Si ergo ad fecundam prolem ducit: ⁊ ipsam ⁊ dñm eius consulemus: proqꝫ loci comoditate narrabimus: deinde partis annos minores vel medios vel etiam minores pariter ⁊ cum respicientium additamētis. ¶ Ter-

tia pars prolis mascule que quoniam ☽ infantia ♃ proles mascula sumitur: die noctuq; ad ☽ ad ♃: incipitq; ab oriente: hanc heckil a ☽ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes prout ♃ geniture q̄ ♄ promptius est que cum domino suo prospera nato honores ⁊ diuitias parat aduersa cōtra. ¶ Quarta pars prolis feminee die noctuq; a ☽ ad ♀ cum proles femina ab oriente inchoans: hanc herchil nocte conuertit: obtinuit hermes prout vtraq; nocturna ☽ q̄ die noctuq; in ducatu fortior: que prospera natura adornās honesta cōnubia ditat: aduersa cōtra: he due partes pro habitudine sua in fratrem ⁊ sororem vt alteri preferatur discernūt. ¶ Quinta pars sexum discernit aut nati aut nascituri aut cuiuslibet quesiti. Sumpta namq; die a domino ☽ ad ☽ nocte e conuerso in signo masculino masculum: in femineo feminam iudicat.

Exti partium prima incōmoditatis corpore atq; passionum: hermetis: quoniam omnis dolor superabundantium qualitatū est merito ab infortunijs inquiritur die a ♄ ad ♂: nocte conuerso ab oriente incipiens. Corrupta ergo ⁊ dominus eius multe passionis grauiumq; morborū causa est: salua salutis. ¶ Secunda pars egritudinis aliorū die noctuq; a ☿ ad ♂ ad eadem: omnia ducens preter cronicas. ¶ Tertia pars seruorum: quoniam omnis cursus ac seruitia ⁊ subiectiones infirmarum stellarum sunt hermeti placet: vt die noctuq; a ☿ ad ☽ sumatur sicq; ab oriente incipiat: ita vt cum dn̄o suo prospera seruitijs copiosus questus consequendos promittit: aduerso laborē inutilem ⁊ penam parte prospera dn̄s aduersus questus quidem: sed deinde penam: conuerso cōtra: hoc in signo multe prolis multam subiectionem ⁊ seruitutem intendit in sterili rarā hanc herchil nocte conuertit ⁊ zedamfroch die a ☿: ad partem fortune nocte cōuerso: legem hermes obtinuit. ¶ Quarta captiuitatis die a domio ☉ ad ☉ nocte a domino ☽ ad lunam sumpta ab oriēte inchoat: hec libera fortunatis iuncta: familiariter consistens captiuitatē omnemq; huiusmodi angustiam vitat: corrupta penis ⁊ cruciatibus inuoluit.

Eptimi partium prima desponsationis viri: quoniā ♄ primatia ac natura mascula: ♀ feminea. Masculus vero prior femina. Hermes die n oe iuq; a ♄ ad ♀ sumens ab oriente deducens. Hec itaq; cum dn̄o suo viri coniugia tractat. Salua quidem honestis ⁊ egregijs thalamis ditans: corrupta contra: quoniā ♃ fortis aut radios consequitur desponsationem constituit. ¶ Secunda v velitis die noctuq; a ☉ ad ♀ sumpta ab oriēte incipit. Harum duarum prima pars qua viri feminas alliciunt. ¶ Tertia pars coitus viri similis. ¶ Huic similis est quarta pars adulterij atq; fornicationis viri. Omnium igitur simplex hec via.

Libere siquidē ꝛ prospere suis queqꝫ officijs vtiles ac salubres: aduerse cōtra quinta ꝛ sexta que in cōnubio femine sumitur. Hermes primam que viri cōnubio data est conuertens recte eiusdem etiam iudicia in huius sexum transfert. ❡ Septima eiusdē rei vvelitis die noctuqꝫ a ☽ ad ♂ sumens ab oriente instituit quam ceteri per se nocte ꝯuertunt. ❡ Octaua ꝛ nona vvelis harum duarum prima pars qua femine viros alliciunt. Secunda pars coitus femine similis eiusdem. ❡ Decima est pars adulterij atqꝫ fornicationis femine: similiter ꝛ harum omniū simplex consilium. Nam salue quidē suis queqꝫ officijs commode: aduerse contra. ❡ Undecima pars castitatis femine die noctuqꝫ a ☽ ad ♀ sumpta ab oriente inchoat que signo firmo reperitur domino suo respecta: aut saltim fortunatis castam ac modestam parit bipartito fortunata respecta ♀ quidem indulgē incestam inde cohibet. In tropico fortunatis visa effreni ardore damnat: nisi quantū fortunate castigant. Nam si pariter infortunijs eiusdem alienis incōtinentem edit ac forsan inuerecundam stortum. ❡ Duodecima pars cōiugij vtriusqꝫ sexus sumitur die noctuqꝫ a ♀ ad gradum cardinis occidentis: incipitqꝫ ab oriente que si infortunijs iuncta reperitur ꝛ respecta infausti federis omnium cuius dño aduerse locato si pariter ♀ ♄ corrupta: aut sub radijs nunqꝫ iungunt. ❡ Tertiadecima pars hore coniungendi die noctuqꝫ a ☉ ad ☽ sumpta ab oriente inchoat: quā cum ♃ fortis corpore aut sub radijs consequitur cōiugij dies instituitur eis dico quibus natale fundamentum cōsistit. ❡ Quartadecima pars ingenij atqꝫ studij componendi cōiugium: die noctuqꝫ a ☉ ad ☽ sumpta a ♀ deducit que prospera id studium ad optatum finem perducit: aduersa contra. ❡ Quintadecima pars natorum die noctuqꝫ a ♄ ad ♀ sumpta ab oriente incipit que cum dño suo fortunata honestis clarisqꝫ natis adornat: infelix cōtra. ❡ Sextadecima pars controuersie die a ♂ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Que si in oriente aut cū domino eius reperitur: aut in aliquo cardine natum litigiosum portendum: sicqꝫ pariter corrupta litigijs damna ꝛ supplicia minatur. Si vero cum domino in oriente oratorio officio dignitates consecuturum.

Ctaui partium primam partem mortis: quoniā ☽ corporum cōditionem ducit: octaua mortem: ♄ vero interitus: dolor angustia ꝛ luctus Hermes ex his tribus eliciens die noctuqꝫ a ☽ ad gradū octaui sumptā adiectisqꝫ ♄ gradibus a principijs eius signi instituit. Deciꝫqꝫ si ꝛ ipsa ꝛ dñs eius corrupti sunt beniuolarū respectu mortē acerbam minant: liberi vō mitē: hāc alij inter ♂ ꝛ ♄ legūt Hermes obtinuit. ❡ Scđa pars stelle necātis: qm̄ orīētis dñs animā ducit: ☽ corpus quo cōpages vita est solutio interitus. die a dño orientis ad ☽ nocte ꝯuerso ab oriente inchoat: huius dñm si ☽ sola respiciens signum sectorum mēbrorū oc-

cupat pariter corrupta necat: libera de memoris truncat. ¶ Tertia pars anni metuendi die noctuqꝫ a ♄ ad dominum coniunctionis aut oppositiõis sumpta ab oriente inchoat. Hec itaqꝫ atqꝫ dominus eius cum domino orientis corrupti natos frequentes morbos corporis lesiones opum damna minantur quã cum annus nati consequitur aut illa ad oriens eiusue dominum vel signorum circuitum vel per gradum ductum peruenit minarꝫ effectum instaurat. ¶ Quarta pars loci metuendi die a ♄ ad ♂ nocte conuerso sumpta a ♀ signo incipit. Hec cũ orientis domino infelix in eo signo ducatus sui officium tractat. Itaqꝫ cum vel annus nati ab oriente ad eam partem applicat: aut conuerso pars ad oriens eiusue dominũ vtrolibet applicationis genere peruenit crebris difficultatibus: hominẽ grauibusqꝫ impedimentis inuoluit: huc si infortuna accedunt decrementi passionẽ: atqꝫ supplicij mina ei presertim loco cum eius signi ducatus preest ¶ Quinta pars angustie die a ♄ ad ♀ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cum dño suo infelix: quotiens anno nati deprehenditur aut ipsa illum grauiter aduersat: nisi fortunate intercedant que si fortes fuerint deinde liberant. Hec si in natali cum oriẽtis domino reperitur omnem vitã infaustam deducit.

Noni partiũ prima pars itineris die noctuqꝫ a domino noni ad gradum noni sumpta ab oriente inchoãs nati itinera metitur itinerumqꝫ negocia. ¶ Secũda pars negocij die a ♄ ad. 15. gradum ♋: nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cum insignis aqueis nauigijs fecũdos parat questus: corrupta metu ⁊ periculis damnat in eo gradu cum ♄ reperitur ipse est orientis gradu vicem suscipit. ¶ Tertia pars religionis die a ☽ ad ♀ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Hec cũ domino suo orientis domino iuncta dumtaxat libero vitam nati religionem ⁊ honestatem ornat: corrupta ꝯtra. ¶ Quarta pars prouidẽtie die a ♄ ad ☽ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Ducit autem assensum memoriam discretionem prouidentiam proprie ♄ orientali super terram sua recepta aut ☽ potenti amice respecta ¶ Quinta pars scientiarum: quoniam ♄ firmamentum ⁊ memoria ♃ prudentia ⁊ intellectus. Mercurij ingenium scripture ⁊ eloquentie recte ex his tribus sumitur die a saturno ad iouẽ nocte cõuerso: atqꝫ a mercurij signo deducta ad alteram sapiẽtiam artificia variasqꝫ scientias ducit magisque salua ducibus: his fortibus amice recepta. ¶ Sexta fame ⁊ hystoriarum die a sole ad iouem nocte conuersa sumpta ab. o. inchoat que in cardine mercurio aut veneri aut oriẽtis domino respecta: hystoriarum atqꝫ rumorum capacitatẽ acuit memoriam firmat pronũciationem expedit. ¶ Septima rumorum inter verum ⁊ falsum discretionis die noctuque a mercurio ad lunam ab. o. inchoans que cum in cardine aut signo firmo seu directi ortus reperitur veruꝫ indicat minus aliter.

Ecimi partiū prima principatus ⁊ potētias nati quoniā sol lumen diurnuz nati vite honori atqꝫ potentie preest: luna vero nocturnum: secunda virtute solem sequens. Ex his atqꝫ principatibus eorum sumitur die quidem a sole ad principatum nocte a luna ad eius principatū sicqꝫ ad orientem deducitur: hec ergo si in summo aut cū stellis fortibus familiariter consistentibus reperitur nato principatuz graueqꝫ potentiam promittit. Quod si die sol nocte luna principatus sui gradum occupauerit cum gradu oriente ducatum obtineret simul itaqꝫ si familiariter cōstiterint suiqꝫ officiȷ̄ participes honoris ⁊ potentie promissum. ¶ Secunda regis die a marte ad lunam nocte conuerso sumpta ab. o. inchoat hec cū domino salus orientis atqꝫ decimi domini permixta aut regem magnum parat aut virum reginee auctoritatis ⁊ reuerentie. ¶ Tertia consilium regis atqꝫ primatum curie: quoniam mercurius in dando ⁊ accipiēdo scripturis eloquentie ⁊ consiliȷ̄s preest. Martis autez vis mine iniurie terror atqꝫ tormenta die a mercurio ad martem nocte conuerso sumpta ab. o. inchoat prospera igitur ⁊ dominus eius ⁊ ipsa cum orientis domino nato eiusmodi officia atqꝫ dignitates offerunt. ¶ Quarta regis ⁊ facultatuz atqꝫ victorie eius die a sole ad saturnum nocte conuerso sumpta ab. o. inchoat. Quod scilicet sub radiȷ̄s sit iupiter vicez suscipit hec quoqꝫ nato regi honor ⁊ dux est magisqꝫ duci domino permixta atqꝫ orientis in eius signo si pariter oriētis domino testimonium fuerit cuncta optata demuz consequenda promittit. ¶ Quinta subite exaltationis die a saturno ad partem fortune nocte conuerso ab. o. inchoat que si taz orienti qꝫ fortunatis accōmoda existerit natum subito eleuat. ¶ Sexta auctoritatis magniqꝫ nominis die noctuqꝫ a mercurio ad solem ab. o. inchoa his graui auctoritate ⁊ amplitudine natum predicat. Quod si cum stella. 10. participe reperitur diuitias amplamqꝫ potentiam machinat. ¶ Septima curie regis ⁊ militie die a marte ad saturnum nocte ꝯuerso sumpta ab. o. incipit si cum domino suo orientis domino miscetur natum curie regis inserit. ¶ Octaua regis atqꝫ operis nati quoniam saturni labor lune officia die noctuqꝫ a saturno ad lunam sumpta ab. o. incipit que ꝓspera cuz domino suo regnum ⁊ potentiaz parat sicqꝫ pariter in geminis aut virgine egregia opera celsaqꝫ artificia. ¶ Nona mercature aut manualis operis die a mercurio ad venerem nocte conuerso ab. o. inchoat ducit igitur cum domino suo ad artificium officia pulchrior natiqꝫ operis vt sunt artificia ⁊ id genus cum lanifica pretiosa vestiumqꝫ ⁊ ornamentorum apparatus his similia. Tum etiam gemmarum ⁊ specierum diuersorumqꝫ genera mercatura. Quod cum domino suo orientis dn̄o permixta subtili manuū aptitudini questus ⁊ honores promittit. ¶ Decima mercature iuxta alios persas aperte solis ad partem lune nocte conuerso ab. o. inchoat hec cuz premissa in respectu mercuriȷ̄ cum receptione natum mercature officio additum sicqꝫ pariter prospere mercaturis copiosos questus aduerse cōtra. ¶ Undecimi ineuitabilis operis die a sole ad Iouē nocte ab. o. inchoat que orientis domino per

mixta nato necessitati operando imponit atqꝫ in patientem ocij animi. Sic igitur prospera questus aduersa damna parat.

Vndecimi partium. ¶ Prima pars iudiciarum potestatis ꝛ quoniam partes luminum originis sue ratiōi ceteris omnibus virtute preeminent recte die a parte fortune ad partez boni nocte conuerso sumpta ab.o. inchoat: hec cum fortunatis in loco suo recepta magisqꝫ in 10.aut.11.infortunijs auersis nato perpetue fortune diuiciarum ꝛ honoris fundamentuz. ¶ Secunda gratie atqꝫ honoris recte vt prima atqꝫ ex eisdem luminum partibus sumpta si cum fortunatis aut in earū domicilijs seu principatu siue trigeno reperitur natum amabilem ꝛ dilectuz multa replet gratum infortunijs vero eisdem ex partibus odiosuz. ¶ Tertia reuerenti ꝛ auctoritatis die aperte fortune ad solem nocte conuerso sumpta ab.o.inchoat que si soli atqꝫ ioui recepta aut ceteris fortunatis pariter ꝛ domino orientis amice respicientius natum summa reuerentia ꝛ auctoritate tam coram principibus ꝙ pro populo predicit de quibus quantuz defuerit tantum infra subsistet. ¶ Quarta deliberationis die a parte fortune ad iouem nocte conuerso sumpta ab.o.inchoat que cum orientis domino aut in eius respectu salua natum rationabili deliberatione in rerum dispositione ad summam auctoritatem ꝛ honorem effert potiusqꝫ fortunatis respecta: infortunijs vero sine orientis domino contra. ¶ Quinta voluptatum ꝛ delitiarum die a parte fortune ad partem futurorum nec ɔuerso ab oriente incipit quam si locus saluus tenet consecuturum desideria ꝛ separaturum sed aduersos subcubiturum tradit. ¶ Sexta spei die a saturno ad venerem nocte cōuerso sumpta ab oriente inchoat hec cum domino suo felix in loco suo prospero omnem spem producit aduersa contra. ¶ Septima amicitie quoniam omne frequens officiū presertim lune ꝛ mercurij ꝙ inter amicos plurimum variatur die noctuqꝫ a luna ad mercuriuz sumpta ab.o.inchoat hec cum domino suo ꝛ re ꝛ loco salua pariter in signis tropicis ꝙ plurimos sociat amicos. Siqꝫ pariter ꝛ ipsa ꝛ dominus eius felices his amicitijs non solum honestatem verum amplissimas etiam vtilitates pollicetur siqꝫ deinde simul ꝛ recepti eas amicitias ꝛ societates internis perpetuis beniuolentie vinculis. ¶ Octaua necessitatis die noctuqꝫ a parte celati ad mercuriuz ab.o.inchoans ducit ad mutuam amicorum ac sociorum beniuolentiam ac charitatem huius atqꝫ orientis domini alter in alterius exitio aut casu siue in signis inimicis nato grauem penuriam ac difficilem egestatem minuat. ¶ Nona habitudinis die noctuqꝫ a luna ad mercuriuz ab.o inchoans hec cum domino suo partim fortune orientisqꝫ domino permixta natum opuz abundantia ac deliciarum affluentia beat. ¶ Decima ingenuitas animi ꝛ libertatis die a mercurio ad solem nocte conuerso ab.o.inchoans que si fortunatis iuncta aut respecta maximeqꝫ ioui aut soli amice ligata reperitur ꝛ ipsa ꝛ dominus eius insignis ingenuis egregium natuz ingenio nobili aui

mo celsa amplaqꝫ ingenuitate predit: infortunijs impedita cōtra. ❡ Unde-
cima gratie ⁊ familiaritatis die a ioue ad venerem nocte conuerso ab.o.in-
choans hec cum domino suo fortunatis maximeqꝫ ioui cuncta vel respecta
natū amabilem ⁊ in omni officio gratiosuꝫ reddit: infortunijs retenta ꝯtra.

Uodecimi partium. Prima pars inimicorum iu-
xta quosdam die noctuqꝫ a saturno ad
martem sumpta ab.o.inchoat. Secunda pars inimicorum
ſm Hermetem die noctuqꝫ a domino domus inimicorum
in gradum domus inimicorum ab oriente inchoans he due
in tetragono aut oppositione dominorum suorum aut do-
mini orietis nato plurimos irritant inimicos. Tertia laboris ⁊ pene die no
ctuqꝫ a parte celati ad partem fortune natum grauibus ⁊ inutilibus dam-
nat laboribus.

Unc ea que extra stellarum atqꝫ domiciliorum ordi-
nem seorsum necessitate quadam adhibite tra
ctantur exequi ordo postulat. E quibus prima pars balhi-
leg cuius inuentioni primum discriminari conuenit vtrum
coniunctionem an oppositionem natus consequatur. Quo
facto vtralibet precesserit ab eius gradu atqꝫ puncto vsqꝫ ad
gradum ⁊ punctum lune sumpta adiectis orientis gradibus a principio in-
choabit hec igitur ⁊ ipsa balhaileg per gradum ductum ⁊ per signorum cir
cuitum producetur. Sicqꝫ vt ad vtramlibet stellaruꝫ applicant ex natura ⁊
effectu afficitur aput infortunia quideꝫ difficultatibus atqꝫ icommodis vn
de nōnullis ex eis que artificio operam dabant cum hac ignorata diuerso ⁊
inuita per diuersos terminos casuum ideo plerūqꝫ constaret: nec tamen cete
ris circumspectis singulorum causam reprehenderent: hanc tandem aduerte
runt sicqꝫ per ordinem perducentes vsitatis ceterarū experimentis huic pro-
ximā post balhileg per motus ac spei loca ⁊ tempora auctoritatem intellexe
runt. ❡ Secunda corrupti ac morbidi corporis die a parte fortune ad mar
tem nocte conuerso sumpta ab or incipit hec cum orientis domino si alhibe
tu aut in signo humido natum grosse habitudinis ac morbidum edit. Si
vero preter orientis dominum cum marte aut mercurio tenere habitudinis:
nec minus corrumpitur. ❡ Tertia militie die a saturno ad lunam nocte cō-
uerso sumpta ab.o.inchoat quod parti regis partiqꝫ operis nati ac sensus
⁊ prouidentie conueniens esset hec in exagono martis aut iouis aut infor-
tuniorum domicilijs fortibus recepta natum feritate graui belli causam in-
dicat. ❡ Quarta audacie in die a domino ascendentis in ☽ nocte conuerso
ab oriente inchoat: hec si in aspectu ♂ vel ♃ fuerit animositatem audaciāqꝫ
tribuet. ❡ Quinta fraudis doli astutie omniumqꝫ id genus mercurialium
virtutum que quoniam anime sunt parsqꝫ celati pre ceteris ad animam faci
ens sumitur die a mercurio ad partem celati nocte cōuerso sicqꝫ ab.o.incho-
at hec orientis domino permixta natuꝫ eiusmodi virtutibus instituit. Itaqꝫ

prospera quidem cōmoda, aduersa contra. ¶ Sexta loci negocij quoniam in omni negotio plurimum infortunata metiuntur. Mercurio autez in dominij negotio participatio ex his tribus sumitur die noctuq; a saturno ad martem sicq; a mercurio inchoat. Que si die marte nocte saturno libera reperitur negocij prouentum indicat & effectum contra corrupta. Adhibetur principaliter atq; singulariter eis negocijs quorum genus indiscretum nomenq; ignotum vt fit in tacitis questionibus: nam incertis suis eiusq; ducibus participat. ¶ Septima necessitatis & obstaculi iuxta egyptios die noctuq; a marte ad gradum partis fratrum ab. o. inchoans. ¶ Octaua iuxta persas die noctuq; a parte amoris ad mercuriuz he due cū infortunijs proprie cum saturno pariterq; vel ipso vel domino eius orientis domino permixto natuz in negotijs suis inuoluerit atq; impediunt grauibusq; passionibus vacuo labore damnosisq; decrementis afficiunt. ¶ Nona remunerationis die a marte ad solez nocte conuerso ab. o. incipiens hec in cardine aut accedenti cum orientis domino natum dapsilem multeq; remunerationis predicat aliter in gratum. ¶ Decima veracis operis die a mercurio ad martem nocte conuerso sumpta ab. o. inchoalis hec accedens & prospera natuz in omni actu suo fidelem rectum veracem ipsiq; omnia recte prouentura iudicat accedens autem & aduersa recte prouentura sed damnose. remota vo vel in signo mobili nec etiam explicaturum aliquid omni igitur sua eiusq; officia & ducatus per diuersos tractatus in genecia annalibus questiōibus operum atq; negotiorum institutionibus prout incidunt diuersi auctores exequentur: nec enim vniuersos ducatus omnium vnum aliquid volumen continet. Quapropter & nos generales tantum hic. Nam singulas locoruz & constellationuz varietas indicat nec intantuz vsq; a ratiōe theorice digredi fas erat excepto quantum restat quod vt locus exigit expeditum. Non longe ab hinc tractatus finem concludet. Hic Albumasar vt pluriq; faciunt seu multitudinis causa seu vt minus diligentibus satis faciat omnium partium numerum a primordio reiterans omnium inuentionez ternamq; originem denuo instaurat. Quod ne nimia beniuolentia nimiam pararet prolixitatem. Nos tāq; nil faciens transeundum duximus: cum nil quippe alius nec aliter q̄ dictum est oportet. Nam si minus iudicatur exemplari in singula sua lecto industrie concessuz oppinor. Quapp ad sequentia trāseam⁹.

¶ De conuentu partium.

His itaq; dispositis de conuentu partium exponendū aliquod videtur duobus enim modis accidit plerasq; in eisdem conuenire locis: aut ex eo q̄ eodē modo atq; ex eisdez principijs summūtur: aut q̄ licet diuersa habeant principia eiusdem tamen numeri atq; termini in eadem incidunt loca atq; he quidem locis cōmunicent proprios tamen non relinquunt ducatus. Verbi grā: pars veneris parsq; vite

in idem punctum incidunt: huic si venus testatur in parte vite ad membrorum perfectionem corporis salutez & fortunā in propriaue parte ad amorez delicias & voluptatem spectat atq3 in hunc modum.

De ducibus partium.

Nunc duces partiū generales sequemur. Naz speciales pro quarumcūq3 dignitatū quib9 incidunt officio in eis libris quibus artificium instituitur altius indagamur. Primum itaq3 signo partis circuliq3 loco notato consequenter pspiciendū est singulariue ducatu fruat an plurali habere nāq3 potest duces post vnū duos vel tres nō plures vnū qdem vt pars itineris cū domicilio itineris incidit ipsum tamen eius signi dn̄m sicq3 per cetera duos cum alibi alterꝝ .s. itineris dominū alterꝝ signi cui incidit: habet aūt & alter duos cuz inter duos sumpta in alterutrius domicilium incidit quorꝝ prior dn̄s eius. Nam extra utriusq3 domicilia vsq3 ad tres peruenit duos scilicet inter quos sumitur tertiumq3 dn̄m eius partis igitur virtus integra est cū eamus vnum sequitur ducē ipsius respectu iuuat. Ea vero que duos aut vtriusq3 aut eius saltem cuius domicilium possidet. Nam ea que tres aut omniū aut saltem plurimū & fortiorū. Non tamen eque virtutis vt vterq3 vel omnibus respecta sed pximi. Quibus quantuz defuerit tante debilior qd vt respiciūt si aut in casu suo fuerint aut retrogradi: hisq3 similibus impediti partis ducatū debilitant infectūq3 relinquunt. Respectus itaq3 si amicus est optata libere spondet. Inimicus vero rei dono passiones miscet accedunt & stelle naturaliter ad partium ducatuz spectantes: vt parti operum, si dn̄i sui respectus defuerit accedet iupiter parti desposationis venus: seruitij mercurius: sicq3 per cetera. Qr si respiciunt dūtaxat fortunati & recepti atq3 in cardine partis effectum parant licet nec dum integre neq3 id si nō alienū amminiculo bomis quidem nondū in aliqua sua dignitate sint: ignoti vero si extra. Si vero aut infelices aut incorrupti sint aut nō recepti aut remoti rez quidem similant nec tamē perficiunt. Igit impediens si saturnus est ideoq3 retrogradus inimicos impedimēto ptendit: mars ɔtrouersias: mercurius infelix mercaturā aut scripta: luna aliquos rumores: venus mulierum genus: sol iura principiū: iupiter iudiciuz vel legem: caput vo de magnatibus aliqd: cauda de vulgo.

De eorum inuicem inuentione.

Postremo inter hos oēs hos duces aliorū ex alijs loca deprehendēda. Est.n. oīno quaterna oium ptium substātiū post est dux a quo numeri sumit initiū: secundus ad quem: tertius est locus a quo: quartus est in quē incidit: Sunt igit oēs hij ea adinuicē cōstituti viribus determinatis duoq3 ducibus. Si forte oriētis gradus ignoratur sumet quātum autem est a tertio ad quartū a secundo duce contrario

deducetur. Unde ad primi locum pvenire necesse est. Cuz aût ex tribus aliis scdm insequmur sumet item quâtum interest a tertio duce ad quartum deductumq a primo p ordinê ad secûdi gradû pvenit. Exêpli causa: sole primo duce. 18. gradus arietis tenête luna. Scdo. 20. leonis. Tertio geminis orientis gradu. 15. Quarto ptis fortune loco in. 18. libre gradu. Itaq si ex reliqs orietis gradû investigamus sumimus a sole ad lunaz fiuntq. 123. gradus. Totum igit a gradu ptis ptra signo ordinê deducimus: vnde in. 15. geminoz pvenire necesse sit. Si vo ex reliqs solê legim ab orietis gradu ad ptis locum fiuntq. 123. gradus qd a gradu lune ptra ordinez deducti ad. 17. arietis gradum pveniunt. Nam si lunâ ex reliqs indagamur sumimus item ab orientis gradu ad partis locû fiuntq. 123. gradus. Totuz igit a gradu solis per ordinem deductum ad. 20. leonis gradum pervenit.

¶ Opus itroductorij i astronomiâ Albumasaris abalachi explicit felicit. Venetijs: mandato & expensis Melchionis Sessa: Per Jacobum pentium Leucensez. Anno dñi. 1506. Die. 5. Septembris. Regnante inclyto domino Leonardo Lauredano Venetiarum Principe.

¶ Registrum.

a b c d e f g h

Omnes sunt quaterni.

